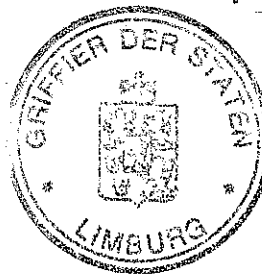

Behoort bij besluit van Gedeputeerde
Staten van Limburg van 16.12.97

R.9.V. 1 R 9, no. 97/63729/17
Mij bekend,

De Griffier der Staten

054.73 T

Gemeente Brunssum

Toelichting
deel uitmakende van het
bestemmingsplan
Buitengebied

Behoort bij besluit
van de Raad der Gemeente
Brunssum

d.d. 20 MEI 1997

cc. 70

De Secretaris.

Brunssum/Maastricht,
mei 1993
gewijzigd;
juli 1995;
gewijzigd
april 1996;
gewijzigd
december 1996;
gewijzigd
juni 1997

INHOUD

HOOFDSTUK	BLZ.
1. Inleiding	2
1.1. Opdrachtverlening	2
1.2. Voorgeschiedenis/planmotivatie	2
1.3. Ligging en begrenzing	3
1.4. Planopzet	3
2. Beschrijving en analyse van het plangebied	5
2.1. Vormende factoren en processen	5
2.1.1. Algemeen	5
2.1.2. Geologie	5
2.1.3. Geomorfologie	6
2.1.4. Hydrologie	7
2.1.5. Bodem	9
2.1.6. Cultuurhistorie	10
2.2. Natuur en landschap	11
2.2.1. Algemeen	11
2.2.2. Vegetatie/levensgemeenschappen	14
2.2.3. Fauna	15
2.2.4. Knelpunten	17
2.3. Landbouw	18
2.3.1. Algemeen	18
2.3.2. Knelpunten	20
2.4. Recreatie en toerisme	20
2.4.1. Algemeen	20
2.4.2. Knelpunten	21
2.5. Milieu	23
2.5.1. Algemeen	23
2.5.2. Knelpunten	25
3. Gevoerd en vigerend beleid	26
3.1. Uitgangspunten op rijks- en provinciaal niveau	26
3.1.1. Rijksniveau	26
3.1.2. Provinciaal niveau	30
3.2. Regionaal niveau	36
4. Uitgangspunten en uitwerking per deelgebied	38
4.1. Uitgangspunten	38
4.2. Uitwerking per deelgebied	42
4.3. Concrete bestemmingsregeling	50
4.3.1. Algemeen	50
4.3.2. Hoofdbestemmingen	50
4.3.3. Waarden	51
4.3.4. Overige bestemmingen	52
4.3.5. Dubbele bestemmingen	53
4.3.6. Aanduidingen	54

VERVOLG INHOUD

5.	Maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid en overleg
----	--

55

Bijlage 1:	Archeologische attentiegebieden
Bijlage 2:	Ingekomen reacties artikel 10 B.r.o.-overleg en beantwoording
Bijlage 3:	P.P.C.-advies en beantwoording
Bijlage 4:	Inspraak artikel 6a W.R.O.

1. INLEIDING

1.1. Opdrachtverlening

In het voorjaar van 1992 heeft de gemeente Brunssum aan Samenwerkende Adviseurs Maastricht b.v. (SAM) de opdracht verstrekt een bestemmingsplan op te stellen voor het buitengebied van de gemeente. De gemeente Brunssum behoort, voor wat betreft de kern Brunssum tot het stedelijk gebied van Oostelijk Zuid-Limburg. Het buitengebied wordt door de ligging van de kern en andere stedelijke artefacten in delen opgesplitst. Het deel ten westen van Brunssum heeft voornamelijk een agrarische functie en sluit aan op het buitengebied van de gemeenten Schinnen en Onderbanken. De noordelijk en zuidelijk van de kern gelegen delen van het buitengebied maken deel uit van een gemeente- en landgrensoverschrijdend gebied met hoge natuurlijke en landschappelijke waarden. Tot dit gebied behoren o.a. de Schrieversheide, de Brunsummerheide (gemeenten Heerlen en Brunssum), de Teverenerheide (Duitsland), de Nieuwe Heide en de Schinveldse bossen (gemeenten Brunssum en Onderbanken).

De gemeente Brunssum heeft door de herindeling van 1981 grenscorrecties ondergaan waardoor zowel de oppervlakte van het gemeentelijk grondgebied als van het buitengebied is toegenomen. Een deel van het huidige Brunssumse buitengebied behoorde vóór 1981 tot het grondgebied van de gemeenten Amstenrade en Merkelbeek.

In de vier onderscheiden delen van het buitengebied vigeren nog plannen (zie kaart 1) van de verschillende gemeenten die aan herziening toe zijn, te weten:

vastgesteld goedgekeurd

- **Brunssum-west:**

1.	Hoofdzakenplan Amstenrade	18.07.1966	09.01.1967
2.	Hoofdzakenplan Merkelbeek	22.10.1965	23.01.1967
3.	Amstenrade Buitengebied	02.04.1981	12.10.1982
4.	Algemeen bestemmingsplan Merkelbeek	16.01.1981	15.06.1982

- **Brunssum-zuid/noord:**

5.	Brunsummerheide-Zuid	27.04.1976	02.05.1977
6.	Brunsummerheide-Noord	27.04.1976	02.05.1977

- **Brunssum-oost**

7.	Hoofdzakenplan Schinveld	17.09.1957	20.11.1958
8.	Hoofdzakenplan Schinveld, 1e herz.	29.04.1964	24.01.1966
9.	Bestemmingsplan Brandenburg	20.11.1985	06.05.1986

Het bestemmingsplan Buitengebied integreert de genoemde plannen tot één plan.

1.2. Voorgeschiedenis/planmotivatie

De nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (W.R.O.), die per 4 december 1985 in werking is getreden, bepaalt in artikel 10 dat de gemeenteraad voor het gebied van de gemeente dat niet tot de bebouwde kom behoort een bestemmingsplan dient vast te stellen. Een bestemmingsplan "Buitengebied" wordt, zoals voorheen, dwingend voorgeschreven.

Bij het bedoelde plan wordt "voor zover dit ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening nodig is" de bestemming van de in het plan begrepen gronden aangegeven en zo nodig worden, in verband met die bestemming, voorschriften gegeven omtrent het gebruik van deze gronden en de zich daarop bevindende opstallen. De in par. 1.1. genoemde plannen zijn opgesteld door verschillende adviesbureaus die elk een andere aanpak kenden, bovendien dateren ze uit verschillende tijdperiodes. Daardoor sluiten ze qua opzet en gebruiksvoorschriften niet volledig op elkaar aan en is er sprake van een zekere rechtsongelijkheid tussen burgers in de verschillende delen van de gemeente. In de loop der tijd zijn de eisen, die worden gesteld aan het opstellen van een buitengebiedplan, veranderd. De nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening, waarvan de bedoeling en mogelijkheden ten aanzien van bestemmingsplannen zijn uiteengezet in de nota "Bestemmen met Beleid" (1989) en de "Handleiding Plannen Buitengebied" (1990) van de provincie Limburg geeft aan, in welke richting nieuwe buitengebiedplannen zich dienen te ontwikkelen. De juridische vormgeving en de inhoudelijke afweging van het bestemmingsplan worden daarbij afgestemd op de heersende maatschappelijke denkbeelden t.a.v. natuur en landschap, landbouw, recreatie en milieu.

1.3. Ligging en begrenzing (kaart 2)

De gemeente Brunssum is te typeren als een verstedelijkte gemeente, aantal inwoners circa 30.000, oppervlakte circa 17,5 km², waarvan de oppervlakte buitengebied relatief klein is. De gemeente grenst in het zuiden aan de gemeente Heerlen, in het westen aan de gemeente Schinnen, in het noorden aan de gemeente Onderbanken en in het oosten aan de Duitse gemeenten Gangelt, Geilenkirchen en Übach-Palenberg. Het onderhavige bestemmingsplan wordt enerzijds begrensd door de genoemde gemeentegrenzen, anderzijds door de begrenzing van de binnen de gemeente gelegen vigerende, in ontwikkeling of voorbereiding zijnde, bestemmingsplannen. Het onderhavige plan omvat in principe alle gebieden die niet geregeld zijn of zullen worden in het bestemmingsplan Centrum of in de nog op te stellen bestemmingsplannen woongebied en bedrijventerrein.

1.4. Planopzet

Het bestemmingsplan Buitengebied Brunssum omvat de in de Wet op de Ruimtelijke Ordening genoemde bestanddelen:

- plankaarten:** hierop zijn het gebruik en de bestemmingen van de binnen het plangebied gelegen gronden aangegeven.
Het bestemmingsplan bestaat uit een plankaart in 2 kaartbladen met daarop de bestemmingen, differentiatievlakken en dubbele bestemmingen. Deelgebied west, noord, oost en zuid zijn opgenomen op kaartblad II.
- voorschriften:** hierin is het gebruik van de op de plankaarten aangegeven gronden omschreven. De voorschriften zijn dusdanig flexibel van opzet dat kan worden ingespeeld op bepaalde veranderingen in maatschappelijke denkbeelden, terwijl toch de rechtszekerheid van de burger gegarandeerd wordt;
- toelichting:** hierin wordt een nadere explicatie gegeven omtrent de toekomstige bestemmingen in en het toekomstig gebruik van het plangebied en van de achtergronden en voorwaarden die aan het plan ten grondslag liggen.

Hoofdstuk 2 omvat een beschrijving en analyse van het plangebied. Daarbij komen de vormende factoren en processen aan de orde die het plangebied het huidige aanzicht hebben gegeven en waardoor het een bepaald gebruik kent.

Daarna wordt dieper ingegaan op deze gebruiksfuncties natuur en landschap, landbouw en recreatie en toerisme en de daarmee samenhangende milieuaspecten. Per sector worden de knelpunten aangegeven.

In hoofdstuk 3 worden de randvoorwaarden voor de toekomstige bestemmingsregeling en inrichtingsmogelijkheden aangegeven, waarbij deels wordt uitgegaan van de beleidsvisies van de hogere overheden. In hoofdstuk 4 worden de gemeentelijke uitgangspunten weergegeven, uitmondend in de concretisering per plandeel.

2. BESCHRIJVING EN ANALYSE VAN HET PLANGEBIED

2.1. Vormende factoren en processen

2.1.1. Algemeen

De functies en activiteiten die de verschillende delen van het plangebied herbergen en de vorm waarin deze zich in de huidige situatie presenteren zijn het gevolg van bepaalde vormende factoren en processen. In eerste instantie zijn deze van aardwetenschappelijke/natuurlijke oorsprong. In een later stadium heeft de mens, gebruik makend van deze gegevenheden danwel naar eigen inzicht, het gebied ingericht. Om een goed beeld te krijgen van de karakteristiek van het plangebied om van daaruit een basis te hebben voor de toekomstige bestemming en inrichting is een korte beschrijving en analyse van genoemde factoren en processen noodzakelijk. In het navolgende komen deze in het kort aan de orde.

2.1.2. Geologie (kaart 3)

De aard en structuur van de geologische formaties in de ondergrond en de tektonische bewegingen hiervan bepalen, samen met klimaatsontwikkelingen, de geologische vorming, de hydrologie en als gevolg daarvan de reliëf- en bodemontwikkeling. Het plangebied is gelegen ten zuiden van de centrale slenk en behoort tot een breukencomplex waarvan de zogenaamde Feldbiss (die van noordwestelijke naar zuidoostelijke richting door de gemeente loopt) de belangrijkste is.

In het veld zijn deze breuken te herkennen als terreinhellingen. De dikte van de geologische formaties aan weerszijden van deze breuk loopt vaak sterk uiteen. In de diepe ondergrond van de gemeente zijn afzettingen uit het Devoon en het Carboon aanwezig, waarvan laatstgenoemde laag voor de gemeente (kolenmijn Hendrik en Emma) en in mindere mate voor het plangebied van belang is geweest.

Afzettingen uit Perm, Trias, Jura en Onder-Krijt ontbreken. De afzettingen uit de overige krijtperiode zijn ten noorden van de Heerlerheidebreuk (door opheffing van de bodem) geërodeerd.

In het Tertiair (gekenmerkt door transgressie en regressie van de zee) dat voor de vorming van de Brunssumse ondergrond het belangrijkste is zijn dikke pakketten (leemhoudende of zilver-)zand en in het Laat Tertiair ook grind afgezet. Deze lagen variëren nogal in dikte. Op en rondom de Brunssummerheide worden deze plaatselijk aan de oppervlakte aangetroffen. Op bepaalde, geschikte plaatsen vond in het toen subtropische klimaat langdurig veenvorming plaats. Uit deze venen ontstonden bruinkoollagen. Bovendien liggen hier plaatselijk, vooral langs de Nieuwenhagerweg, tertiaire kleilagen. Het tertiaire zand is van oligocene, miocene en soms pliocene ouderdom. De tertiaire afzettingen in het noordelijk deel van het buitengebied zijn in het Pleistoceen (Kwartair) grotendeels bedekt met fluviatiele sedimenten van Rijn en Maas. In het Midden-, en met name het Boven-Pleistoceen (Weichselien) heeft er over grote oppervlakten bovendien afzetting van eolisch materiaal (löss) plaatsgevonden. In het noordelijk deel van het buitengebied zijn dit met name dekzanden en verstoven rivierzanden. In het westelijk deel heeft vrijwel dezelfde ontwikkeling plaatsgevonden met dien verstande dat er in plaats van dekzand löss is afgezet.

In de laatste periode van het Kwartair, het Holoceen, vinden er in de dalen van Roode Beek (noordelijk en zuidelijk deel van het buitengebied) en de Merkelbekerbeek (westelijk deel van het plangebied), die reeds in het Weichselien waren ontstaan, kleiige en veenachtige afzettingen plaats (door verminderde erosieactiviteit als gevolg van begroeiing). Op sommige plaatsen ontstonden door accumulatie van uitgewaaid zand, stuifduinen.

2.1.3. Geomorfologie (kaart 4)

De geomorfologische vorming van het plangebied is het resultaat van het samenspel van een aantal factoren dat gedurende een lange periode een rol speelde en dat nog steeds een bepaalde invloed laat gelden. Gedurende een periode van circa 13 miljoen jaar is het reliëf gevormd door de verticale bodembeweging en de activiteit van de voorlopers van de rivier de Maas. Deze rivieractiviteit was afhankelijk van het klimaat en de wisseling daarin. Door de aard van het gesteente in de ondergrond, het zogenaamde substraat, zijn bepaalde gebieden diep, andere gebieden minder diep, ingesneden.

De voorlopers van de Maas, achtereenvolgens de Oost-Maas en de West-Maas doorsneden vrijwel geheel Zuid-Limburg. Door de opheffing van het Ardennenmassief verlegde de West-Maas haar loop. De antiklinaal van Waubach fungeerde als waterscheiding in de overgang tussen de West- en Oost-Maasperiode.

De scheidingszone tussen de Oost- en de West-Maas, die alleen in de beginperiode van de vorming van het Maasterrassenlandschap en deels helemaal niet overstroomd werd, kenmerkt zich door een hogere ligging ten opzichte van de omgeving door afwijkende reliëfvormen en door het ontbreken van terrasafzettingen. Door deze hogere ligging vond er insnijding plaats door beken. Daardoor werd het anti-clinaalgebied doorsneden en ontstonden er zogenaamde eilanden. Het eiland van Nieuwenhagen, waarop het oostelijk deel van de gemeente is gelegen, is één van deze eilanden. Door zijn omvang is dit in het landschap moeilijk herkenbaar. De tertiaire afzettingen zijn hier gelegen.

Het gebied van de Brunssummerheide heeft zich op het eiland van Nieuwenhagen ontwikkeld als een zogenaamd dalhoofdbekken. Dit is een bekkenvormige landschappelijke eenheid die ontstaat aan het begin van een afwateringssysteem. Op de Brunssummerheide wordt deze afwatering verzorgd door de Roode Beek. Door erosie is deze sterk vertakt waardoor een stelsel van droogdalen en afbraakwanden in de tertiaire lagen is ontstaan.

In het westelijk deel van het buitengebied, dat deel uitmaakt van het terrassengebied van de West-Maas, vindt in de tweede helft van het Pleistoceen erosie plaats. Als gevolg van insnijding ontstaan ook hier beeksystemen. In het Weichselien is hier door de wind (eolisch) het lössdek afgezet. Door insnijding zijn de beekdalen weer verder uitgediept. Volgens de geomorfologische kaart van Nederland zijn er in het plangebied de volgende geomorfologische eenheden te onderscheiden.

Deelgebied-Noord

De Roode Beek heeft zich in dit gebied diep ingesneden. Ten westen van dit relatief diep gelegen beekdal ligt een licht glooiende lösswand. Aan de oostzijde is er sprake van een afbraakwand, doorsneden met droogdalen. In het uiterste noorden is er sprake van een met löss bedekt (vereffenings)plateau.

Deelgebied-Zuid

In dit deel van het buitengebied, waar de lagen uit het Tertiair vaak vrijwel aan de oppervlakte liggen, is het zogenaamde eiland van Nieuwenhagen doorsneden met een uitgebreid netwerk van droogdalen die in het relatief laag gelegen dal van de Roode Beek uitmonden. Het grootste deel van Buitengebied-Zuid bestaat daardoor uit - door de waterafvoer ontstane - afbraakwanden. Van het eens hoger gelegen gebied (eiland) resteren slechts enkele vereffeningsplateaus en/of vereffeningsrestheuvels. Door menselijke activiteiten zijn er in het gebied enkele groeves ontstaan. Daarnaast hebben er in sommige delen stort- of egalisatieactiviteiten plaatsgevonden.

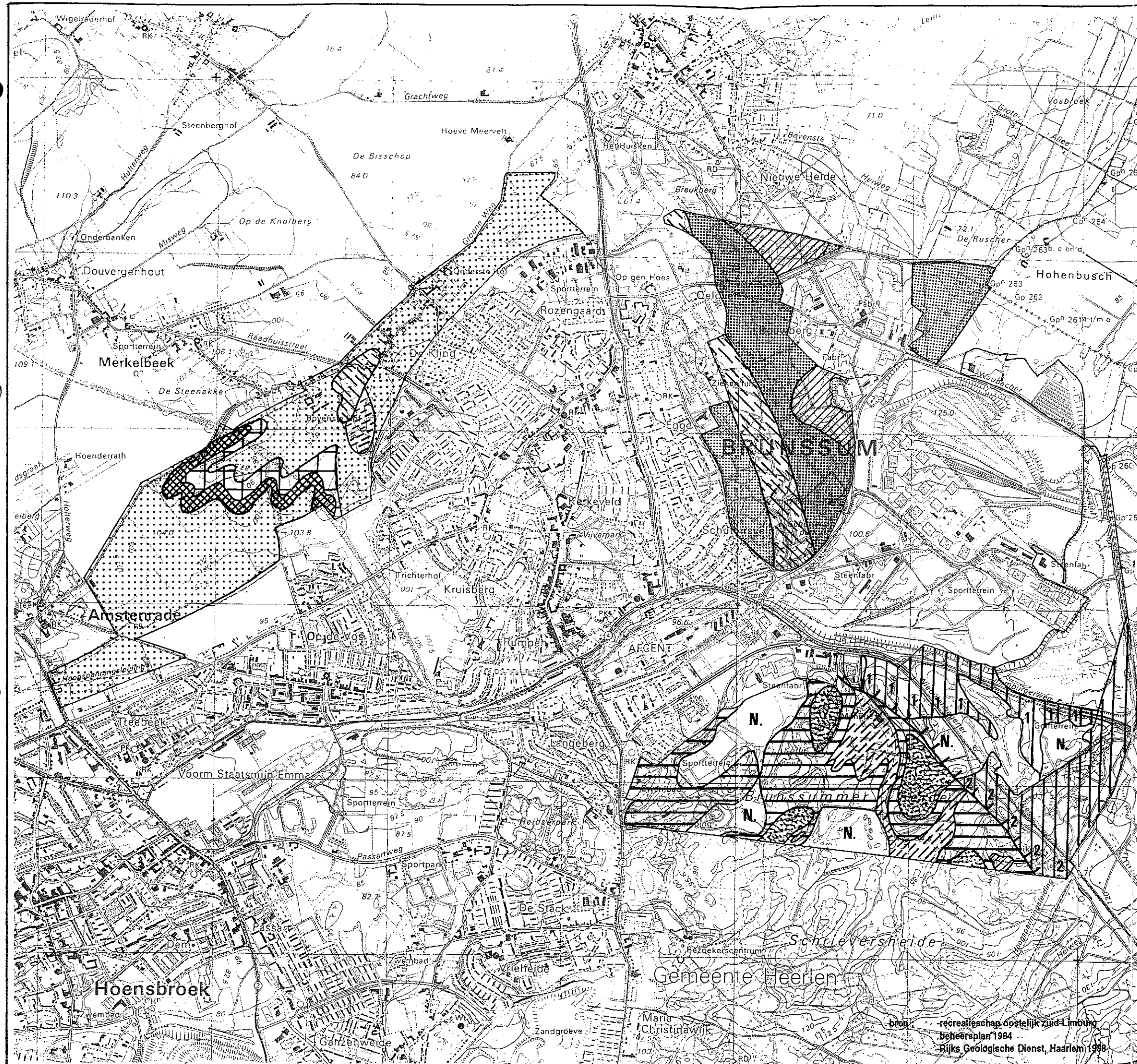
- terrasrestheuvels, sterk doorsneden, steile hellingen, droge dalen 90-140m +NAP
- reliëfverschillen t.g.v. industriële activiteiten
- diep beekdal, vlakke ligging, flauwe hellingen 70-90m +NAP
- diep asymmetrisch beekdal, vlakke ligging, flauwe helling 60-70m +NAP
- steile terrashellingen 70-100m +NAP
- laagte ontstaan door mijnzakking
- lithologisch bepaalde terrasvorm
- droogdal

**Gemeente Brunssum
bestemmingsplan
buitengebied Brunssum**

kaart 4

geomorfologie

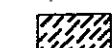

kwartair holoceen

formatie van singraven

 beekafzettingen en lokaal veen

 veen

formatie van kootwijk

 stuifzanden

pleistoceen

formatie van twenteindhoven

 löss (deels ontkalkt)

 löss (ontkalkt)

 löss

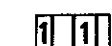
 terrasrestanten (grind)

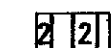
 grind, zand en klei

tertiair

plioceen

kieselooliet formatie

 brunssumkleien

 waubachgrinden

miocceen

formatie van breda en heksenberg

 afzettingen van vrijherenberg

 feldbissbreuk

 zand, lemig zand en bruinkool

N. niet gekarteerd

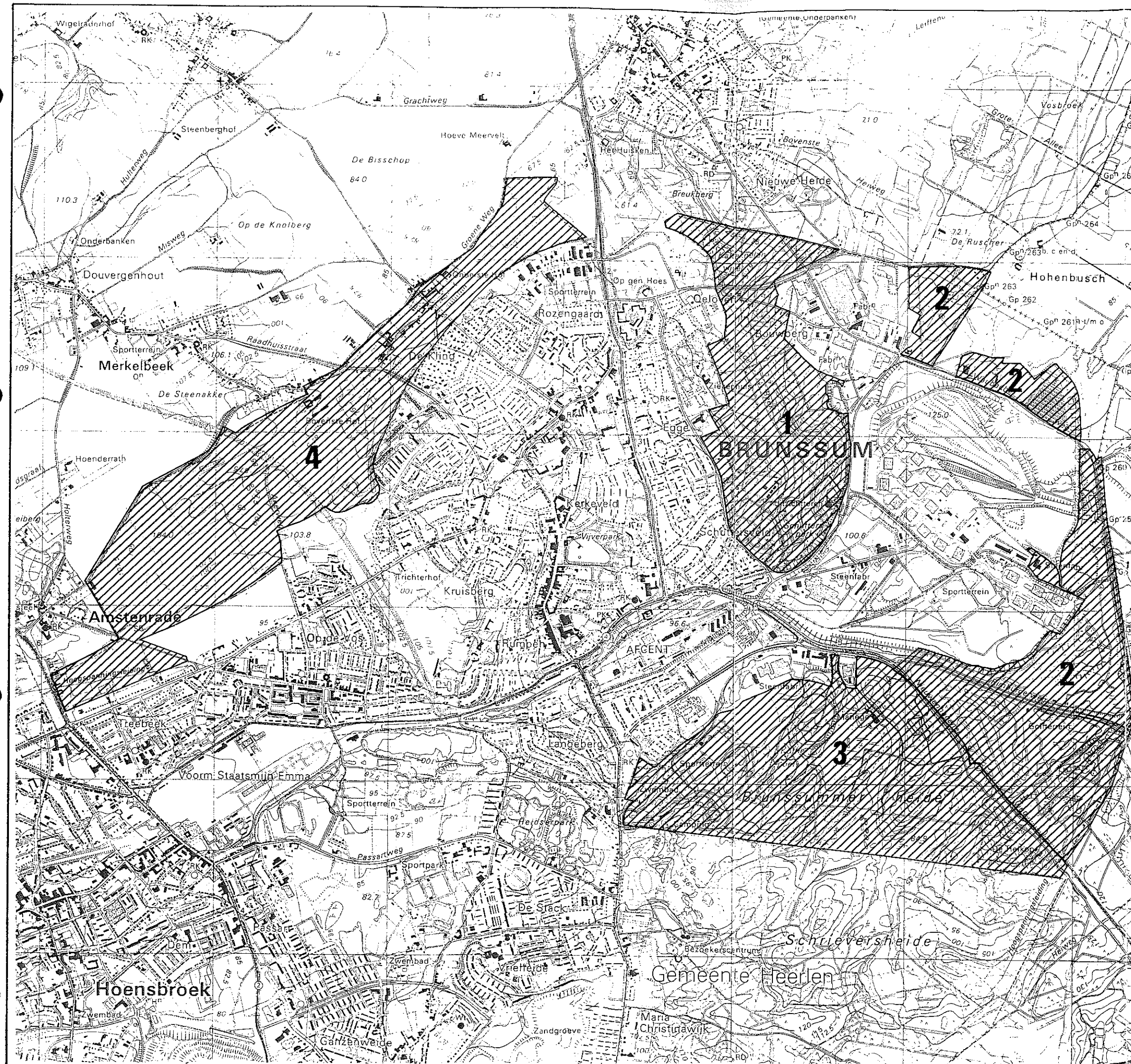
Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 3

geologie

recreatiegebied oostelijk Zuid-Limburg
beheersplan 1984
Rijks Geologische Dienst, Haarlem 1988

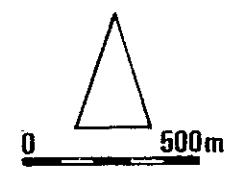

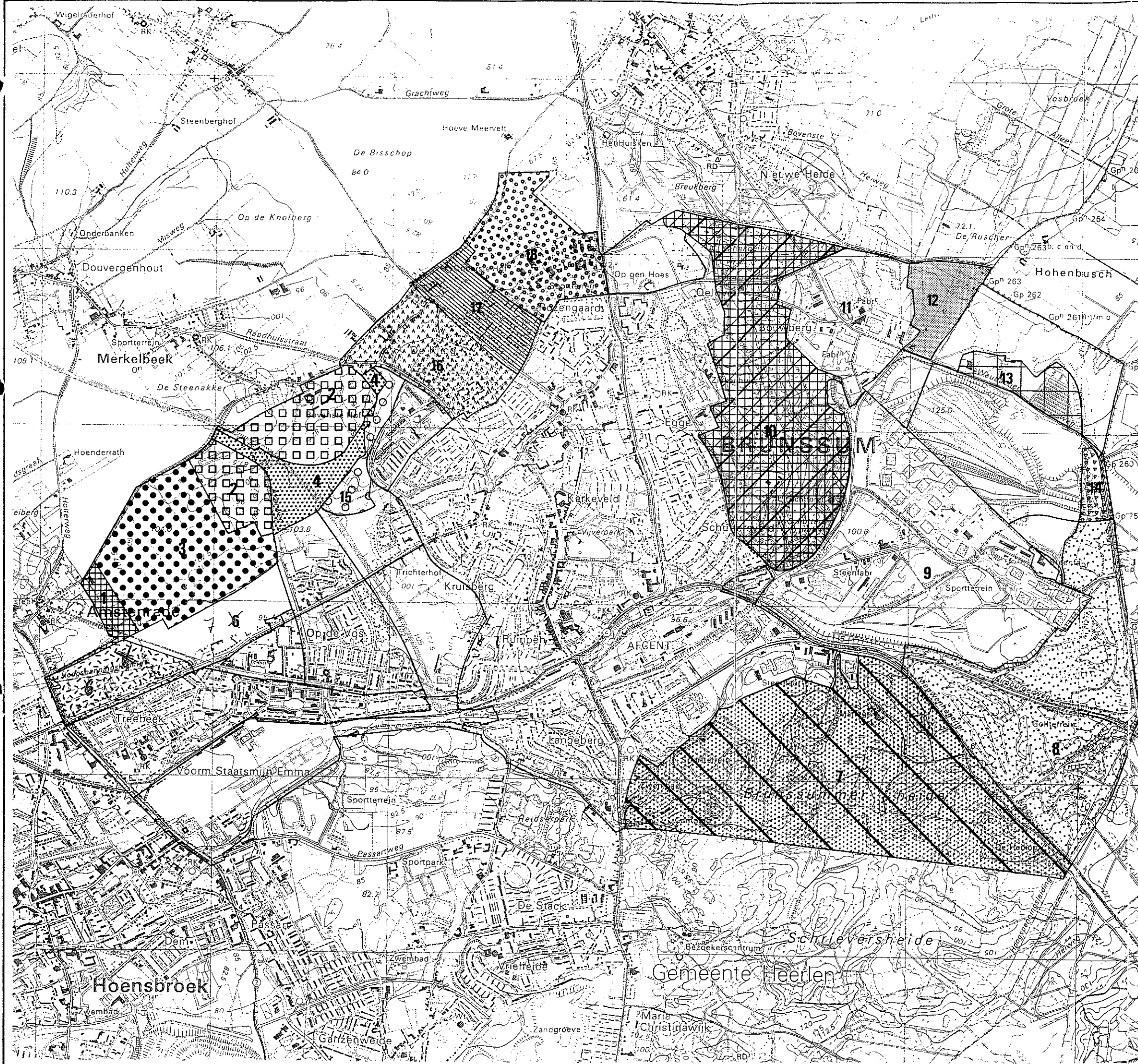
	plangebied	
1	deelgebied-noord	} plankaart I
2	deelgebied-oost	
3	deelgebied-zuid	
4	deelgebied-west	} plankaart II

Gemeente Brunssum
bestemmingsplan
buitengebied Brunssum

kaart 2

planbegrenzing

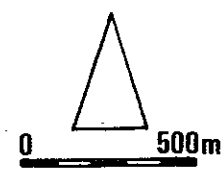

1. Hoofdzakenplan Amstenrade
2. Hoofdzakenplan Merkelbeek
3. Amstenrade Buitengebied
4. Algemeen bestemmingsplan Merkelbeek
5. b.p. Zuid 1974 Amstenrade
6. b.p. Zuid Amstenrade
7. b.p. Brunssummerheide-Zuid
8. b.p. Brandenburg
9. b.p. Hendrik e.o.
10. b.p. Brunssummerheide-Noord
11. b.p. Bouwberg
12. b.p. Oost Schinveld
13. 1e. herziening Hoofdzakenplan Schinveld
14. Hoofdzakenplan Schinveld
15. 2e. herziening Hoofdzakenplan Brunssum
16. b.p. de Kling
17. b.p. de Klingbenden
18. b.p. Houserveld

Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 1

overzicht vigerende
bestemmingsplannen in
plangebied en directe omgeving

Voor het buitengebied van de gemeente Brunssum geldt dat het reliëf (de onderlinge samenhang tussen hoog en laag), dat is ontstaan onder invloed van geomorfologische en hydrologische processen, een bepalend landschapselement vormt.

Het reliëf, danwel het ontbreken daarvan, bepaalt grotendeels de kleinschaligheid, of juist de openheid, van het landschap en vormt een blijvend structurerend element voor menselijk ingrijpen, zoals bebouwing, wegenaanleg en beplanting.

De in noordelijke richting lopende beekdal-/droogdalstructuur is landschappelijk en natuurwetenschappelijk bijzonder waardevol vanwege de kleinschaligheid van het landschap en de verscheidenheid aan flora en fauna die voor het gebied typerend is en in de rest van Nederland niet of nauwelijks voorkomt.

Vanzelfsprekend zijn deze gebieden zeer gevoelig voor ruimtelijke ingrepen die tegen de bestaande reliëfstructuren ingaan (bijvoorbeeld ophogingen, afgravingen, verkeerd gesitueerde wegen en bebouwing, grootschalige landbouw).

Deelgebied-Oost

Dit deel van het buitengebied is grotendeels verstoord door vergravingen, steenstort en ten dele opvulling van de ontstane groeves door huisvuil. Zuidelijk in het gebied ligt het waardevolle Brandenberggebied met typerende hangvenen.

Deelgebied-West

In het plateauterras (bedekt met löss of zandig löss) hebben insnijdingen plaatsgevonden door de waterafvoer naar de Merkelbekerbeek en indirect naar de Kakkert/Geleenbeek. Enerzijds zijn hierdoor afbraakwanden ontstaan, anderzijds droogdalen (beide al dan niet bedekt met löss). Deze monden uit in de relatief laag gelegen beekdalbodems van de genoemde beken. In het zuidelijk deel van het Buitengebied-West ligt langs genoemd plateauterras een lösswand. Meest zuidelijk in dit gebied heeft er bodemdaling plaatsgevonden als gevolg van mijnverzakkingen (kolenmijn Emma).

2.1.4. Hydrologie (kaart 5)

Oppervlaktewater

Het oppervlaktewater in het plangebied maakt, zoals al het oppervlaktewater in (Zuid-)Limburg, onderdeel uit van het stroomgebied van de Maas. Op kleiner schaalniveau is het de Roode Beek met zijbeken die het belangrijkste is voor de (oppervlakte)waterhuishouding. Deze beek ontspringt in het zogenaamde Sternbachdal in het centrale deel van de Brunssummerheide, op de gemeentegrens van Brunssum en Heerlen, dankzij de opstuwing door een slecht doorlatende laag in het Feldbissbreukvlak waardoor voeding ontstaat met diep water uit mioceene afzettingen. Een groot deel van dit dal bevindt zich vrijwel op grondwaterniveau, waardoor kleine bronnetjes ontstaan. De Roode Beek wordt daarnaast gevoed door kleine plassen, zoals bijv. in het gebied van de aardverschuiving op de Brunssummerheide en door wat grotere plassen (bijv. koffiepoel, theeputje, vijvers in het Schutterspark). Tot de Rimburgerweg stroomt de Roode Beek op natuurlijke wijze. Ten noorden van deze weg is de beek gekanaliseerd met een versnelde afvoer van oppervlaktewater en waardoor indirect een daling van de grondwaterstand ontstaat. Een en ander is duidelijk merkbaar in de afname van diversiteit van de waterminnende vegetatie.

De eveneens gekanaliseerde Merkelbekerbeek is, naast de Ruscherbeek, de belangrijkste watergang die (in Nederland) in de Roode Beek uitmondt. Het dal van deze beek behoort deels tot het westelijk buitengebied.

De overige watergangen zijn niet continu watervoerend (droogdalen). Omdat het watersysteem van de Roode Beek in het Waterhuishoudingsplan Limburg een specifieke ecologische functie heeft (zie paragraaf 2.2.2. Vegetatie/levensgemeenschappen) is niet alleen de waterkwantiteit maar ook de waterkwaliteit van belang.

Het gedeelte van de Rode Beek tot aan Schinveld en het gedeelte bovenstrooms van Schinveld tot en met Jabeeek zijn gelegen in een kerngebied (EHS). In het kader van de relatienota is het gedeelte van de Rode Beek tot aan Schinveld aangewezen als beheersgebied.

Op de bovenloop van de Rode Beek lozen een aantal overstorten en het effluent van de RWZI Schinveld. Bij Etzenrade wordt ongezuiverd afvalwater geloost (20 i.e.). Tevens wordt op de Rode Beek via de overkluisde Merkelbekerbeek ongezuiverd afvalwater geloost (100 i.e.'s).

De chemische waterkwaliteit van de Rode Beek was in de afgelopen periode slecht. Het fosfaatgehalte voldeed bij Schinveld en Mindergangelt nooit aan de norm (overschrijdingsfactor groter dan 10). Stroomafwaarts bij Millen leek het waterkwaliteit voor wat betreft het fosfaatgehalte te verbeteren (normoverschrijding met een factor 6 tot groter dan 10). Het fosfaatgehalte lijkt op alle punten in de loop der jaren af te nemen. Ook het stikstofgehalte overschreed de norm ieder jaar. Dit was mede het gevolg van de kwaliteit van het effluent van de RWZI Schinveld.

Het sulfaatgehalte overschreed regelmatig, zij het in geringe mate, de norm. Het zuurstofgehalte voldeed vrijwel altijd aan de norm.

De Rode Beek bij Brunssum is genormaliseerd en behoort tot de bovenloop van de Rode Beek. het substraat bestond voornamelijk uit fijn zand. De Biotische Index en de Kwaliteitsindex duiden op een zeer goede kwaliteit, terwijl de Saprobie-index ene matige tot redelijke kwaliteit indiceerde. De taxonamenstelling was divers met o.a. de steenvlieglarve (*Nemurella pictetii*) en de haftelarve (*Paraleptophlebia cincta*). De invloed die de bovenloop en bronnen heeft op de Rode Beek bij Brunssum was (nog) merkbaar door de aanwezigheid van bovengenoemde soorten binnen de gevarieerde levensgemeenschap. de hoge waardering van de Kwaliteitsindex en de Biotische Index werd dan ook veroorzaakt door de aanwezigheid van de haftelaren en de steenvlieglarven. Concluderend mag gesteld worden dat de kwaliteit, op grond van de macrofaunasamenstelling, redelijk tot goed was.

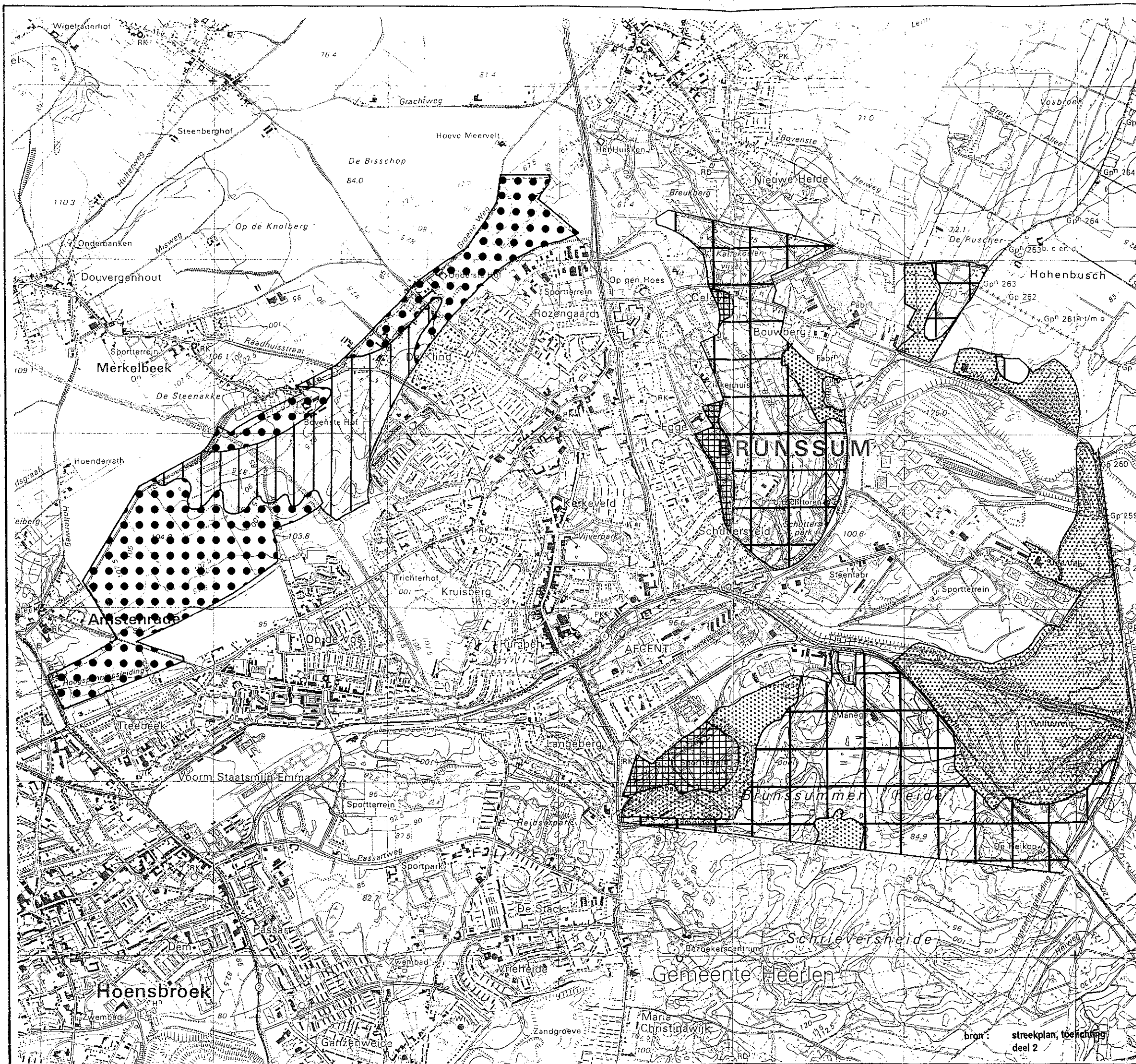
Het zuidwestelijk deel van het Buitengebied-West behoort tot het beekstelsel van de Geleenbeek. Het betreft hier een, bijna op de waterscheiding tussen Geleenbeek en Roode Beek, gelegen uitloper van het droogdalensysteem van de Kakkert/Geleenbeek. Binnen het buitengebiedplan speelt laatstgenoemd beekstelsel overigens geen rol.

Grondwater

Het grondwater in het plangebied, ten noorden van de Feldbiss-breuk is niet freatisch, dat wil zeggen dat naast het grondwater dat zich vrij dicht onder de oppervlakte bevindt en zich daar relatief vrij kan bewegen (freatisch) nog een tweede pakket aanwezig is, dat zich op grotere diepte bevindt, gescheiden van het eerste pakket door een ondoordringbare laag. Het water in het zuidwestelijk deel van het plangebied (tussen de Feldbissbreuk en de Heerlerheidebreuk) is freatisch. De kwel komt voort uit een diep watervoerend pakket (mioceen). De globale stroomrichting van het grondwater is noordwestelijk.

Door de grote hoogteverschillen binnen het plangebied is de diepte waarop men grondwater in de ondergrond kan aantreffen zeer uiteenlopend. In het Sternbachdal op de Brunsummerheide treedt (zoals reeds eerder gesteld) grondwater aan de oppervlakte. Door de bodemkundige samenstelling van de hoger gelegen delen, waar de grondwaterstand het laagst is (met name het oostelijk deel van de Brunsummerheide), is de mogelijkheid om vocht vast te houden erg gering.

Het westelijk deel van het plangebied bevat het brongebied van de Merkelbekerbeek. Door de grote hoogteverschillen op korte afstand is de grondwaterdiepte eveneens vrij uiteenlopend. De kwel komt voort uit het lokale freatische systeem met schijngrondwaterspiegels.

kerngebieden van de eerste orde

kerngebieden van de tweede orde

contactzones van de eerste orde

niet-bebouwde antropogene gebieden

bebouwde gebieden

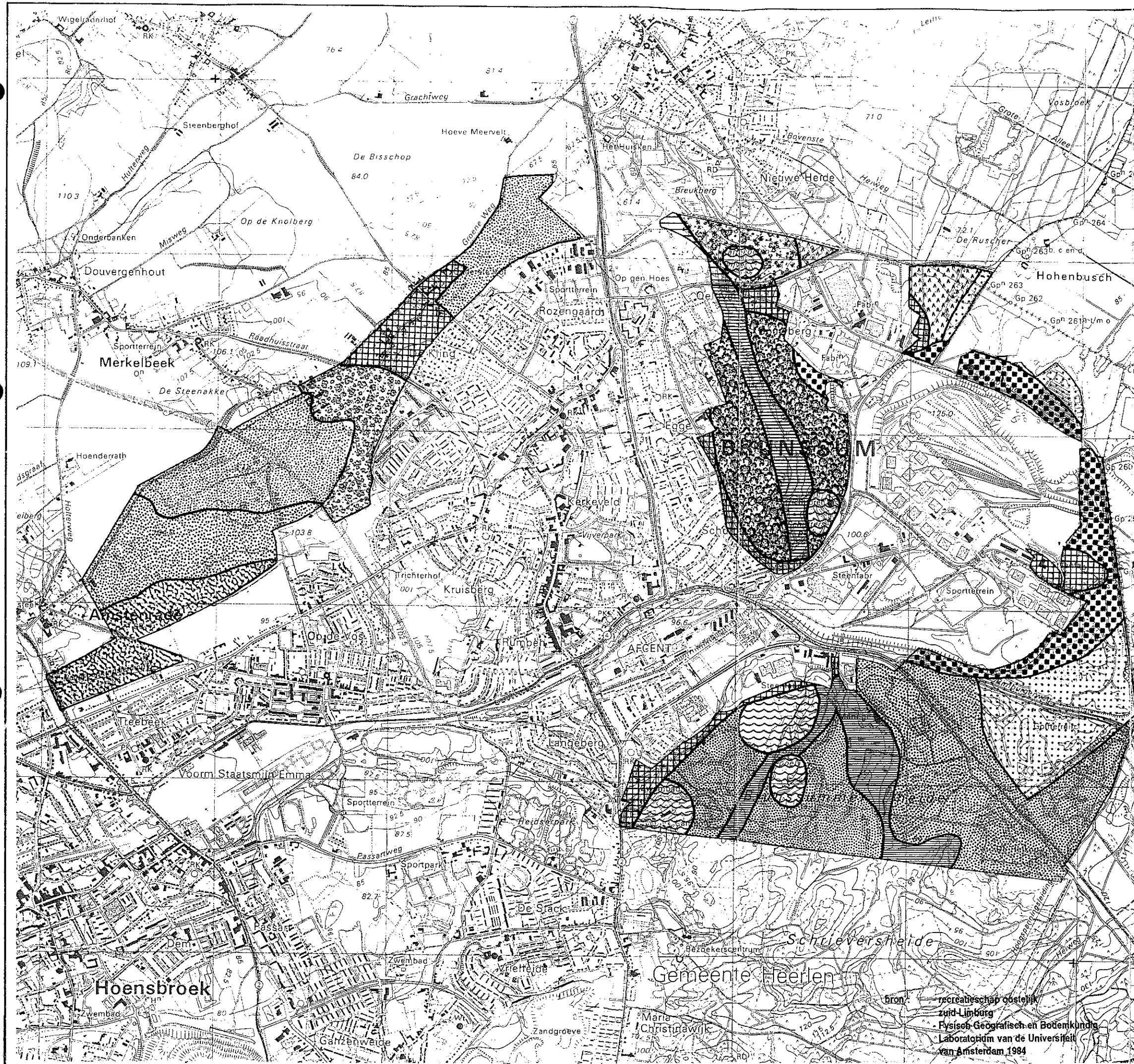
Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 9

ecologische infrastructuur

bron: streekplan, toelichting
deel 2

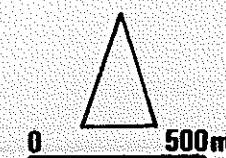
Landschapstypen

- Rode Beek en vochtige zones
Brunssummerheide
- Rode Beek ten oosten van
Brunssum
- Rode Beek ten zuiden van
Schinveld
- plateau bouwland
- flauwhellend bouwland
- hellend weiland
- Brunssummerheide
- Schutterspark
- Vosbroek
- Bronnenbos
- Breukberg
- bruinkoolgroeven
- steenstort ten oosten van
Brunssum
- stadsrand en industrie
- parkachtig landschap

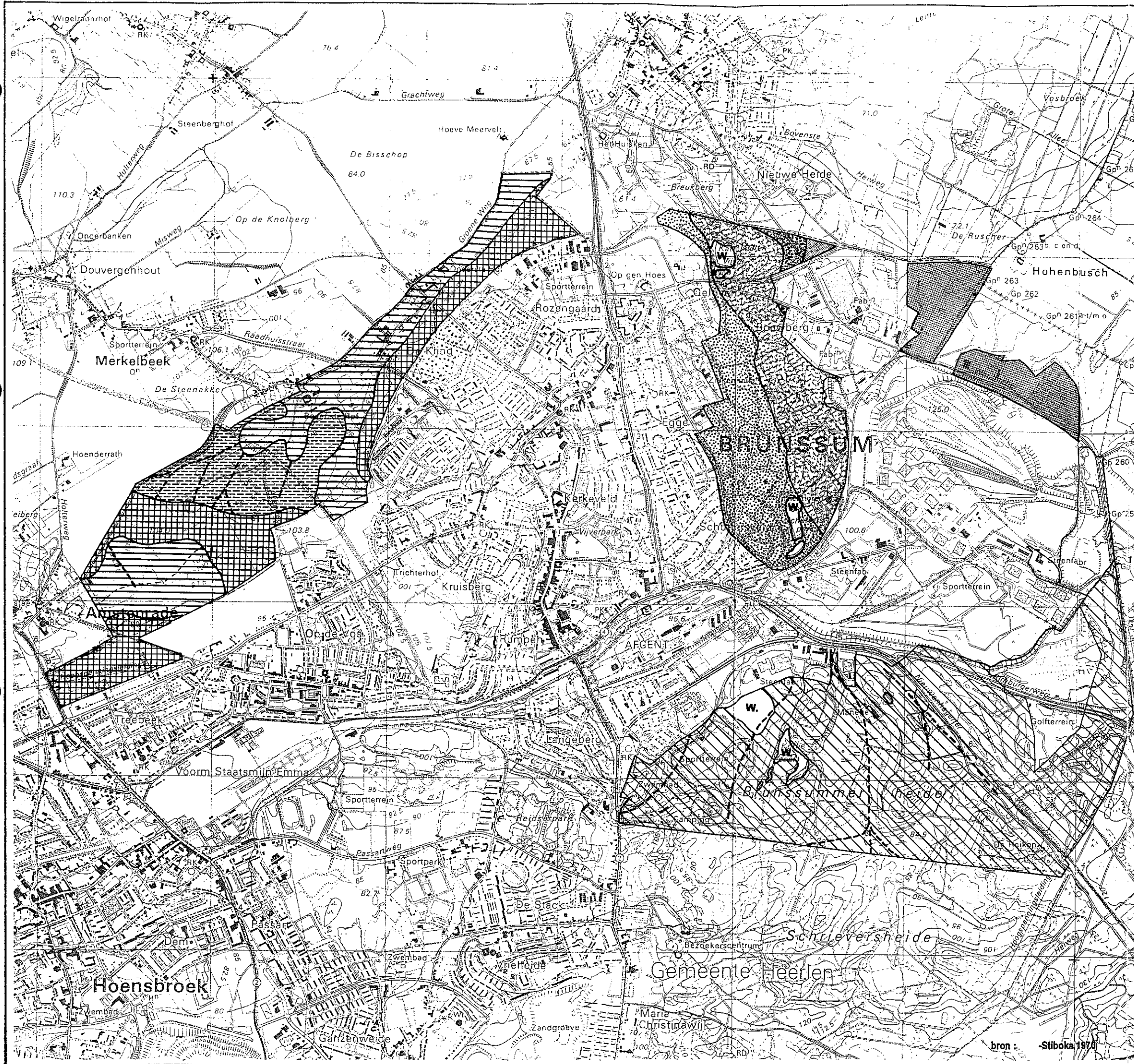
Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 7

natuur en landschap

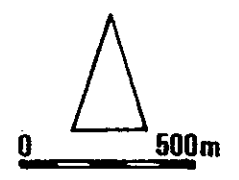
bron: recreatieschap oostelijk
zuid-Limburg
Fysisch-Geografisch en Bodemkundig
Laboratorium van de Universiteit
van Amsterdam 1984

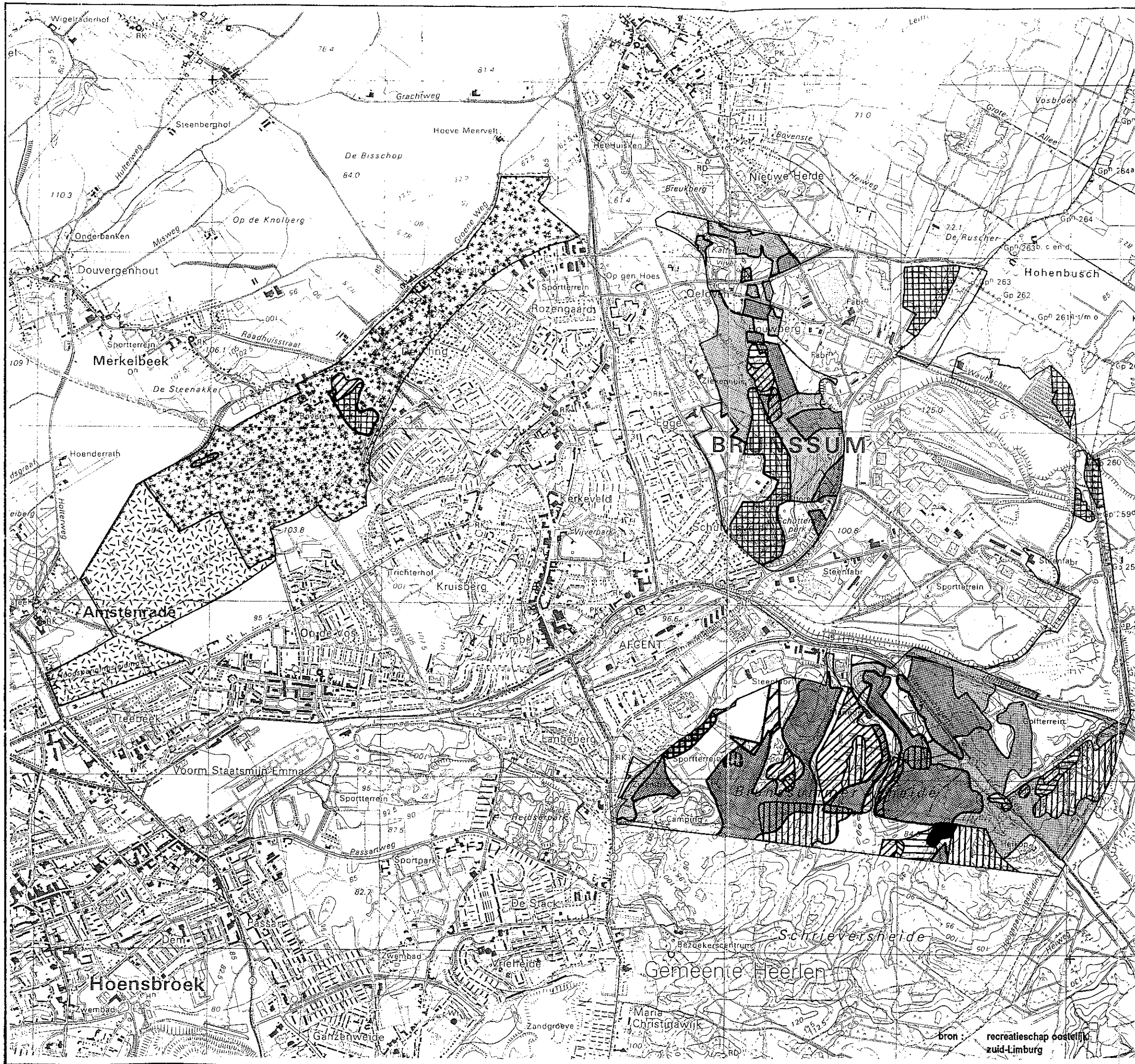
- brikgronden, leembrikgronden, bergbrikgronden, radebrikgronden, siltige leem
- leemgronden, vaaggronden, ooivaaggronden
- brikgronden, leembrikgronden, bergbrikgronden, siltige leem, leemgronden, vaaggronden, ooivaaggronden
- kalkloze zandgronden, eerdgronden, beekerdgronden, leemarm en zwaklemig fijn zand
- terrashellinggronden (associatie van enkelvoudige kaarteenheden)
- leemgronden, stenige gronden, grindgronden
- podzolgronden, humuspodzolgronden, haarpodzolgronden, leemarm en zwak lemig fijn zand
- Brunsummerheidegronden (associaties van vele enkelvoudige kaarteenheden)
- overige :**
 - smalle geulen en erosiedalen
 - water

**Gemeente Brunssum
bestemmingsplan
buitengebied Brunssum**

kaart 6
bodem

bron : Stiboka 1970

- droge heiden
- natte heiden
- vennen, moerassen
- naaldbossen
- loofbossen op arme zandgronden
- loofbossen op rijkere gronden
- schrale graslanden
- cultuurgrasland
- bouwland
- heemtuin IVN
- groeven, stortplaatsen, slikvijvers
- niet gekarteerd

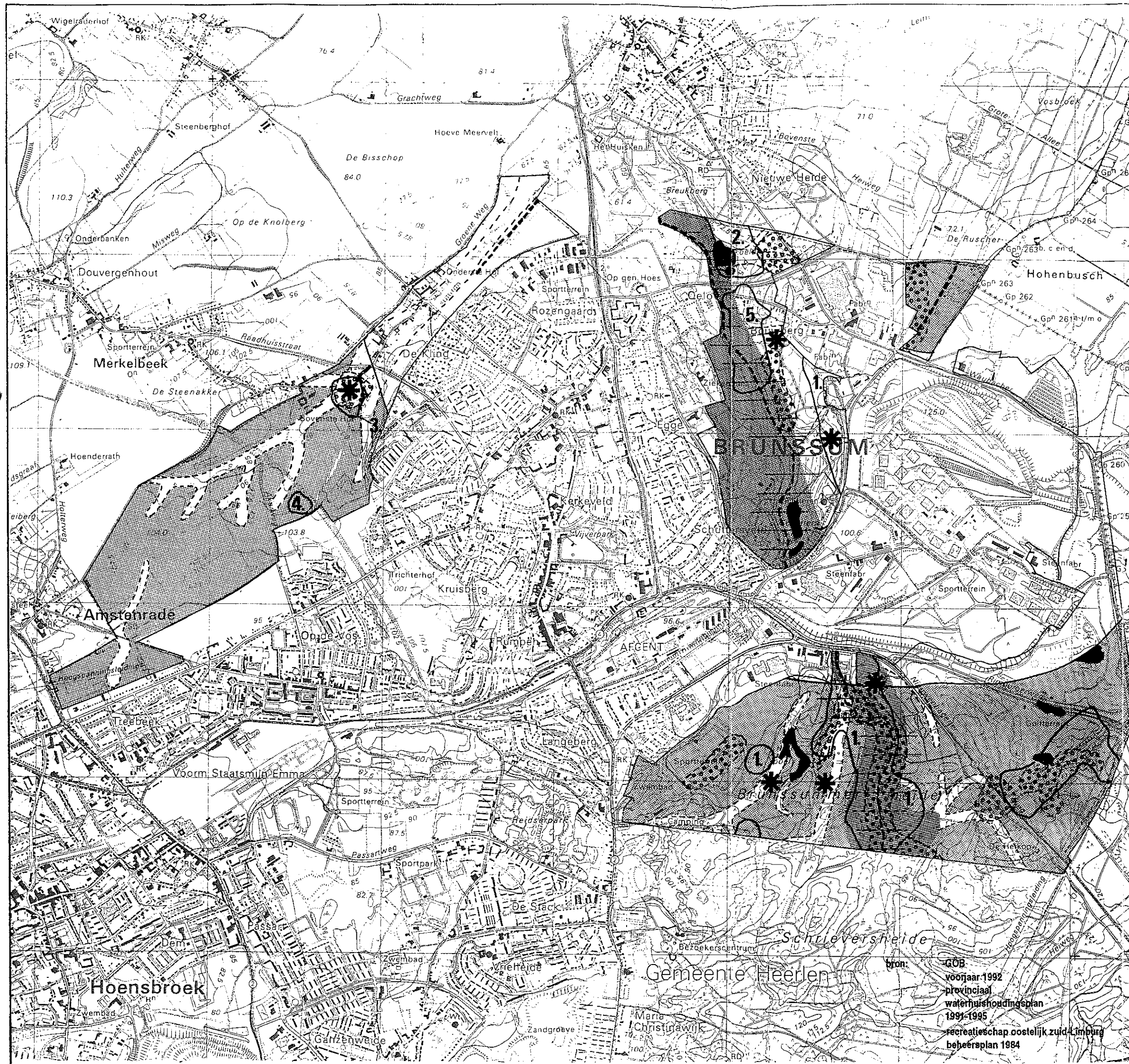
Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 8

vegetatie en leef-
gemeenschappen

bron : recreatieschap oostelijk
zuid-Limburg

- * punt waar bron ontspringt
- gebied waar bronnen ontspringen

hydrologisch gevoelige vegetaties:

1. de vegetatie is overwegend zeer gevoelig en (zeer) goed ontwikkeld
2. de vegetatie is overwegend zeer gevoelig en slecht ontwikkeld
3. de vegetatie is overwegend gevoelig en (zeer) goed ontwikkeld
4. de vegetatie is overwegend gevoelig en slecht ontwikkeld
5. de vegetatietypen zijn overwegend niet gevoelig, maar lokaal komen gevoelige plantensoorten voor

- natuurlijk stromende beken en rivieren
- stilstaande wateren
- droogdal
- beekdalkwedgebied
- infiltratiegebied
- watersystemen met een specifiek ecologische functie

Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 5

hydrologie

bron: GOB
voorjaar 1992
provinciaal
waterhuishoudingsplan
1991-1995
recreatieschap oostelijk zuid-Limburg
beheersplan 1984

In de gemeente Brunssum wordt geen grondwater onttrokken voor de drinkwaterwinning. In de gehele gemeente geldt dat het nitraatgehalte in ondiep grondwater erg hoog is (zoals vrijwel in het hele gebied tussen Geul en Roode Beek) en dat dit nog verder zal stijgen (tot meer dan 100 mg. per liter in 2000).

2.1.5. Bodem (kaart 6)

De bodem vormt de bovenste laag van de ondergrond. In het plangebied bestaat het merendeel van de verschillende soorten bodems uit sedimentair materiaal dat van elders is aangevoerd door de wind (löss, dekzand, stuifzand) of door rivieren en beken (rivierklei en zand) (zie par. 2.1.2. en 2.1.3.). De manier waarop het moedermateriaal is afgezet kan een bepaalde gelaagdheid veroorzaken. Dit kan ook gebeuren doordat verschillende afzettingen op elkaar liggen.

In het moedermateriaal treden na sedimentatie bepaalde processen op onder invloed van klimaat en de invloed van mens en dier. Deze processen, die bodemvorming worden genoemd, laten in de bodem een gelaagdheid ontstaan die in het moedermateriaal oorspronkelijk niet aanwezig was. In het bodemprofiel zijn deze verschillende lagen (horizonten genoemd) zichtbaar.

De bepaling van het soort bodem vindt plaats aan de hand van een analyse van het moedermateriaal dat is afgezet (geogenese) en van de horizonten die al dan niet zijn gevormd (pedogenese).

In het navolgende komen de bodems van de verschillende deelgebieden van het buitengebied aan de orde.

Deelgebied-Noord

De westzijde van het dal van de Roode Beek behoort tot de kalkloze zandgronden, behorend tot de sub-categorie van de (beek)eerdgronden. Deze bestaan uit leemarm en zwak lemig zand. De oostelijke dalwand bestaat uit zogenaamde terrashellinggronden (dit is een associatie van meerdere enkelvoudige kaarteenheden ofwel grondsoorten), grotendeels bestaand uit mengvormen van leemarm en zwak lemig fijn zand.

In het uiterste noordoosten van dit deelgebied (in de nabijheid van Schinveld) liggen kleine oppervlaktes met tertiaire afzettingen. Het betreft hierbij stenige leemgronden (grindgronden) en Podzolgronden (humuspodzolgronden, zogenaamde haarpodzolgronden, bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand).

Deelgebied-Zuid

Het zuidelijk gebied van de Brunssummerheide, dat in het tertiaire tijdperk is ontstaan, bestaat uit zogenaamde Brunssummerheidegronden, een associatie van vele enkelvoudige kaarteenheden.

Deelgebied-Oost

Het gebied bestaat uit steenbergen, depots, afgravingen en het met cultuurgrond afgedekt golfterrein.

Het gebied tussen Rimbürgerweg en Nieuwenhagerweg bestaat voorzover het om het gebied Brandenburg gaat uit Brunssummerheidegrond.

Deelgebied-West

Het westelijk deel van de het buitengebied bestaat grotendeels uit zogenaamde brikgronden. Dit zijn gronden met een inspoelingshorizont van kleideeltjes op niet al te grote diepte, briklaag genoemd. De subgroep waartoe de brikgronden in dit deel van het plangebied behoort is die van de leembrikgronden.

Op sommige plaatsen komen hier ook leemgronden voor. Leemgronden zijn eolische afzettingen die binnen 80 cm. voor meer dan de helft bestaan uit mineraalmateriaal met meer dan 50% leem (löss). De leemgronden die voorkomen behoren tot de subcategorieën vaaggronden.

Door het verschil in hoogteligging, en de daarmee samenhangende erosie en colluvatie, zijn er in de droogdalen andere bodems ontstaan. Op de hogere delen liggen leem-/brikgronden. In de droogdalen (grubben) liggen leemgronden (grotendeels behorende tot de subgroep vaaggronden). In het brongebied zijn veenbodems gelegen.

2.1.6. Cultuurhistorie

In de voorgaande paragrafen kwamen de aardwetenschappelijke/natuurlijke factoren en processen aan bod die voor een groot deel het buitengebied hebben vormgegeven zoals het zich in de huidige situatie presenteert.

De geologische gesteldheid, de geomorfologische en hydrologische processen hebben enerzijds de vorm van het gebied bepaald, anderzijds moedermateriaal voor de huidige bodems geleverd en deze verder ontwikkeld. Het huidige gebruik van het buitengebied voor natuur en landschap, landbouw en recreatie is voor een groot deel hierop gebaseerd. Tot voor korte tijd geleden paste de mens zich aan de natuurlijke omstandigheden aan en was de invloed op de omgeving nog vrij beperkt. Door bevolkingstoename en economische en technologische ontwikkelingen is de invloed hierop echter steeds verder toegenomen. Het westelijk deel van het buitengebied maakt deel uit van het zogenaamde Plateau van Doenrade. Dit plateau is geoccupeerd vanuit de oudere nederzettingen aan de Geleenbeek (Sittard, Munstergeleen, Geleen, Schinnen, Thull) en de Roode Beek (Gangelt). De oudste nederzettingen op het plateau liggen waarschijnlijk aan de watergangen die het gebied doorsnijden (bijvoorbeeld Merkelbeek). De voedselrijke lössgronden waren als bouwland in gebruik, de beekdalen waren bebost of werden gebruikt als hooiland. De arme zandgronden in het oostelijk deel van het buitengebied waren, door beweiding met schapen en afplaggen, met heide begroeid.

De bossen werden gebruikt als leverancier van bouw materiaal en brandhout. Door het Limburgse systeem van verdeling van gronden bij overerving werden de kavels steeds kleiner. Daardoor werd het bestaan als boer steeds moeilijker en de druk op de woeste grond van de Brunssummerheide groter. Door overbeweiding, en de daarmee samenhangende vertreding, nam het areaal heide en stuifzand toe.

Eind negentiende, begin twintigste eeuw, vindt er een aantal veranderingen plaats die voor het gebied van groot belang zullen blijken te zijn. De import van goedkope schapenwol uit Australië betekende het einde van de grote schaapskudden op de heide. Door de introductie van kunstmest werd het mogelijk om voorheen woeste gronden te ontginnen. Het areaal heide begon daardoor af te nemen. Beide ontwikkelingen vonden gelijktijdig met de opkomst van de mijnbouw plaats. De sterk toegenomen werkgelegenheid lokte arbeiders uit andere streken hierheen. De ontwikkelingen vergrootten het ruimtebeslag, door de opkomst van de op de mijnbouw georiënteerde industrie (afvalstoffen hiervan werden op grote steenstorten opgehoopt of in groeven gedumpt), de uitbreiding van het woongebied en ontgrondingen ten behoeve van de winning van zand, klei, grind en bruinkool.

De mijnbouw had in eerste instantie behoefte aan takkenbossen en zorgde daardoor voor een opleving van het hakhoutbedrijf. Later werd de behoefte aan naaldhout voor stutten zó groot, dat er (in de dertiger jaren tevens in het kader van de werkgelegenheidsvoorziening) grootscheepse bebossing van "woeste grond" plaatsvond. Daarna is het gebied, door het gebruik als militair oefenterrein en door de toegenomen recreatieve druk vanuit de sterk verstedelijkte Oostelijke Mijnstreek, steeds verder aangetast. Van de in totaal circa 600 ha. heidegebied rond 1900 is in 1940 nog circa 500 ha. over, in 1960 circa 200 ha. en in 1970 circa 80 ha.

Het westelijk deel van het plangebied langs de Merkelbekerbeek toont duidelijk de sporen van het vroegere bodemgebruik. De lager gelegen delen bestaan uit weiland, de hoger gelegen delen uit akkerland. Van de vroegere bebossing langs de beek resteert alleen nog het bronbos.

Cultuurhistorisch van belang (uit oudere perioden) zijn de weg tussen Amstenrade en Merkelbeek en de Akerweg tussen Merkelbeek en Treebeek. Beide wegen zijn gelijktijdig met, of eerder dan, de Middeleeuwse verkaveling ontstaan. De weg tussen Amstenrade en Treebeek dateert (voor het deel dat binnen het plangebied ligt) ook uit deze periode. De Onderste Hof en agrarische bebouwing in de Kling zijn uit een latere periode maar zijn reeds aanwezig vóór 1810.

Van de aanwezigheid van de mens in de periode vóór 1810 is, op enkele wegen in het noordelijk deel van Buitengebied-Noord na (wegen ouder dan of gelijktijdig met Middeleeuwse verkaveling) weinig meer te bespeuren. In het westelijk deel van het Schutterspark en langs het westelijk deel van Buitengebied-Zuid ligt een restant van de zogenaamde Landgraaf. De Landgraaf is een dubbele ringwal uit de Middeleeuwen, die vermoedelijk diende als grens van de "gemeene heide" en oorspronkelijk liep van Schaesberg tot het Leiffenderven. De overige artefacten dateren alle uit recentere perioden (bijvoorbeeld het Schutterspark en overige relictten van het mijngebeuren, schuttersputten en andere restanten uit de Tweede Wereldoorlog etc.).

Het oostelijk deelgebied, oorspronkelijk onderdeel van een grensoverschrijdend heidegebied, vertoont alle kenmerken van wat bekend staat onder grenspanologie. Vergraving, opslag, milieuhinderlijke bedrijven bieden een desolate aanblik.

2.2. Natuur en landschap (kaart 7)

2.2.1. Algemeen

In tegenstelling tot in sommige andere landen betekent natuur in Nederland niet dat de mens geen, of nauwelijks, invloed heeft gehad op de omgeving. "Echte" natuurgebieden in die zin komen in Nederland al geruime tijd niet meer voor.

Dat betekent zeer zeker niet dat hetgeen wordt aangemerkt als natuurgebied weinig waarde heeft. Integendeel, in veel belangrijke natuurgebieden heeft de invloed van het menselijk ingrijpen een positief effect gehad. Het is echter zaak om negatieve invloeden uit natuurgebieden te weren, door het nemen van beschermende maatregelen, door ze goed te beheren en eventueel verder te ontwikkelen via natuurbouw.

Het landschap, zoals zich dat aan ons voordoet, is eveneens een produkt van op elkaar inwerkende natuurlijke en antropogene factoren en processen.

Het beeld van het landschap in de tijd gezien is niet stabiel, maar is voortdurend onderhevig aan veranderingen.

Deze veranderingen zijn het gevolg van natuurlijke en van antropogene factoren en processen (bijvoorbeeld stadsuitbreiding, wegeaanleg, rooien van boomgaarden).

Het landschap is dus een dynamisch systeem en dient bij het inbrengen van nieuwe functies en/of het wijzigen of uitgroeien van bestaande functies ook als zodanig behandeld te worden.

Het is van groot belang aan te geven wat het effect van deze veranderingen op het landschap is, d.w.z. op welke landschappelijke waarden deze veranderingen invloed uitoefenen. De basis van de natuurlijke waarden ligt in de in paragraaf 2.1. genoemde vormende factoren en processen geologie, geomorfologie en hydrologie (onder invloed van het klimaat) en door de bodem en de cultuurhistorische ingrepen.

Voor de vorming van het landschap ligt de nadruk wellicht meer op laatstgenoemde factor. De voortdurende wisselwerking van vegetatie, fauna en mens komt tot uiting in een ruimtelijk-visueel beeld ("het zichtbare landschap").

Bij de beleving van het visueel-ruimtelijk beeld van het landschap blijkt een herkenbare en gevarieerde structuur van belang te zijn voor het verwerken, herinneren en rangschikken van informatie in het geheugen.

De omgeving krijgt ook betekenis als er sprake is van een ruimtelijke identiteit. Er is daarbij een duidelijke samenhang tussen de fysische kenmerken van een gebied en de uiterlijke verschijningsvormen (vegetatie/begroeiing, fauna, menselijke artefacten). Gebieden met een gevarieerd fysisch milieu kenmerken zich dan ook door een afwisselend landschap. Deze variatie is steeds meer afhankelijk van beïnvloeding (of juist het achterwege blijven daarvan) door de mens. In die gebieden waar in toenemende mate de nadruk ligt op produktie in kwantitatieve zin - menselijke beïnvloeding - is met name de natuurlijke relatie verstoord. Dan neemt de soortenrijkdom van flora en fauna af, handhaven zich alleen de sterkste soorten en treedt nivellering op.

In plaats van de aanwezige gedifferentieerde systemen (eco-systemen) komen systemen, die sterke verwantschap vertonen met pionier-eco-systemen, d.w.z. systemen met veel dynamiek, een geringe stabiliteit, veel individuen en een gering aantal soorten.

De voedselproduktie-systemen vertonen grote verwantschap met deze pionier-systemen. Om de stabiliteit in deze systemen kunstmatig enigszins op peil en de produktie optimaal te houden, wordt veelal gebruik gemaakt van biociden, kunstmest e.d.

Door ingrepen in de basisfactoren van het fysisch milieu via beheersvormen en/of cultuurtechnische maatregelen, wordt de aanwezige gevarieerdheid onderdrukt of verdwijnt deze. Daarmee zal de totale gedifferentieerdheid zowel in ruimtelijke als ecologische zin afnemen. Met ecologie wordt bedoeld de samenhang tussen de organismen onderling en tussen organismen en hun omgeving.

Beïnvloeding van de onderlinge relaties (door bijvoorbeeld beweiding en betreding) en beïnvloeding van de omgeving (door verandering in grondwaterstand, bemesting, vervuiling van de bodem en/of het grondwater), zullen binnen het systeem van bovengenoemde samenhangen veranderingen tot gevolg hebben.

Binnen het totaal functioneren van een gebied (produktie, natuur, flora, fauna) waarin een zekere stabiliteit en daardoor een bepaald regulerend vermogen aanwezig is om plagen en ziekten op te vangen, is het wenselijk te streven naar een zekere evenwichtige opbouw waarbij jonge systemen (produktie) en oudere gedifferentieerde systemen elkaar afwisselen (regulatie).

In de loop der eeuwen is door een synthese van de reliëfvormen en het o.a. daarmee samenhangende bodemgebruik een landschap ontstaan dat zich kenmerkt door de openheid van de plateaugebieden en de kleinschaligheid en beslotenheid van de rivier- en droogdalen. Tot na de tweede wereldoorlog was het vooral de mens die zich aanpaste aan de mogelijkheden die het land bood. Daardoor heerste er een zekere mate van evenwicht tussen mens en natuur.

Het grondgebruik dat hiermee samenging is nog steeds in het huidige landschap terug te vinden. In het westelijk deel van het buitengebied speelt het agrarisch grondgebruik nog steeds een belangrijke rol.

De vrijwel reliëfloze plateaugebieden werden met name voor de akkerbouw gebruikt. Op de steilere hellingen bleef in veel gevallen het van oudsher aanwezige bos gehandhaafd. De dalen werden in het algemeen als weide- en hooiland gebruikt. Door het agrarisch gebruik van de buitengebieden zijn in de loop der tijd kleine landschapselementen aan het landschap toegevoegd, zoals (meidoorn)hagen en houtwallen rondom weiden en boomgaarden die dienst deden als veekering en beschutting tegen de zon.

Op de (steilere) hellingen ontstonden erosiewerende graften welke óf spontaan begroeiden óf werden beplant. Op plaatsen waar het wegzakken van water door ondoorlatende lagen niet mogelijk was, ontstonden (meestal ondiepe) poelen die werden gebruikt om het vee te drinken of, indien in de nabijheid van de woonbebouwing gelegen, dienst deden als reservoir ter bestrijding van brand.

De drinkpoelen zijn vaak niet op afstand in het landschap te herkennen omdat ze meestal omgeven zijn door beplanting.

Het landschap wordt gecompleteerd door allerlei andere kleine landschapselementen als wegbermen, holle wegen, grubben, bosschages en overhoeken. Terwijl het oorspronkelijk bodemgebruik hoofdzakelijk bestond uit een gemengde bedrijfsvorm treden er, door sociaal-economische en agrarisch-technische vernieuwingen, met name vanaf 1945 veranderingen op. De traditionele landbouw werd door het gebruik van kunstmest, insecticiden/pesticiden en door de mechanisatie vervangen door grootschaligere en intensievere vormen. Hierdoor werd specialisatie noodzakelijk waardoor veel gemengde bedrijven verdwenen. Daarmee verdween tevens bijna drievierde deel van alle hoogstamboomgaarden die werden vervangen door lagere rassen.

Door het toenemende gebruik van kunstmest en organische mest (drijfmest) en de genoemde bestrijdingsmiddelen trad een sterke verarming op van de soortenrijkdom op gras- en bouwland. De bloemen en kruiden in de hooilanden van beek- en droogdalen en de schrale graslanden verdwenen vrijwel volledig. Onkruid op het bouwland wordt zoveel mogelijk verwijderd.

Door cultuurtechnische ingrepen verdwenen kleine landschapselementen als poelen, graften, hagen, die voor de moderne landbouw overbodig werden geacht omdat ze teveel cultuurgrond in beslag namen of te onderhoudsintensief waren. Veel bron- en kwelgebieden werden geschikt gemaakt voor akkerbouw. Door de ontwikkelingen in de rundveevoederwinning is veel grasland door scheuring omgezet in akkerland en bebouwd met snijmaïscultures. Desondanks is er nog steeds sprake van zowel landschappelijk als natuurwetenschappelijk waardevolle gebieden.

Aantasting vindt vooral plaats door erosie en de inspoeling van meststoffen. Door bebouwing en wegen zijn gebieden gesoleerd geraakt en zijn kleine landschapselementen verdwenen. De verdwijning van graften en heggen leidt vaak tot erosie en wateroverlast. Door ontwatering van beekdalen en kanalisatie van beken daalt het grondwater en wordt grondwaterafhankelijke vegetatie aangetast.

Behalve dat door cultuurtechnische maatregelen en beheersvormen de stabiliteit van bestaande eco-systemen wordt verstoord en vervlakking en verarming optreedt, is door de uitbreiding van de infrastructuur en de bebouwing in toenemende mate sprake van afkalving en isolatie van de resterende waardevolle gebieden.

De ruilverkavelingen "oude stijl" lieten vaak het laatste restje kleine landschapselementen verdwijnen. Dit betekent dat het territorium van bepaalde diersoorten wordt beperkt. Dit effect wordt versterkt door het verdwijnen van hagen en heggen, graften en bosschages. Niet alleen vermindert daarmee de aantrekkelijkheid van de landschappelijke verschijningsvorm, ook de relaties tussen de reservaten worden erdoor onderbroken of verdwijnen helemaal. Het half-natuurlijke landschap van het Brunssummerheidegebied heeft juist door het extensieve agrarische gebruik en in een latere periode de bosbouw zijn huidige verschijningsvorm gekregen.

Het zijn met name de meer intensieve menselijke activiteiten (steenkoolwinning en winning van grondstoffen, stortactiviteiten, aanleg van infrastructuur e.d.) die hier een bepalende invloed hebben gehad en nog hebben. Recreatieve activiteiten van de mens vinden door het ruimtebeslag vaak plaats in randstedelijke zones.

Op de Brunssummerheide-Noord en -Zuid zijn enerzijds intensieve recreatieve functies aanwezig (sportterreinen, Schutterspark, zwembad, camping, manège), anderzijds vindt er extensief gebruik plaats (wandelen, fietsen, paardrijden buiten de manège, vissen). Behalve de visuele aantasting van het buitengebied en het ruimtebeslag vindt er aantasting plaats door verstoring en vertreding. In de afgelopen jaren heeft door beheersmaatregelen en natuurbouw in het Brunssummerheidegebied herstel plaatsgevonden van veel natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Basis voor verder behoud van deze waarden is onder meer de zonering van gebieden voor meer intensief of extensief gebruik. Een en ander heeft o.a. geleid tot toename van de soortenrijkdom, zowel van flora als van fauna.

Het Buitengebied-Oost omvat het parkachtig ingericht golfterrein en de sterk vergraven gebieden noordelijk van de Rimbürgerweg en de Waubacherweg.

Het landschap, zoals zich dat in de huidige situatie voordoet, wordt getypeerd op kaart 8.

2.2.2. Vegetatie/levensgemeenschappen (kaart 8)

Een uitgebreide beschrijving van de vegetatie in de verschillende delen van het plangebied voert te ver binnen het bestemmingsplankader. Er is een inventarisatie gemaakt die in een aantal rapportages is weergegeven (Beheersplan voor de bos- en natuurgebieden in eigendom en/of beheer van het Recreatieschap Oostelijk Zuid-Limburg 1984, 10 Jaar actief natuurbeheer in Brunssummerheide en Schinveldse bossen 1983, Grensoverschrijdend Ekologisch Basisplan 1992, Hydro-ecologie van een bronnetjes-bos in Zuid-Limburg (Aggenbach-Janssen 1991)), met een nagenoeg complete lijst van voorkomende soorten.

In deze paragraaf zal een beschrijving worden gegeven van de verschillende levensgemeenschappen binnen de verschillende delen van het plangebied.

Deelgebied-Noord

Dit deel van het buitengebied bestaat voor een groot deel uit loofbossen op arme zandgronden. Dit betreft met name inlandse eik en berk met o.a. keverorchis, salomonszegel, dubbelloof, brede stekelvaren en schaduwkruid als ondervegetatie.

Daarnaast zijn er de loofbossen op rijkere gronden, waarbij de eerstgenoemde soorten sterk vertegenwoordigd zijn. In beide gebieden komt, zij het in mindere mate, ook Amerikaanse eik en zwarte els voor. In sommige gevallen is er sprake van menging met lariks. Het merendeel van de houtopstanden is relatief jong (periode 1920-1960 aangeplant). De bosvegetatie is hier zeer goed ontwikkeld, met soorten als ruig hertschooi, gewoon nagelkruid, bos-vergeet-mij-nietje en boskortsteel. Een relatief klein deel van Buitengebied-Noord is begroeid met naaldbout, overwegend grove den en in mindere mate lariks.

Naast bos is er in het midden van dit deel van het plangebied een kleine oppervlakte met natte heide, vennen en moerassen. Kenmerkend voor natte-heidegebieden is de dominante aanwezigheid van dopheide en pijpestrootje. Natte heide komt voor tussen vennen en droge heide (mits er sprake is van zwarte moerbodems), als gevolg van kappen en afplaggen.

In dit gebied treedt kalkarm grondwater uit de steile hellingwanden van de Roode Beek, waardoor de natte heidevegetaties zijn ontstaan, met plaatselijk hoogveenvegetatie. Soorten die hier voorkomen zijn o.a. klokjesgentiaan, blauwezegge, blauwe knoop, beenbreek, veldrus en veenpluis.

Deelgebied-Zuid

Op enkele kleine oppervlakten met loofbossen op arme zandgronden na (met name inlandse eik, berk en Amerikaanse eik), bestaat het grootste deel van het bosgebied in het Buitengebied-Zuid uit varenrijk naaldbos, bestaande uit grove den, waarvan het merendeel dateert uit de periode 1931-1941.

Het grootste deel van de heidevegetatie bestaat hier uit natte heide. In het gebied van de aardverschuiving en de koffiepoel worden voedselarme kwelmilieus en natte heidegebieden aangetroffen. In dit gebied komen soorten voor als blauwe knoop, gevlekte orchis, heidekartelblad, klein blaasjeskruid, wateraardbei, ondergedoken moerasscherm, valse voszegge, snavelzegge, ronde zonnedauw, grote - en moeraswolfsklauw. Droge heide komt in dit gebied veel minder voor (o.a. op de Rotberg, de Heikop en het zuidelijk deel van het aardverschuivingsgebied). Kenmerkend voor dit soort heide is de dominante aanwezigheid van struikheide met plaatselijk grassen of met mossen onder de heidestruiken (afhankelijk van de bodemrijkdom). De droge heide behoort tot het struikheide-/kruipbremverbond, waarin plaatselijk dopheide kan voorkomen. De variëteit in de vegetatie wordt o.a. bepaald door de morfologie van het terrein en de mate van vertreding door recreanten. In de omgeving van de manege en door het gebruik van ruitersporen (vertrapping, vervuiling) wordt het voedselarme beekdalmilieu aangetast.

Deelgebied-Oost

Het golfsterrein kenmerkt zich door een parkachtig landschap, afwisselend met gras, bosschages en kleine poelen. De steenberg van de voormalige staatsmijn Hendrik is ten dele begroeid met houtopstand van variabele samenstelling. Het gebied Brandenburg kent zeer waardevolle vegetatie samenhangend met de specifieke hangvenen ter plaatse.

Deelgebied-West

De grote hoogteverschillen in het agrarische Buitengebied-West maakt het oostelijk deel voor de akkerbouw (op enkele kleine percelen na) ongeschikt. Bovendien is het gebied plaatselijk relatief vochtig (bronnen van de Merkelbekerbeek). De agrarische percelen ter plaatse zijn daarom in het algemeen in gebruik als weiland. Het betreft natte, schrale graslanden met een vegetatie behorend bij een kwelmilieu. Door het relatief intensieve agrarische gebruik is een deel van de typische flora verdwenen. Ten zuidoosten van de Bovenste Hof ligt het bronbos waarin de Merkelbekerbeek ontspringt. Dit natte bos is te typeren als Elzen-bronnetjesbos, met voorkomende soorten als els, es en diverse soorten wilgen. Het bos behoort tot een van de best ontwikkelde bronnetjesbossen in Nederland.

In dit soort bos komt een struik- en kruidlaag voor met soorten als hop, dotterbloem, pinksterbloem, moerasspirea, bitterveldkers, ijle zegge, elzenzegge, moeraszegge en zeldzame bedreigde soorten als reuzenpaardenstaart, boswederik, eenbes, slanke sleutelbloem en verspreidbladig goudveil. De hoge natuurwaarden hangen hier samen met de kwelstromen van diverse chemische samenstelling en de grondwaterstand. Een relatief kalkarme kwelstroom is afkomstig uit de dieper gelegen miocene afzettingen, een ander uit een ondiepe stroming die gevoed wordt via het plateau en zeer gevoelig is voor vervuiling door meststoffen en cultuurtechnische ingrepen.

2.2.3. Fauna

Dankzij de bijzondere geomorfologische opbouw van Zuid-Limburg en de ligging op de grens van de Atlantische en Continentale klimaatzones komen er diersoorten voor die zich in beide zones thuisvoelen.

Ondanks de teruggang in de afgelopen jaren kan nog steeds gesteld worden dat Zuid-Limburg bijzonder rijk is aan diersoorten. Voor veel soorten is de situatie intussen echter zeer verslechterd omdat hun leefgebieden, als gevolg van woningbouw, wegeaanleg en het verdwijnen van kleine landschapselementen (o.a. door ruilverkaveling), ongeschikt of geïsoleerd raken.

Door maatregelen, als het aanleggen van wildtunnels, poelen en het herstellen en uitbreiden van kleinere landschappelijke elementen, wordt geprobeerd om hierin verandering te brengen.

Van de zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden is o.a. door de hoofdgroep R.O.V., bureau Landelijk Gebied van de provincie Limburg en het Streekgewest Oostelijk Zuid-Limburg, een inventarisatie gemaakt waarvan de gegevens in het navolgende worden weergegeven.

Het belangrijkste voor de fauna in het plangebied zijn vanzelfsprekend de natuurgebieden van de Brunssummerheide en de omgeving van het Schutterspark, langs de Roode Beek. Dit betekent niet, dat bijv. het bronnenbos in het Buitengebied-West geen faunistische betekenis heeft. Integendeel, dit specifieke kwelwatergebied vormt een biotoop voor o.a. bepaalde soorten amfibieën.

Zoogdieren

In de omgeving van het aardverschuivingsgebied op de Brunssummerheide zijn reeën niet zeldzaam. De uitwisseling met andere populaties wordt bemoeilijkt door infrastructurele barrières als de Nieuwenhagener- en de Rimburgerweg. Vossen zijn talrijk in het Buitengebied-Zuid en in iets mindere mate in -Noord en -West. Dassen komen minder voor. Er liggen burchten op het zuidelijk deel van de Brunssummerheide.

Kleine roofdieren als hermelijn en wezel, steenmarter en boomarter komen slechts sporadisch voor, evenals de bunzing, die zich vooral laat zien in moerassige delen in het plangebied. Vleermuizen, zoals de ingekorvenvleermuis en de bosvleermuis en knaagdieren, zoals de eikelmuis, de hazelmuis, de grote bosmuis, de ondergrondse woelmuis en de beverrat worden steeds zeldzamer.

Vogels

Van de broedvogels komen alleen de marine soorten in het plangebied niet voor. Er zijn specifieke broedbiotopen voor bijv. stootvogels, heide-/stuifzandminnende soorten, waterminnende soorten en moerasminnende soorten.

Het voert te ver om binnen het bestemmingskader een volledige soortenlijst op te nemen. Landelijk zeldzame broedvogels als de kerkuil, nachtzwaluw, boomleeuwerik, oeverwaluw, geelgors, grote gele kwikstaart en ortolaan zijn in Buitengebied-Noord en -Zuid in elk geval nog aan te treffen. Het bronnenbos is uitzonderlijk rijk aan broedvogels.

Amfibieën

Het plangebied biedt met zijn verscheidenheid aan leefgebieden (bronnen, bronbeken, poelen, vennen, moerassen en bosjes) een goed leefgebied voor amfibieën. Drie soorten komen alleen in Zuid-Limburg voor, namelijk de geelbuikpad, de vroedmeesterpad en de gevleete landsalamander.

In het brongebied van de Roode Beek en in en om de koffiempoel wordt de heikikker steeds vaker gesignaleerd. Ten zuiden van de aardverschuiving wordt de vinpootsalamander aangetroffen.

Daarnaast is er nog een aantal meer algemeen verspreide soorten als de alpenwatersalamander, de kleine watersalamander, de bruine en de groene kikker en de gewone pad (o.a. in het brongebied van de Roode Beek en Merkelbekerbeek, het aardverschuivingsgebied, het Schutterspark en de Kattekoulen, vaak in combinatie met de kleine watersalamander). Daarnaast worden plaatselijk exemplaren aangetroffen van de rugstreeppad en de zeldzame vroedmeesterpad. Het aantal amfibieën loopt echter schrikbarend achteruit. In het westelijk deel van het plangebied is een groot aantal biotopen door de landbouw verdwenen.

Reptielen

Hazelworm en levendbarende hagedis komen met name voor in het Sternbachdal, ringslang komt voor in het aardverschuivingsgebied, gladde slang en zandhagedis komen in het plangebied (Buitengebied-Noord en -Zuid) sporadisch voor.

Vissen

In het plangebied komen vissoorten van nature alleen voor in de Roode Beek. In de verschillende poelen en vijvers zijn bepaalde soorten uitgezet. Algemeen voorkomend in het plangebied zijn blankvoorn, brasem en baars. Minder algemeen zijn snoek, rietvoorn, holblei, karper en karpervariëteiten, relatief zeldzaam zijn snoekbaars, zeelt, posalver, grondel, kleine modderkruiper en kroeskarper.

Ongewervelden

De soortenrijkdom in met name Zuid-Limburg, is in vergelijking met overig Nederland groot. Specifieke biotopen als hellingbossen, kalkgraslanden, bronnen, snelstromende beken en het klimaat zijn belangrijke redenen voor de aanwezigheid hiervan.

Van belang zijn bijv. de landslakken, de verschillende soorten bijen en wespen, mieren, libellen en vlinders waarvan een aantal slechts in (Zuid-)Limburg voorkomen. Daarnaast is de aquatische macrofauna van de Limburgse beken van belang (bijv. kokerjuffer, haften, platwormen etc.).

Een aantal keversoorten, als vliegend hert, schrijvertje, letterzetter en larksbastkever komen relatief vaak voor. Daarnaast zijn er specifieke vlindersoorten, die zich in biotopen met veenbodem of oude dennenbossen goed thuisvoelen. De Brunssumerheide heeft een zeer omvangrijke keverfauna.

Lijsten met de soortenrijkdom van de fauna in het plangebied zijn in de in paragraaf 2.2.2. genoemde studies opgenomen.

2.2.4. Knelpunten

Uit een aantal onderzoeken dat in de afgelopen jaren is uitgevoerd, is de conclusie te trekken dat de kwaliteit van natuur en milieu in Zuid-Limburg in het algemeen verslechterd is.

De oorzaken daarvan zijn velerlei maar kunnen worden samengevat onder een vijftal punten:

1. Toenemende isolering en aantasting van natuurgebieden als gevolg van zich uitbreidende bebouwing en van infrastructurele maatregelen. Door de uitbreiding van de bebouwing en infrastructurele werken treedt niet alleen een visuele aantasting op van het landelijk gebied, maar worden de verschillende natuurgebieden van elkaar gescheiden, waardoor de isolatie van verschillende diersoorten toeneemt.

Bovendien ontstaan zo kleine geïsoleerde reservaten die daarmee een deel van hun aantrekkelijkheid verliezen. Ook wordt de kans op verdere aantasting vergroot en vermindert de mogelijkheid de recreatieve druk te verdelen.

2. Hoewel het agrarisch grondgebruik en de benutting anderszins in Zuid-Limburg niet het intensief karakter heeft dat elders in het land voorkomt, is ook hier sprake van een groeiende milieu-hygiënische druk, ten dele ook door de specifieke geologische structuur. Tevens bestaat het gevaar dat het specifieke voedselarme karakter van sommige gebieden door inspoeling van de mest verdwijnt. Ook het bronnenbos wordt door verontreiniging van het ondiep freatisch grondwater bedreigd.
3. Mede door de intensivering van de landbouw zijn bosschages, graften, heggen e.d. die een belangrijke functie vervullen bij het in onderlinge relatie brengen van de natuurgebieden verdwenen of hebben hun functie verloren.
Daarmee is niet alleen in natuurwetenschappelijk opzicht een verarming ontstaan, ook het cultuur-historisch en het landschappelijk visuele karakter is in waarde verminderd.
4. Afgravingen en versnelde afvoer van het oppervlaktewater, als gevolg van normalisatie en kanalisatie van beken, hebben (in combinatie met andere factoren) geleid tot een daling van het grondwater, waardoor specifieke biotopen worden bedreigd door uitdroging.
Bovendien wordt de kwaliteit van het water in kwelgebieden bedreigd door het intensieve agrarisch gebruik van inzigingsgebieden (bijv. het plateau van Doenrade, met name in Deelgebied-West). Retentiebekkens zijn vaak op gevoelige plaatsen gesitueerd.
5. In de Deelgebieden-Zuid en Noord is vooral de recreatieve druk op natuurwetenschappelijk en landschappelijk waardevolle gebieden een kwestie die voortdurend aandacht vraagt.
6. In het Deelgebied-Oost is sprake van een ernstige verstoring van de in potentie aanwezige ecologische verbindingzones.

Het streekgewest heeft in de gebieden die zij onder beheer heeft een zonering aangebracht, waardoor recreatie, o.a. in Deelgebied-Noord en -Zuid zodanig gespreid wordt, dat de meest waardevolle gebieden het minst belast worden, of zelfs volledig ontlast worden. Desondanks is het niet volledig mogelijk om in landschapstypen, die qua biotoopopbouw geschikt zijn voor bepaalde vegetatietypen of fauna, deze daar ook te (her-)introduceren of te handhaven, ten gevolge van de grote recreatieve druk.

2.3. Landbouw

2.3.1. Algemeen

De beschikbare bodemstatistieken geven aan dat in 1985 (laatst beschikbare jaar) de oppervlakte landbouwgrond in de gemeente Brunssum relatief klein was (circa 15%). In de jaren na de herindeling is deze oppervlakte nauwelijks veranderd.

Oppervlakte (ha.) en gebruik van gronden in de gemeente Brunssum in 1981, 1983 en 1985

	1981*	1983	1985
woongebieden	373	492	478
voorzieningen	111	110	112
handel/dienstverlenende industrie	200	218	222
dagrecreatie	46	45	120
verblijfsrecreatie	7	7	7
agrarijsch gebied	54	250	253
natuurgebied	343	347	282
verharde wegen	24	30	32
overig onverhard	103	233	224
totaal**	1.260	1.732	1.730

Bron: C.B.S., Bodemstatistieken

- * = vóór de herindeling
 ** = afrondingsverschillen

Het grootste deel van het landbouwareaal is gelegen in Deelgebied-West. Ten noordoosten van Amstenrade, waar het hellingpercentage niet zo groot is, betreft het akkerbouwgrond (plateau van Doenrade). Ten zuiden en zuidoosten van Merkelbeek ligt het dal met het brongebied van de Merkelbekerbeek. Enerzijds is het hellingpercentage hier groter, anderzijds is het gebied ook vochtiger, waardoor het met name geschikt is voor weidebouw. Het is overigens opvallend dat in het laatstgenoemde gebied in de zeventiger jaren nog akkerbouw plaatsvond waar nu weidegrond is vastgesteld, een ontwikkeling die normaliter meestal in omgekeerde richting voorkomt.

De landbouw heeft als centrale belangen:

- het openhouden van mogelijkheden om op gewijzigde economisch-technische- productiestandigheden optimaal te reageren;
- het weren van hinder als gevolg van niet-agrarische bestemmingen die in het buitengebied penetreren.

Het aantal agrarische bedrijven dat in een stedelijke gemeente als Brunssum toch al aan de lage kant is, volgt de dalende trend zoals die zich in Nederland voordoet. In de periode 1983-1991 is het aantal agrarische bedrijven afgenomen van 15 tot 10. Slechts een beperkt aantal is binnen het plangebied gelegen.

Aantal agrarische bedrijven in de periode 1983-1991

jaar	totaal aantal bedrijven	akkerbouw	grasland	tuinbouw open	tuinbouw glas	tuinbouw open+glas
1983	15	9	7	0	0	0
1985	15	11	12	3	1	3
1987	15	10	12	2	1	2
1989	11	11	7	2	1	2
1991	10	7	7	-	-	-

Bron: C.B.S., Landbouwtellingen (mei)

- = Geen gegevens beschikbaar

Door de afname van het aantal agrarische bedrijven en de rationalisatie in de landbouw is ook de werkgelegenheid (al is deze absoluut gezien nooit zo hoog geweest) afgenomen. Verwacht wordt dat deze dalende trend zich in de negentiger jaren, zij het in beperkte mate, zal voortzetten. Het is via de landbouwtellingen vrijwel niet mogelijk om aan te geven welk deel van de bedrijfsactiviteiten door Brunssumse agrariërs daadwerkelijk binnen de gemeentegrenzen c.q. binnen de plangrenzen plaatsvindt. Brunssumse agrariërs hebben eigendommen in de gemeente Onderbanken en vice versa. De ruilverkaveling die begin zeventiger jaren is afgerond heeft de landbouwkundige situatie voor eerstgenoemde agrariërs verbeterd. De rationalisering en schaalvergroting die met een ruilverkaveling samenhangen hebben daartoe bijgedragen. Het grondgebied van het Buitengebied-West is in de ruilverkaveling niet betrokken geweest.

Overigens is dit door de specifieke omstandigheden niet persé een negatieve zaak. Door de sterke accidentatie van het terrein en de daardoor duidelijke en sterke natuurlijke begrenzingsen kan een ruilverkaveling "oude stijl", waarbij agrarische belangen prevaleren, ook negatieve effecten sorteren (erosie, wateroverlast, waterschade). In het gebied ten noorden van de Kling komt het laatstgenoemde voor.

2.3.2. Knelpunten

De landbouwkundige situatie is in economisch opzicht door schaalvergroting en rationalisatie verbeterd. Het omzetten van akkerland in weiland in het oostelijk deel van Deelgebied-West geeft aan, dat de situatie hier voor akkerbouw niet optimaal is. Dit heeft te maken met de natuurlijke omstandigheden en is als zodanig nauwelijks beïnvloedbaar.

Door schaalvergroting en intensivering, die het gevolg zijn van de ruilverkaveling, zijn kleinschalige landschapselementen in toenemende mate verdwenen, waardoor de landschappelijk-visuele karakteristiek beïnvloed is.

Door het omzetten van akkerland in weiland in het oostelijk deel van het Buitengebied-West is de erosiegevoeligheid van de bodem afgenomen. Als gevolg van de in de voorgaande alinea genoemde activiteiten ten noorden van het plangebied is er desondanks sprake van wateroverlast en waterschade in het gebied tussen Onderste Hof-de Kling en Bovenste Hof.

2.4. Recreatie en toerisme

2.4.1. Algemeen

In de afgelopen jaren is er in verschillende rapporten en plannen aandacht besteed aan de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en mogelijkheden in het buitengebied van de gemeenten in Oostelijk Zuid-Limburg in het algemeen en van de gemeente Brunssum in het bijzonder. In het algemeen wordt daarbij vastgesteld, dat er sprake is van ernstige tekorten aan recreatieve ruimten in Oostelijk Zuid-Limburg. Dit leidt tot een grote druk op ecologische kerngebieden als de Brunssummerheide. Het ontbreekt met name aan dagrecreatieve voorzieningen.

(Intensieve) Recreatieve activiteiten vinden met name plaats in Deelgebied-Noord en -Zuid. Deelgebied-West heeft vooral een functie voor extensieve recreatie (wandelen, fietsen). De mijnbouw in Oostelijk Zuid-Limburg leidde vanaf het begin van deze eeuw tot een snelle toename van de bevolkingsdichtheid en daarmee tot een toenemende behoefte aan dagrecreatieve voorzieningen.

Door de Staatsmijnen werd in 1925 daarom het zogenaamde Schutterspark aangelegd waarin een aantal recreatievoorzieningen werd gecreëerd, zoals een speeltuin, een hertenkamp, visvijvers, een kabelbaan en een gelegenheid met terrassen.

Na de wederopbouw in de vijftiger jaren wordt de druk op de genoemde gebieden steeds groter, o.a. door militairen, wandelaars, ruiters en crossers. Begin '60-er jaren wordt het Recreatieschap Oostelijke Mijnstreek opgericht om de belangen van de openluchtrecreatie te behartigen en in goede banen te leiden. Met het bewustwordingsproces in de zestiger en zeventiger jaren, dat een goed functioneren van natuur en milieu eveneens van vitaal belang is voor een gezonde leefomgeving, wordt gewerkt aan een zonering van intensieve en extensieve recreatieve activiteiten. Intensieve recreatieactiviteiten worden bij voorkeur gesitueerd in de stedelijke randgebieden, extensieve recreatieactiviteiten in de (ecologische) kerngebieden. Als gevolg daarvan is het recreatieve voorzieningenniveau zowel kwantitatief als kwalitatief verbeterd.

Het betreft in het Deelgebied-Noord en -Zuid de volgende recreatieve voorzieningen:

Deelgebied-Noord	Deelgebied-Zuid	Deelgebied-Oost
- roeivijvers - hengelsportaccommodaties - uitkijktoren - dierenparkje en kinderboerderij - natuurwachtershut, Schutterspark - wandelpaden - fietspaden - ruiterspaden - picknickterreinen - speeltuin - restaurant - lig- en speelweiden	- kampeertrein - trimbanen/hindernisparcours - openlucht zwembad "Zeekolen" - "strandbad" Roode Beek - kamphuis "Heikop" - manège - wandelpaden - fietspaden o.a. ATB-routes - ruiterspaden - langlaufroutes - recreatieroute - sportvelden - hengelsportaccommodaties - heemtuin	- golfterrein - restaurant - vakantieappartementen - wandel- en ruiterroutes

Het belangrijkste recreatieve attractiepunt in het Deelgebied-Noord is het Schutterspark, waar de meer ruimte- en bezoekersintensieve functies liggen. Het noordelijk deel van het gebied heeft een extensieve recreatiefunctie (wandelpaden). Het Schutterspark heeft naast een uitlooppunt ook een bovenlokale/regionale functie.

Het Deelgebied-Zuid heeft in het centrale deel vooral een extensief recreatieve functie (wandelpaden, fiets- en ruiterspaden, visplaatsen aan de koffiemoel). Het "strandbad" Roode Beek wordt op warme dagen echter intensief gebruikt. De meest intensieve functies zijn vooral gelegen aan de westzijde van het Deelgebied-Zuid, in het gebied waar in het recente verleden groeves en storten zijn ontstaan. Langs de oostzijde van het Deelgebied-Zuid ligt parallel aan de Nieuwenhagerweg een recreatieweg. Deze weg met parkeer-/picknickplaatsen wordt intensief gebruikt.

In het Deelgebied-Oost ligt het accent, vooral op de golfaccommodatie, het bijbehorende restaurant en de in aanbouw zijnde appartementen. Het gebied omvat bovendien recreatieve routes die door het golfterrein heen lopen.

2.4.2. Knelpunten

In het kader van de Streekplanuitwerking voor Oostelijk Zuid-Limburg is een aantal knelpunten vastgesteld voor geheel Oostelijk Zuid-Limburg. In het aanbod van voorzieningen wordt een duidelijk tekort gesignaleerd.

Dit is het gevolg van een combinatie van omvang en dichtheid van de bevolking enerzijds en van de kwalitatief onvoldoende inrichting van open ruimte in het stedelijk gebied t.b.v. de recreatieve uitloop in de directe woonomgeving anderzijds. Als gevolg daarvan is de druk op recreatiegebieden en ecologische kerngebieden sterk toegenomen, wat tot aantoonbare aantasting heeft geleid. Op basis van de Behoefteraming Openluchtrecreatie Herziening 1989 (Min. van L.N.V.), het streekplan en aanvullend veldonderzoek door het Streekgewest O.Z.L. wordt een tekort van ruim 15.000 recreatieplaatsen (intensieve en extensieve land- en watergebonden voorzieningen) voor de stedelijke bevolking geconstateerd.

De verdeling naar recreatievorm ziet er in de gehele regio als volgt uit, weergegeven in recreatieplaatsen:

activiteit	vraag	aanbod	tekort	overschot
strandbaden	11.395	3.000	8.395	120
zwembaden	12.680	12.800		
visoevers	2.240	2.100	140	
wandelpaden	13.285	9.705	3.580	
dagrecr. voorzieningen	6.505	4.295	2.210	3.080
fietpaden	5.390	3.770	1.620	
ruiterpaden	880	625	255	
kleine watersport	1.770		1.770	
attractiepunten*	4.780	7.860		
totaal activiteiten	58.925	44.155	14.770	3.200
overig**	86.510			
recreatieplaatsen	145.430			

Bron: Streekgewest O.Z.L.

* = Lokale speeltuinen niet inbegrepen

** = Vrijetijdsbestedingen, zoals recreatieparken, cafébezoek, amusement en familiebezoek

Uit de cijfers zou afgeleid kunnen worden dat er per saldo een reëel tekort van 14.770 recreatieplaatsen bestaat. Het probleem is dat niet alle overschotsituaties zodanig gelokaliseerd zijn in de regio dat ze de tekorten in de onderscheiden deelgebieden volledig kunnen opvangen. Houdt men rekening met het gebruikelijke afstandsgedrag per activiteit dan zijn er volgens computerberekeningen nog 15.610 recreatieplaatsen aan te leggen.

Knelpunten zijn in de verschillende delen van het plangebied met name op de volgende onderdelen te constateren:

- Knelpunten ten aanzien van het recreatief medegebruik:

- het Deelgebied-West heeft nauwelijks recreatieve waarde. Het gebied fungeert als buffer tussen het landelijk gebied van Onderbanken en het stedelijk gebied van Brunssum. De extensief-recreatieve potenties die het gebied heeft worden in de huidige situatie niet voldoende benut. In het kader van de landgoedontwikkeling zullen meer mogelijkheden ontstaan;
- het Deelgebied-Noord kenmerkt zich door een relatief laag voorzieningenniveau in het noordelijk deel. Het Schutterspark heeft juist een redelijk hoog aantal attractiepunten;

- . extensief recreatieve activiteiten zijn nog teveel gericht op de landschappelijk meest interessante gebieden, zoals het Deelgebied-Zuid. De ruimtelijke spreiding van deze activiteiten komt ondanks de zonering van het streekgewest in het Deelgebied-Zuid nog niet volledig tot zijn recht;
 - . in het algemeen kan worden gesteld, dat plaatselijk en op onderdelen de voorzieningen verdere verbetering behoeven en dat bepaalde voorzieningen een ingrijpende uitbreiding behoeven.
- Knelpunt ten aanzien van intensievere vormen van recreatie:
- . de situering van intensief recreatieve voorzieningen levert vaak problemen op in relatie tot de natuurlijke en landschappelijke waarden van delen van het buitengebied, danwel de agrarische belangen. Voor Oostelijk Zuid-Limburg is er, voor wat betreft dagrecreatieve attractiepunten, in het algemeen een tekort. De druk op bestaande voorzieningen blijft daardoor hoog. In dat verband wordt ook overwogen meer gebruik te maken van de potenties van het Schutterspak en de directe omgeving. Verschillende initiatiefnemers hebben zich aangediend, tot nog toe echter zonder concreet resultaat.

2.5. Milieu

2.5.1. Algemeen

Diverse aspecten, die in brede zin met milieu te maken hebben en de knelpunten die daarmee samenhangen, zijn ten dele reeds in de voorgaande paragrafen Natuur en landschap, Landbouw en Recreatie aan de orde gekomen. Bepaalde maatregelen (bijv. kanalisatie van beken) hebben invloed op bodem en grondwater.

Erosie

In de afgelopen jaren is op verschillende beleidsniveau's steeds meer aandacht besteed aan de in Zuid-Limburg voorkomende erosieproblematiek, uitmondend in het Streekplan Zuid-Limburg waarin sterk de nadruk wordt gelegd op de op gemeentelijk niveau te nemen maatregelen. Ook van agrarische zijde is men zich bewust van de problematiek getuige de nota over dit onderwerp van de L.L.T.B. en de in 1990 van kracht geworden verordening van het Landbouwschap.

De hoofdoorzaken van de optredende erosie zijn de toegenomen infrastructuur en bebouwing waarvan het bodembeslag tezamen sterk is toegenomen, en de gewijzigde landbouwmethodes en het agrarisch grondgebruik. Sinds 1950 is de problematiek gegroeid. De druk die door bebouwing, infrastructuur en landbouw wordt uitgeoefend maakt een herstel van het vroeger bestaand evenwicht nagenoeg onmogelijk.

De lössgronden die het westelijk deel van het plangebied bedekken bestaan uit zeer fijn materiaal dat arm is aan bindende elementen als klei, kalk en humus. Daardoor is de infiltratiegraad al gering.

Op bouwpercelen die een deel van het jaar onbedekt zijn, worden kleine kleidelen uit de bovenlaag losgemaakt die op de bodem blijven liggen. Dit laagje is nauwelijks doorlaatbaar, de regen kan niet meer in de bodem dringen en zoekt een weg naar beneden. De erosie is onder te verdelen in areale erosie, waarbij het water over de gehele oppervlakte loopt of door vele kleine geultjes en lineaire erosie, waarbij het water in enkele geulen samenkomt. Bij kleine geulen wordt van rill-erosie gesproken, bij diepe geulen van geul (gully) erosie. Erosie is een natuurlijk verschijnsel. Het Zuid-Limburgse landschap, zoals dat nu (nog) bestaat is er ten dele door gevormd. Voorheen echter had de natuur voldoende tijd om te herstellen.

Bodembedekkers als granen, die voorheen in Zuid-Limburg algemeen voorkomend waren, hebben steeds meer plaats gemaakt voor maïs, suikerbieten en aardappels, die de bodem in veel mindere mate beschermen. Stelt de wijziging in de teelt de bodem meer dan voorheen bloot aan de regen, de wijzigingen in de bodem zelf verminderen ook het opnamevermogen. Het gebruik van zware landbouwmachines verdicht de bodem, het diepe ploegen leidt tot een verarming van de grond waardoor de erosiegevoeligheid toeneemt. De zwaardere landbouwmachines maken het mogelijk steilere hellingen te bewerken. Door de modernisering en de schaalvergroting zijn grotere percelen ontstaan waardoor van minder afwisselende teelten sprake is. Bovendien zijn in ruilverkavelingsgebieden (zoals ten noorden van het Buitengebied-West) wegen verhard, holle wegen en graften verdwenen. De graften hebben een belangrijke functie omdat ze de helling verkorten. De onverharde holle wegen (zelf ontstaan als gevolg van geulerosie) spelen een belangrijke rol bij de waterafvoer. Het verdwijnen van de holle wegen en de verharding van de veldwegen heeft geleid tot een versnelde afvoer waardoor wateroverlast ontstaat en, waar holle wegen verdwenen zijn, nieuwe geulvorming.

In beginsel zijn alle gebieden bedreigd waar sprake is van hellingen van meer dan 8%. Ook de hellingen van 4 - 8% met een lengte van meer dan 100 - 200 meter vormen erosiegevoelige gebieden bij bepaalde vormen van agrarisch gebruik. De dikte van de lössafzetting bepaalt de gevolgen van de bodemerosie. Voor akkerbouw, veeteelt en fruitteelt is tenminste een lösslaag van 1,00 m. nodig. Op plaatsen waar de vruchtbare laag door erosie wordt aangetast, komen minder vruchtbare lagen aan de oppervlakte, waardoor het producerend vermogen afneemt. Het geërodeerd materiaal wordt lager afgezet, is als zodanig kwalitatief van minder gehalte en vernietigt zaaigoed en jonge gewassen. In veel gevallen bevat het slib chemicaliën en meststoffen waardoor bos- en natuurgebieden aangetast worden. Ook de schade die modderstromen aanrichten in bebouwde gebieden is aanzienlijk. De wateroverlast en -schade is voor de bevolking het grootste probleem. De totale kosten hiervan zijn nauwelijks te schatten. Schade aan privé-eigendommen wordt niet altijd opgegeven. Ook de genoemde schade aan landbouwgronden en bos- en natuurgebieden is nauwelijks te ramen.

Water

In het gehele plangebied is sprake van een daling van de grondwaterspiegel. Een en ander heeft te maken met de grondwaterwinning ten behoeve van drink- en industriewater, normalisatie en kanalisatie van beken en mogelijk de grootschalige bruinkoolwinning in Duitsland.

Als gevolg daarvan vindt verdroging van vochtige biotopen plaats, waardoor vochtminnende vegetatie en fauna in bestand achteruit gaat. Naast kwantiteitvermindering van het grondwater vormt ook de eutrofiëring ervan (met name door nitraat) en als gevolg daarvan de afname van de kwaliteit een steeds groter probleem. Het nitraatgehalte zal in een groot deel van het plangebied tot 2000 een waarde aannemen die waarschijnlijk hoger zal zijn dan 100 mg/l. Grondwater wordt tevens verontreinigd door percolatie uit de mijnstorten. De waterwinning in het Schuttersveld is tengevolge van deze verontreiniging gestopt. Oppervlaktewater wordt vooral bedreigd door eutrofiëring.

Verstoring

Als gevolg van grote recreatieve druk op natuurwetenschappelijk en landschappelijk waardevolle gebieden ontstaat er verstoring en aantasting. Het Buitengebied Noord-, -Zuid- en Oost kent een aantal lokaties waar in het verleden delfstofwinning (bruinkool, zilver- en ander zand, klei en grind) en/of stortactiviteiten hebben plaatsgevonden.

Het merendeel van de groeves en storten in de gebieden noord en zuid is in de huidige situatie afgerond (recreatieterrein, water, natuurterrein).

Voor het Buitengebied-Oost is dit niet het geval. De activiteiten van Rutte Recycling noordelijk van de Waubacherweg en de grootscheepse activiteiten zuidelijk daarvan t.b.v. steenkoolwinning, zand- en grindwinning en de daaropvolgende afwerking zullen nog geruimte tijd voortduren.

De nabije ligging van stedelijke artefacten als infrastructuur, woon- en bedrijfsterrein zorgt voor luchtverontreiniging en geluidhinder, waardoor rustminnende fauna plaatselijk niet tot zijn recht kan komen.

Eutrofiëring en verzuring

Door de landbouw wordt gebruik gemaakt van meststoffen, die schade voor het milieu opleveren. Zure emissies door landbouw, industrie en verkeer doen zure neerslag ontstaan, die op langere termijn schadelijk is voor het bosbestand, heide en vennen. Ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen heeft zeer negatieve effecten.

2.5.2. Knelpunten

- Erosie en wateroverlast zijn van invloed in het westelijk plangebied;
- oppervlakte- en grondwaterverontreiniging tast de natuurwaarden aan in de beekdalen en brongebieden;
- door verzuring wordt de levensvatbaarheid van plantengemeenschap aangetast;
- vertrapping en vervuiling vormen een directe bedreiging voor voedselarme milieu's;
- verlaging van de grondwaterstand bedreigt grondwaterafhankelijke leefgemeenschappen;
- afgravingen verbreken het aaneengesloten karakter van natuurlijke relaties en hebben een negatieve invloed op het grondwater.

3. GEVOERD EN VIGEREND BELEID

3.1. Uitgangspunten op rijks- en provinciaal niveau

3.1.1. Rijksniveau

In het onderstaande zullen in het kort de volgende nota's aan de orde komen:

- Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening (Extra) (1990/1991);
- Nota Landelijke Gebieden/Structuurschets voor de Landelijke Gebieden (1983);
- Structuurschema Groene Ruimte (1992);
- Meerjarenprogramma Natuur- en Landschapsbehoud (1987-1991);
- Natuurbeleidsplan (1990);
- Nationaal Milieubeleidsplan (1989);
- Structuurnota Landbouw (Beleidsvoornemen 1989);
- Derde Nota Waterhuishouding (1989).

Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening (Extra) (1990/1991)

In de Vierde Nota en de Vierde Nota Extra (Vinex) wordt een kwaliteitsbesef geïntroduceerd en wordt het belang van een kwalitatief hoogwaardige ruimte benadrukt. Het ruimtelijk beleid wordt hierop afgestemd.

Het beleid is gericht op het vermeerderen van de gebruikswaarde (functie) van een gebied, het verhogen van de belevingswaarde (vorm) en het vergroten van de toekomstwaarde (tijd). Hierdoor wordt de ruimtelijke kwaliteit van het landschap bepaald.

Ten aanzien van Zuid-Limburg en in het bijzonder het Heuvelland is de nota weinig concreet en summier.

Enkele hoofdlijnen zijn:

- Zuid-Limburg herbergt naast stedelijke ook landschappelijke kwaliteiten;
- Zuid-Limburg is een van de meest bezochte toeristengebieden in Nederland;
- in landschappelijk opzicht vormt Limburg een uniek gebied in Nederland;
- het Heuvelland als uitloper van het Ardennen-Eifelgebied is structuurbepalend;
- de beekdalen in het Heuvelland vertegenwoordigen belangrijke natuurwaarden;
- op de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur (Integratiekaart Vierde Nota) wordt het grootste deel van het Heuvelland als open ruimte aangeduid. Het gebied maakt deel uit van het reliëfrijke landelijke gebied, gekenmerkt door kleinere ruimtelijke eenheden met een functioneel karakter. Maastricht wordt aangegeven als stadsgewest en de zone tussen Maastricht en Sittard als open ruimten tussen stadsgewesten;
- op de Integratiekaart, waarin de ruimtelijke hoofdstructuur en het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief zijn weergegeven, maakt het studiegebied deel uit van een stedelijk knooppunt waarbinnen het gebied deel is van een open ruimte;
- het plangebied valt grotendeels binnen de zogenaamde Blauwe koers in de Vinex hetgeen betekent dat gestreefd wordt naar een verbrede plattelandsontwikkeling waar intensivering wordt tegengegaan.

Nota Landelijke Gebieden/Structuurschets voor de Landelijke Gebieden (1983)

Het in de Nota Landelijke Gebieden geformuleerde regeringsbeleid is in het algemeen gericht op het ontwikkelen van de verscheidenheid in het ruimtegebruik en op het waarborgen en stimuleren van verscheidenheid, samenhang en duurzaamheid in het fysisch milieu.

Teneinde zwakkere gebruiksfuncties te beschermen worden beperkingen opgelegd aan de sterkere functies. Via een zonering wordt vorm gegeven aan dit beleid van verscheidenheid en samenhang in het ruimtegebruik.

In het overheidsbeleid wordt prioriteit gegeven aan de verweving van de uit de verstedelijking voortvloeiende functies.

Het gaat daarbij met name om de verweving van de recreatie met de landbouw- en natuurfuncties in de gebieden binnen de stedelijke invloedssfeer, en om de verweving van natuur- en landbouwfuncties in gebieden waar het handhaven van landschappelijk en natuurwetenschappelijk waardevolle elementen speciale beheersmaatregelen vraagt.

Het streekplangebied wordt in de Rijksvisie verdeeld over drie gebiedscategorieën (zones), namelijk:

- a. het landelijk gebied ten noorden van de lijn Sittard - Born wordt aangemerkt als gebied met afwisselend landbouw, natuur en andere functies in kleinere ruimtelijke eenheden;
- b. het gebied Heuvelland, waarvan het onderhavige plangebied deel uitmaakt, gelegen tussen de drie stadsgewesten, wordt op dezelfde wijze geklassificeerd evenwel als onderdeel van een grotere open ruimte tussen de agglomeraties van Aken, Luik en Zuid-Limburg; voorts wordt voor dit gebied een restrictief beleid bepleit voor de spreiding en groei van de bevolking;
- c. het gebied van de drie stadsgewesten, alsmede hun buitengebied en de tussenliggende bufferzones, worden aangemerkt als gebied binnen de stedelijke invloedssfeer.

Het overheidsbeleid voor de onder a. en b. genoemde gebieden is gericht op het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden aan de landbouw, de recreatie, de natuur en de overige functies in een fijnmazige en sterk vervlochten structuur.

De verweving van functies moet zodanig zijn dat de bedrijfsvoering op de in agrarisch gebruik zijnde grond zo goed mogelijk past in het stramen van landschapselementen en natuurwaarden. De doelmatigheid van de bedrijfsvoering mag hierbij niet wezenlijk worden belemmerd.

Waar deze verweving het niet mogelijk maakt om zwakkere en sterkere functies te combineren, moet gekozen worden voor functiescheiding.

Provincie en gemeenten moeten dit in hun plannen aangeven.

Een en ander vergt een nauwgezette afweging van mogelijkheden voor met name de landbouw-, natuur- en recreatiefuncties waarbij natuur- en landschapsbeheer een voorname rol spelen. Enkele gebiedsdelen worden dermate hoog gewaardeerd dat aan andere functies beperkingen worden opgelegd. Dat is het geval in het Heuvelland dat om deze reden gedeeltelijk is aangewezen als proefgebied voor een Nationaal Landschap.

De in het Heuvelland aanwezige natuur- en landschapswaarden wettigen in de optiek van de regering beperkingen voor een te sterke uitgroei van de aldaar gelegen kernen.

Het gebied staat onder druk van de omliggende stadsgewesten. In overeenstemming met het in de Structuurschets Stedelijke Gebieden geformuleerd beleid wordt dan ook gepleit voor een beperkte bevolkingsgroei en -spreiding. Het hieruit resulterend vertrekoverschot kan worden geleid naar de stadsgewesten. Een restrictief groeibeleid laat aan het provinciaal bestuur de keuze om de uitgroei van kernen aan zekere voorwaarden te verbinden dan wel om de bevolkingsgroei binnen het gebied in een of meer centrale kernen te concentreren.

Hierbij wordt aangetekend dat deze concentratiekernen niet per definitie gelegen moeten zijn binnen het gebied waarvoor een restrictief beleid geldt.

Met betrekking tot Relatienota en bestemmingsplan merkt de regering in de Nota Landelijke Gebieden onder andere op:

De Relatienota is bedoeld om toegepast te worden in bepaalde uit een oogpunt van natuur en landschap kwetsbare en waardevolle gebieden. In beheersgebieden wordt de agrarische bedrijfsvoering mede gericht op de verwezenlijking van doeleinden van natuur- en landschapsbehoud. Andere gebieden (reservaten) worden door natuurbeschermingsinstanties aangekocht en beheerd; in bepaalde gevallen kan ook agrarisch gebruik in het gewenste beheer passen.

De regering is van oordeel dat de bescherming van de natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden op de overige agrarische cultuurgronden onverminderd doorgang dient te vinden via de "normale" mogelijkheden die de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de relevante sectorwetten bieden. Zij wil met grote nadruk stellen, dat de invoering van de Relatienota er niet toe mag leiden dat in de overige gebieden geen bescherming meer aan natuur en landschap zal worden geboden. In streek- en bestemmingsplannen zal altijd een afweging tussen de in het geding zijnde belangen moeten plaatsvinden en dienen natuur en landschap met behulp van de instrumenten van de Wet op de Ruimtelijke Ordening adequaat te worden beschermd.

Structuurschema Groene Ruimte (1993)

In het Structuurschema Groene Ruimte vindt de ruimtelijke verankering plaats van het sectoraal beleid waarbij wordt uitgegaan van een casco-benadering met afstemmingsrichtlijnen en regiospecifieke uitspraken. Uitgangspunt is het streven naar duurzaamheid, structuur en kwaliteit waarbij:

- voldoende ruimte wordt geboden aan het voortbestaan c.q. ontwikkeling van de verschillende functies in het landelijk gebied;
- duurzaamheid, identiteit en gebruikswaarde zo goed mogelijk behouden en ontwikkeld worden.

Een deel van het plangebied maakt deel uit van de E.H.S.-kerngebieden.

Meerjarenprogramma Natuur- en Landschapsbehoud (1987-1991)

Dit programma geeft voor de periode 1987-1991 een nadere uitwerking van het rijksbeleid ten aanzien van de in het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud aangegeven beleidscategorieën.

Natuurbeleidsplan (1990)

In het Natuurbeleidsplan (beleidsvoornemen mei 1989) wordt uiteengezet wat de overheid de komende 30 jaar ten dienste van natuur en landschap zou moeten doen.

Prioriteit wordt gegeven aan het in stand houden en ontwikkelen van de ecologische waarden van beken, schrale graslanden, struwelen, hellingbossen en bronbossen. Het plan wil een ecologische hoofdstructuur tot stand brengen. De ecologische hoofdstructuur bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones. De duurzame instandhouding wordt ondersteund door een bufferbeleid, gericht op het wegnemen dan wel minimaliseren van negatieve externe invloeden op de kerngebieden.

De kerngebieden zijn gebieden met bestaande natuurwaarden van internationale of nationale betekenis met een minimumomvang van circa 500 ha.

Naast het gebiedsgericht beleid wordt een soortenbeleid voorgestaan. Het soortenbeleid richt zich voor een deel op soorten buiten en voor een deel op soorten die binnen de ecologische hoofdstructuur hun leefgebied vinden. Verder wordt beleid geformuleerd gericht op draagvlakvergroting, doelgroepenbeleid en onderzoek. Het wordt van zeer groot belang geacht dat er een breed draagvlak bestaat in de samenleving voor natuur en landschap. Deze aandachtsvelden kunnen hiertoe bijdragen.

Nationaal Milieubeleidsplan (1989)

In het Milieubeleidsplan (NMP) wordt uitgegaan van geïntegreerd gebiedsgericht beleid in 10 proefgebieden. Het gaat er ook om inzicht te krijgen in de methoden om een geïntegreerd gebiedsgericht milieubeleid te voeren. Het plangebied vormt daar geen onderdeel van.

Structuurnota Landbouw (Beleidsvoornemen 1989)

De Structuurnota Landbouw heeft tot doel duidelijkheid te verschaffen over de betekenis van de maatschappelijke veranderingen voor de structurele ontwikkeling van de land- en tuinbouw, alsmede voor het te voeren landbouwbeleid. De nota heeft duidelijke relaties met andere beleidsnota's maar moet als een sectornota voor de landbouw worden beschouwd. Het bevorderen van een concurrerende, veilige en duurzame landbouw wordt als algemene doelstelling van het landbouwbeleid gezien. Deze doelstelling is gericht op de continuïteit van de landbouw en de handhaving van de meervoudige functie van het landelijk gebied. Interessant voor natuur en landschap is het streven naar uit milieuoogpunt duurzame produktiesystemen. Hierbij is het beleid met name gericht op technische en bedrijfseconomische oplossingen voor gesignaleerde milieuproblemen (bijv. de mestproblematiek). Daarnaast worden de EG-braakleggingsregeling, de EG-bergboerenregeling en het Relatienota-instrumentarium (openstellen van de 2de 100.000 ha.) ingezet ten behoeve van natuur en landschap.

Derde Nota Waterhuishouding (1989)

De Derde Nota Waterhuishouding geeft op Rijksniveau uitwerking aan het geïntegreerde beleid voor de verschillende aspecten van de waterhuishouding, waaronder kwantiteit en kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater.

Het beleid beslaat de periode 1990-1994 en heeft als doel: het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land als primaire randvoorwaarde en het ontwikkelen en in stand houden van gezonde waterhuishoudige systemen die een duurzaam gebruik garanderen.

Concretisering van het begrip duurzame ontwikkeling vindt plaats door middel van streef-beelden die de gewenste situatie voor de verschillende watersystemen weergeven. Hieruit worden vervolgens richtlijnen voor het beleid afgeleid.

De strategie voor het bereiken van de streefbeelden komt neer op het continueren van het huidige beleid en het uitvoeren van aanvullend beleid. Wat betreft dit laatste zijn de volgende aanvullende maatregelen met betrekking tot natuur en landschap van belang:

1. Versnelde terugdringing van de verontreiniging door onder andere:
 - verbetering van de zuurstofhuishouding en vermindering van de nutriënten en microverontreinigingen;

- vermindering bemesting landbouwgronden conform Nationaal Milieubeleidsplan en Structuurnota Landbouw;
 - vermindering atmosferische stikstofdepositie;
 - gebruik geïmpregneerd hout als oeverbeschermingsmateriaal verminderen.
2. Inrichtingsmaatregelen met betrekking tot (fysische en biologische eigenschappen van) de structuur van het systeem:
- oevers voor meerdere doeleinden inrichten waarbij beheerder zorgt voor behoud en herstel van natuurlijke oevers met name in gebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur;
 - milieuvriendelijke oeververdediging en geen bestrijdingsmiddelen bij oeveronderhoud;
 - extensivering van het bodemgebruik in uiterwaarden met behulp van Relatienota en Bergboerenregeling;
 - aanbrengen of herstellen vispassages.
3. Geleiding van een verantwoord gebruik door onder andere:
- afwatering, ontwatering, grondwaterverontreiniging zo te plannen dat geen nadelige beïnvloeding van verdrogingsgevoelige gebieden optreedt;
 - begin maken met waterhuishoudkundige regeneratie van verdroogde bos- en natuurgebieden;
 - onttrekking van grondwater voor laagwaardige doeleinden terug te dringen.

3.1.2. Provinciaal niveau

Op provinciaal niveau gaat het om de volgende nota's:

Streekplan Zuid-Limburg (1987)

Provinciale standpunten, waarin ruimtelijk beleid ten aanzien van het landelijk gebied uiteen wordt gezet, zijn verwoord in het Streekplan Zuid-Limburg (1987).

Vastgesteld wordt dat er binnen het landelijk gebied sprake is van een grote verscheidenheid van deels conflicterende grondgebruiksvormen.

In Zuid-Limburg moet worden gewoekerd met de schaarse ruimte en resterende capaciteiten en potenties, rekening houdend met de aanwezige waarden en belangen, terwijl de financiële situatie de beleidsmarge beperkt.

Door ruimtelijke ordening zal er een keuze moeten worden gemaakt met betrekking tot de aard van het grondgebruik en de mate van scheiding en/of verweving van gebruiksfuncties, in de vorm van een ruimtelijk plan dat de gewenste ruimtelijke structuur weergeeft.

In het landelijk gebied moeten verstedelijkingsinvloeden en niet aan het landelijk gebied gebonden functies zoveel mogelijk worden geweerd.

Tevens dienen de verschillende landgebruiksvormen op zodanige wijze te worden ingepast, dat waardevermindering van het gebied wordt voorkomen. Nieuwe bebouwing, schaalvergroting, rationalisatie, intensivering en andere ruimtelijke ingrepen moeten worden aangepast aan de cultuurhistorische en natuurlijke en landschappelijke waarden. Ze moeten de aantrekkelijkheid en het ecologisch evenwicht zomin mogelijk aantasten.

Veranderingsprocessen moeten zodanig worden geleid dat de onderscheiden functies en activiteiten tot hun recht kunnen komen, zonder elkaar te veel te hinderen. Voorkomen moet worden dat de zwakkere functies worden verdrongen.

Er zal naar worden gestreefd om de functies die inherent zijn aan het landelijk gebied zoveel mogelijk in stand te houden, waar mogelijk te verbeteren en te richten op elkaars versterking.

Het landelijk gebied van Zuid-Limburg is een uniek gebied, gevormd door een bijzondere geologische, hydrologische en bodemkundige situatie, dat door een daarop afgestemd grondgebruik in het verleden een geschikt landbouwgebied heeft opgeleverd met een rijke cultuur, natuur en landschap. Dit landelijk gebied vervult meerdere functies met onderling sterke verbanden die om een goede afstemming vragen.

Onderzoek van het landelijk gebied van Zuid-Limburg heeft uitgewezen dat verschillende ontwikkelingen zich in ongunstige richting bewegen met betrekking tot de kenmerkende grote verscheidenheid, verwevenheid en aantrekkelijkheid van het landelijk gebied. Er vindt een ontwikkeling plaats in de richting van een enkelvoudige benutting van gebieden wat bij voortzetting leidt tot een ruimtelijke scheiding van functies waarbij sterke functies de zwakkere functies verdringen. Een dergelijke ontwikkeling wordt gezien als een verarming, uniformering en degradatie van het gebied.

Het provinciaal beleid is er met name op gericht om enige belangrijke ongunstige ontwikkelingen in het landelijk gebied om te buigen en te verbeteren. Er is sprake van een sterke teruggang van landschappelijke elementen. Bovendien is er sprake van milieuhygiënische belasting van het gebied.

Een krachtig onderling afgestemd ruimtelijk en milieuhygiënisch beleid is dan ook noodzakelijk om deze ongunstige ontwikkelingen om te buigen, opdat een nieuwe meer evenwichtige situatie zal ontstaan.

Hoofddijnen van beleid voor het landelijk gebied

De gesignaleerde ontwikkeling en problemen leiden tot twee hoofddijnen van beleid voor het landelijk gebied in Zuid-Limburg:

1. Behoud en ontwikkeling van verweving van functies in het landelijk gebied van Zuid-Limburg.
2. Het waarborgen en versterken, en waar nodig, herstel van de geschiktheid van het landelijk gebied voor een meervoudige benutting ook ten behoeve van toekomstige generaties.

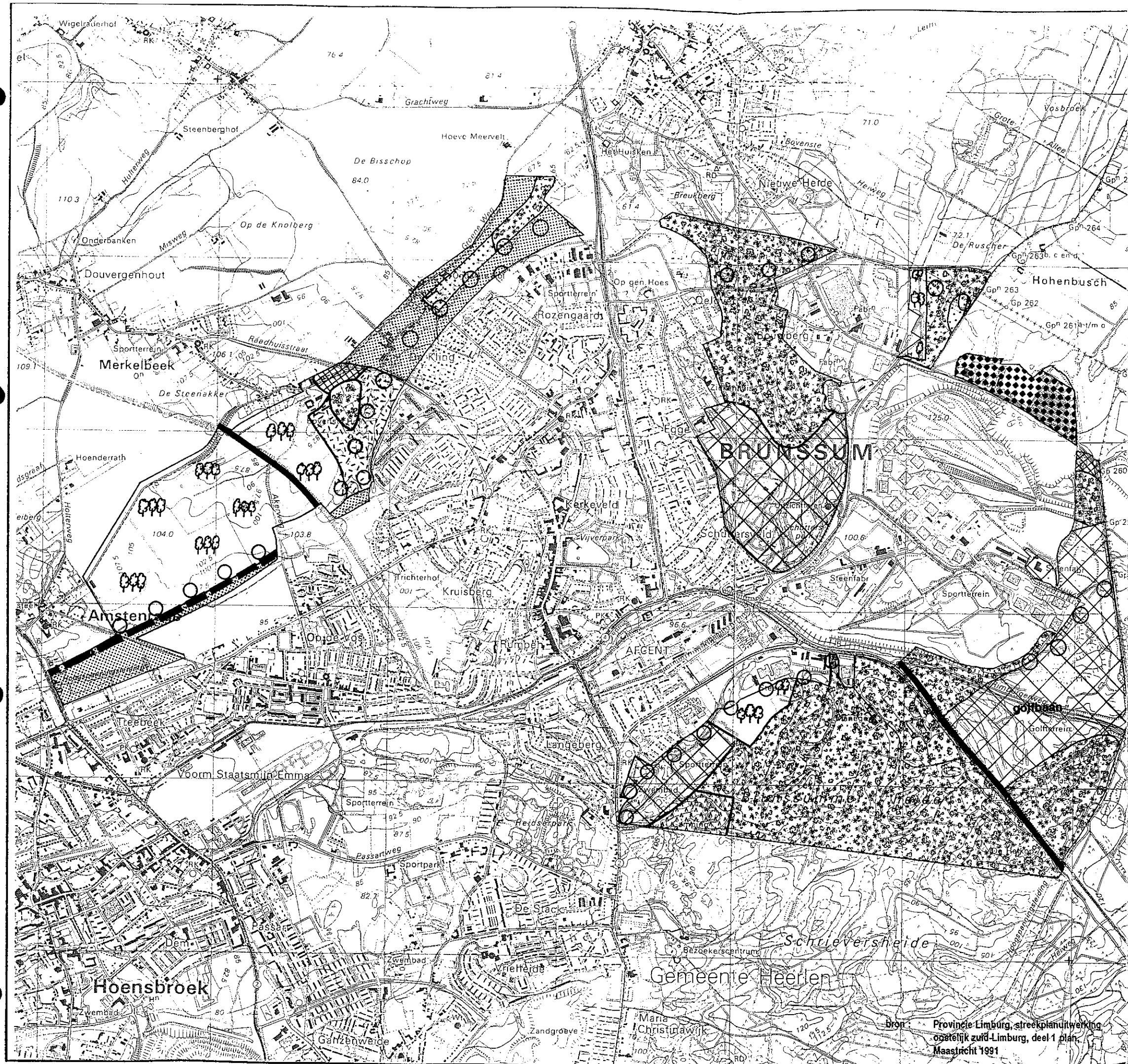
Het ruimtelijk beleid in het landelijk gebied is gericht op het integreren van nieuwe ontwikkelingen met de bestaande functies en waarden van het gebied en het oplossen van bestaande conflictsituaties, waarbij ontwikkelingen (en eventuele alternatieven) worden beoordeeld op hun gevolgen voor aanwezige functies en waarden.

Het ruimtelijk beleid in het landelijk gebied is er tevens op gericht de verschillende sectorale uitgangspunten op elkaar af te stemmen.

Het beleid voor de verschillende sectoren wordt als volgt verwoord:

Natuur:

- tot stand komen van een ecologische infrastructuur;
- een zodanige bestemming, inrichting en beheer van het landelijk gebied dat instandhouding en/of versterking van natuurwaarden gewaarborgd is;
- nastreven ontwikkeling natuurlijke waarden bij ingrepen als ontgrondingen en wegenaanleg;
- specifieke aandacht voor het instandhouden van kleine landschapselementen waarbij het beheer op natuurtechnische grondslagen dient te worden uitgevoerd;
- bevorderen dat rondom natuurgebieden bufferzones van voldoende omvang worden ingesteld.

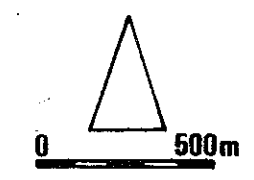

- stedelijk recreatiegebied
- verblijfsrecreatie (bestaand)
- bestaand bos en heide
- nieuw bos (multifunctioneel, accent op recreatie)
- natuurontwikkeling
- beheerslandbouw-recreatief medegebruik met kleine landschapselementen
- landelijk gebied met agrarisch karakter met kleine landschapselementen
- graslandreservaat
- grens stedelijk gebied OZL
- bedrijventerrein regionaal/lokaal
- overige hoofdwegen-bestaand
- overige hoofdwegen-geprojecteerd

Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 11

streekplanuitwerking
oostelijk zuid-Limburg

bron: Provincie Limburg, streekplanuitwerking
oostelijk zuid-Limburg, deel 1 plan
Maasricht 1991

Landschap (met nadruk op visueel-ruimtelijke en cultuurhistorische aspecten):

- zichtbaar houden van de historische ontwikkelingen, met name door behoud van de hoofdstructuur van belangrijke verkavelingspatronen in samenhang met ontsluitings-, bebouwings- en begroeiingspatroon;
- behoud en versterking van de visueel-ruimtelijke verscheidenheid, met name door behoud van de samenhang tussen a-biotisch milieu en menselijk gebruik en door landschapsbouw bij ingrepen en overgangen tussen bebouwd en onbebouwd gebied;
- behoud en herstel van landgoederen, cultuurhistorisch belangrijke boerderijen, molens, gehuchten, kleine elementen als kruisen, kapellen etc.;
- behoud en herstel van kleine groene landschapselementen als onderdelen van het cultuurhistorisch gegroeide landschap.

Landbouw:

- behoud van de werkgelegenheid in de landbouw door middel van hierop toegespitste bedrijfsontwikkeling;
- vergroting van de productieomvang per bedrijf met inachtneming van de voorgestelde verweving in het landgebruik door intensivering van het grondgebruik of door oppervlaktevergroting;
- beperkende maatregelen op steilere hellingen in verband met erosiebestrijding.

Bosbouw:

- het Meerjarenplan Bosbouw zal nader worden uitgewerkt in de vorm van een bosbouwnota met nadere richtlijnen voor het opstellen van regionale bosplannen;
- kleinschalige bosbouw wordt gestimuleerd ter bestrijding van wateroverlast en erosie;
- gezien de meervoudige functie die het bos kan vervullen, wordt bevorderd dat in gemeentelijke bestemmingsplannen per bosgebied een gedifferentieerde bestemming plaatsvindt.

Openlucht recreatie:

- ruimtelijke samenhang tussen toeristisch-recreatieve aandachtsgebieden (intensief) en gebieden met een recreatieve infrastructuur (extensief);
- voorzieningen afstemmen op alle doelgroepen;
- een zo hoog mogelijk economisch en maatschappelijk rendement van het aantal voorzieningen door een juiste afstemming op de vraag uit de doelgroepen;
- toeristisch-recreatief aandachtsgebied nabij stedelijk gebied;
- intensieve verblijfsrecreatie in de vorm van kampeer- en zomerhuisjesterreinen bij voorkeur in de zone tussen Oostelijke en Westelijke Mijnstreek;
- natuurkamperen en kamperen bij de boer in resp. productie-/recreatiebossen en kleinschalige landschappen;
- locaties voor dag- en verblijfsrecreatie moeten goed bereikbaar zijn voor gemotoriseerd en langzaam particulier verkeer en door middel van openbaar vervoer;
- realisering van recreatief medegebruik van het landelijk gebied door inzet van het landinrichtingskader.

In het Streekplan zijn categorieën van verweving van het landelijk gebied opgesteld, welke zijn toegedeeld aan deelgebieden. Deze zijn begrensd op basis van fysisch-geografische kenmerken.

Tevens is een aantal beleidslijnen op onderdelen geformuleerd en is voor deelgebieden een aantal specifieke beleidslijnen aangegeven ten aanzien van de landbouwkundige, recreatieve, natuurlijke, bosbouwkundige, waterhuishoudkundige en landschappelijke ontwikkeling en inrichting.

De **Streekplanuitwerking voor Oostelijk Zuid-Limburg** (kaart 11) borduurt verder op de indeling in kerngebieden en contactzones zoals die in het Streekplan is gemaakt maar geeft een grotere detaillering. De uitwerking is grotendeels gebaseerd op de ecologische hoofdstructuur in de gemeente en omgeving. Deze is opgehangen aan de beekdalenstructuur en het gebied van de Brunssummerheide. Ook de Streekplanuitwerking signaleert dat kerngebieden door hun versnipperde en geïsoleerde ligging in ecologisch opzicht worden beperkt, maar ook het ontbreken van een openlucht recreatief netwerk. Gebiedsvergroting, danwel het tot stand brengen van verbindingzones, o.a. door middel van bos- en landschapsbouw wordt nagestreefd.

De streekplanuitwerking geeft aan dat de ecologische hoofdstructuur van de gemeente Brunssum is gebaseerd op één van de drie hoofdsystemen van de beekdalenstructuur in Oostelijk Zuid-Limburg, namelijk het stroomgebied van de Roode Beek (o.a. Brunssummerheide) met de daarin uitmondende (droge) zijdalen (o.a. van de Merkelbekerbeek).

De te ontwikkelen kerngebieden natuurontwikkelingszone zijn gelegen langs de Rijksgrens om de kerngebieden Brunssummerheide/Schrieversheide en Schinveldse bossen beter met elkaar in relatie te brengen en in het westelijk deel van de gemeente, langs het dal van de Merkelbekerbeek.

De ontwikkeling van kerngebieden vindt plaats door aanleg van nieuw (recreatie)bos in het zuidelijk en het westelijk deel van het plangebied (met een klein gebied bestemd voor beheerslandbouw/recreatief medegebruik). De bestaande natuurgebieden hebben in de streekplanuitwerking overigens alle een functie voor recreatief medegebruik. Overige recreatieve elementen in het buitengebied van de gemeente zijn het Schutterspark, de sportterreinen en het zwembad (met verblijfsrecreatie).

De **Beleidsnota Natuur en Landschap** verwoordt het provinciale sectorbeleid voor natuur en landschap. De ruimtelijke randvoorwaarden voor dit sectorbeleid zijn aangegeven in de Streekplannen Zuid-Limburg en Noord- en Midden Limburg. Er is sprake van een sterke wisselwerking met het Rijksbeleid zoals verwoord in het Natuurbeleidsplan, de Nota Landschap en het Bosbeleidsplan. De ruimtelijke afweging met andere functies heeft op rijksniveau plaatsgevonden in het Structuurschema Groene Ruimte.

In de beleidsnota zijn de financiële consequenties van de Rijksvoornemens uitgewerkt voor Limburg. De Rijksinspanningen zelf zijn primair geconcentreerd op de realisatie van de ecologische hoofdstructuur.

Dassenbeschermingsplan Limburg (NMF 1990)

Hierin worden concrete maatregelen voorgesteld om met name de huidige leefsituatie van de reeds bestaande dassenpopulatie mogelijk te maken. Herintroductie wordt slecht gezien als een aanvullende maatregel. In hoofdzaak gaat het om voorstellen voor het afsluiten en ondertunnelen van wegtrajecten.

Provinciaal Waterhuishoudingsplan 1991-1995

Het beleid zoals verwoord in dit plan, is in feite een uitwerking van de Derde Nota Waterhuishouding op regionale schaal en heeft als hoofddoelstelling: het bestaan van gezonde watersystemen waarbij een duurzaam gebruik gegarandeerd is en waarbij de potenties van grond- en oppervlaktewater afhankelijk ecosystemen zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin tot ontplooiing komen.

Richtpunten van het beleid worden ontleend aan de streefbeelden die de gewenste situatie van de watersystemen weergeven. Een stap in de richting van die gewenste situatie is functietoekenning aan watersystemen met daaraan gekoppelde wettelijke normen. Er worden ecologische functies (algemeen en specifiek) en mensgerichte (agrarisch, drink- en industriewater) onderscheiden.

Deze sluiten aan bij de ruimtelijke visie zoals verwoord in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening en de ecologische hoofdstructuur uit het Natuurbeleidsplan.

Om deze functie te realiseren kunnen de volgende maatregelen worden toegepast:

- geen beïnvloeding morfologie;
- geen stuwen, geen wateronttrekking;
- grondwaterpeil handhaven en watervoering in beekdal niet beïnvloeden;
- geen lozingen of verontreiniging door afspoeling e.d.;
- houtopstanden niet verwijderen, beperkt onderhouden.

Voor de planperiode wordt het beleid met betrekking tot natuur en landschap in korte termijn doelstellingen als volgt weergegeven:

1. Terugdringen van verontreinigingen door onder andere het opheffen van lozingen, het optimaliseren van rioleringsystemen en het nemen van maatregelen ter voorkoming van verspreiding van verontreinigingen uit diffuse bronnen.
2. Inrichtingsmaatregelen met betrekking tot de structuur van het systeem:
 - toepassing van natuurvriendelijke beheers- en onderhoudsmethoden;
 - het herstel van natuurlijk afvoerregime en morfologische verscheidenheid door het aanbrengen van bochten in genormaliseerde beektrajecten, plas-draszones en oeverbegroeiing;
 - verbeteren van vismigratiemogelijkheden door opheffing van barrières met bijvoorbeeld vistrappen en bereikbaar maken of houden van kleine, ondiepe, rijkbegroeide wateren.
3. Geleiding van het gebruik. In de planperiode wil men een verdere toename van verdroging voorkomen en natuurgebieden die in de ecologische hoofdstructuur als kerngebied zijn aangegeven verder ontwikkelen. Aanpassing van het peilbeheer, waterconservering, voorkomen van beregning en terugdringen van grondwateronttrekkingen zijn hierbij belangrijke aspecten.

Grondwaterbeschermingsplan (1989)

Het Grondwaterbeschermingsplan geeft de hoofdlijnen aan voor de bescherming van de kwaliteit van het grondwater t.b.v. de waterwinning. In het plan wordt een onderscheid gemaakt tussen de beschermingszones: puttenveld (30,00 m. rondom winmiddelen), waterwingebied (begrensd door 60 dagen-lijn), grondwaterbeschermingsgebied (begrensd door 25 jaar-lijn).

Belangrijk instrument bij de realisering van het beleid ter bescherming van de grondwaterkwaliteit is de verordening Bodem- en grondwaterbescherming; per 1 januari 1989 vervangen door de Verordening Grondwaterbescherming Limburg 1989.

Intentieprogramma Bodembescherming (1991)

Uitgaande van de memorie van toelichting kunnen bodembeschermingsgebieden gedefinieerd worden als gebieden waar voor het behoud van kwetsbare functies/waarden een bijzondere bescherming van de bodem noodzakelijk is.

In het raamwerk van het algemeen beschermingsbeleid van het Rijk kan het wenselijk zijn dat de provincie een bijzonder beleid voert gericht op gebieden die zeer kwetsbaar zijn en waar het algemeen beschermingsniveau nooit voldoende waarborg kan zijn voor het behoud van de bijzondere waarden of waar het pas op lange termijn afdoende bescherming kan geven. De provinciale uitwerking voor het algemeen beschermingsniveau vindt plaats in het bodemsaneringsprogramma en de actiepunten in het Milieubeleidsplan. Het bijzonder beschermingsniveau wordt uitgewerkt in het Grondwaterbeschermingsplan en het intentieprogramma bodembescherming.

Milieubeleidsplan Limburg (1991-1994)

Het Milieubeleidsplan Limburg (MBP) is ondermeer gericht op het uitwerken van een integraal gebiedsgericht beleid gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van de bijzondere milieukwaliteiten. Hoewel een verweving van functies zoals in het Streekplan vastgelegd, uitgangspunt blijft zal op sommige punten gestreefd moeten worden naar een scheiding van met name landbouw, natuur en waterwinning. Relevante doelstellingen zijn gericht op het terugdringen van het nitraatgehalte in freatisch grondwater tot 25 mg/l., geen bestrijdingsmiddelen en zware metalen in bodem en grondwater, tegengaan van geluidhinder en stankoverlast, terugdringen van verzurende stoffen tot 1.400 zuureq./ha. in 2010 en veiligstellen van alle door verzuring bedreigde gebieden.

Milieubeleidsplan (1995-1998)

In het plan staat verbetering van de uitvoering centraal. Aandacht wordt geschonken aan het doelgroepen- en gebiedenbeleid. Binnen het gebiedenbeleid zijn ecologische beschermingsgebieden aangewezen. Het streven is gericht op duurzame ontwikkeling. De in het Milieubeleidsplan (1991-1994) aangewezen stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en bodembeschermingsgebieden heten nu Milieubeschermingsgebieden. Het beleid in deze gebieden wordt voortgezet. Daarnaast worden ecologische milieubeschermingsgebieden onderscheiden die belangrijke natuurwaarden bevatten, de intrekgebieden van kwelgebieden, stroomgebieden en bufferzones.

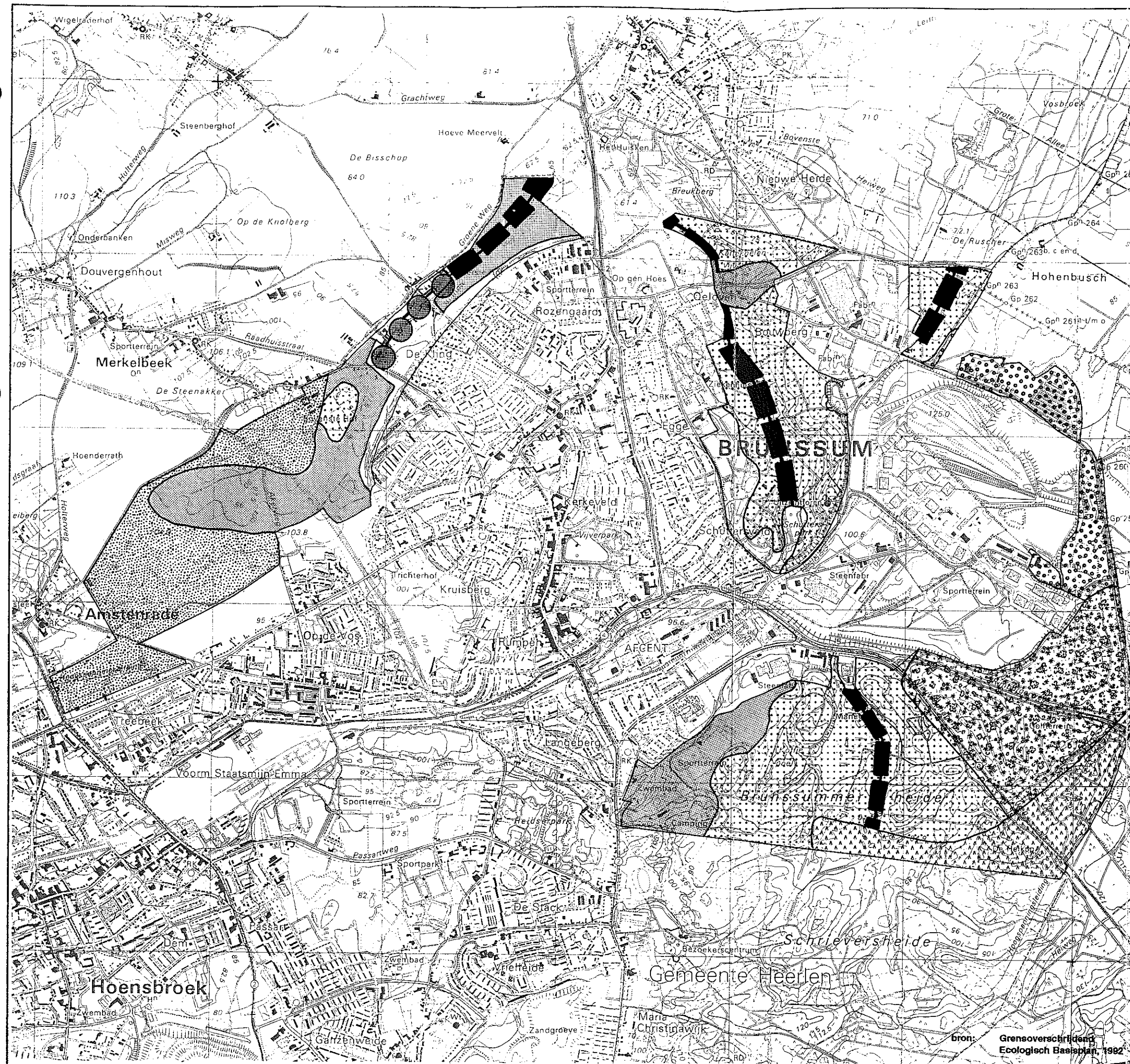
Evaluatie en actualisering Waterhuishoudingsplan Limburg (1991-1995)

De nota is bedoeld als evaluatie en actualisering van het W.H.P. Limburg dat in februari 1991 is vastgesteld. In het W.H.P. Limburg is weliswaar een goede start gemaakt met het herstel van de Limburgse watersystemen en het duurzame gebruik maar structurele oplossingen zijn noodzakelijk:

- bij de waterverontreiniging is een meer regionale aanpak noodzakelijk van met name de diffuse verontreiniging;
- een scheiding van functies bij inrichting en beheer van watersystemen;
- stringent vergunningenbeleid voor drainage en onttrekkingen en realisering van alternatieven.

Integraal Waterbeheersplan Roer en Geleenbeek (1996)

Ook het Integraal Waterbeheersplan Roer en Geleenbeek 1996 dient hierbij te worden genoemd.

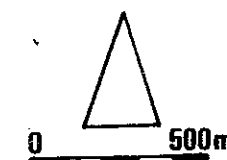

- behoud en ontwikkeling van bestaand bos
- aanplant van bos met inheemse houtsoorten
- natuurontwikkeling
- stedelijk groengebied
- heide
- extensief landbouwkundig gebruik
- renaturering van beken en beekdalen
- natuurlijke ontwikkeling van beken binnen stedelijk gebied

Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 12

ecologische plan- en
ontwikkelingskaart

bron: Grensoverschrijdend
Ecologisch Basisplan, 1982

3.2. Regionaal niveau

Beheersplan voor de bos- en natuurgebieden in eigendom en/of beheer van het Recreatieschap Oostelijk Zuid-Limburg (1984)

Het Beheersplan voor de bos- en natuurgebieden in eigendom en/of beheer van het Recreatieschap Oostelijk Zuid-Limburg (1984) is intussen enigszins gedateerd. De beleidsdoelstellingen zijn echter nog steeds actueel. Het Beheersplan geeft enerzijds een globaal beeld van de zonering en structuur die voor het gehele beheersgebied wordt voorgestaan, anderzijds een uitwerking in verschillende planeenheden.

Deze planeenheden zijn gebieden met dezelfde functies.

De Deelgebieden-Noord en -Zuid behoren tot het beheersgebied. Op basis van bestaande analyse is de lijst aangevuld voor het Deelgebied-West.

Beleidsvisie 1990-2000 van de Taakopdracht Recreatie van het Streekgewest Oostelijk Zuid-Limburg (1990)

De Beleidsvisie 1990-2000 van de Taakopdracht Recreatie van het Streekgewest Oostelijk Zuid-Limburg (1990) geeft een Overall-visie met betrekking tot de gewenste toekomstige inrichting van het beheersgebied zoals die eerder is verwoord.

Daarbij worden de volgende categorieën onderscheiden:

1. Bossen en natuurgebieden met de functie natuurbescherming; hier wordt uitsluitend ecologisch beheer voorgestaan en is er slechts sprake van toevallige houtopbrengsten. Tot deze categorie behoort binnen het plangebied het brongebied van de Roode Beek en het Schutterspark-Noord.
2. Bossen en natuurgebieden met de functies natuurbescherming en recreatief medegebruik; ook hier wordt voornamelijk ecologisch beheer voorgestaan. Waar sprake is van bos-monocultures is houtproductie nevens geschikt aan beide functies. Bestaande wandelpaden, ruiterspaden, fietspaden en dagrecreatieve voorzieningen worden gehandhaafd, voor zover er geen extra negatieve invloed van te verwachten is bij het streven de bestaande toestand van de natuur te handhaven. Tot deze categorie behoren binnen het plangebied de droge heidegebieden van de Brunssummerheide, de boszones van de Brunssummerheide en het bos van Schutterspark-Noord.
3. Bossen en parken met hoofdfunctie recreatie; in de tot deze categorie behorende deelgebieden in het plangebied (Schutterspark-Zuid, Zeekoelen en het nieuwe recreatiebos tussen Brunssum-Noord en Amstenrade) is de recreatiefunctie veelal gezoneerd van intensief dicht bij stedelijk geoccupeerde gebieden, naar extensief in de richting van buitengebied met agrarisch gebruik, of bos- en natuurgebieden met een natuurbeschermingsfunctie, al dan niet met recreatief medegebruik. Houtproductie is hier ondergeschikt. Maximaal 10% van deze terreinen mag worden ingericht voor commerciële vormen van recreatie (Rijksnormen).
4. Toeristisch-recreatieve projecten; deze projecten kunnen gerekend worden tot de toeristisch-recreatieve imagebuilders in de regio. Hiertoe kan het golfterrein gerekend worden.

De in de Streekplanuitwerking en Beleidsvisie 1990-2000 opgenomen grote boslokatie tussen Amstenrade-Merkelbeek en Brunssum is reeds eerder aangegeven in het Meerjarenplan Bosbouw 1986. In de uitwerking hiervan, de Nota Boslokatie in Limburg, is de lokatie precies aangeduid.

Grensoverschrijdend Ekologisch Basisplan (GÖB) (1992)

Het Grensoverschrijdend Ekologisch Basisplan (GÖB) (1992) heeft een ander uitgangspunt dan de meeste ruimtelijke plannen, waarin de verschillende functies (natuur, landschap, landbouw, recreatie) integraal zijn benaderd.

Het GÖB gaat uit van macro-ecologische structuren, die gemeente-, regio- en landgrensoverschrijdend zijn. Uitgangspunt is niet het behouden of versterken van bestaande natuurgebieden, maar het herstellen van belangrijke ecologische structuren door ingrepen in het landschap, danwel door de natuur zelf de mogelijkheid te geven om zich op termijn te herstellen. Het buitengebied van Brunssum speelt in het GÖB een belangrijke rol. Ten dele omdat de Brunssummerheide een belangrijk kerngebied vormt, maar ook omdat het groevegebied een essentiële schakel vormt tussen de Brunssummerheide en de Schinveldse bossen en de Teverenerheide op Duits grondgebied.

4. UITGANGSPUNTEN EN UITWERKING PER DEELGEBIED

4.1. Uitgangspunten

Algemeen

Het beleid van de gemeente Brunssum met betrekking tot het plangebied is gericht op ontwikkeling en behoud van de in een buitengebied gewenste functies. Functies die in het buitengebied niet thuishoren worden geweerd en voor zover ze er reeds voorkomen, verwijderd indien de financiële middelen daartoe in voldoende mate aanwezig zijn, en gedoogd indien of de financiële middelen ontbreken of een redelijke inpassing in het buitengebied mogelijk is.

Voor het plangebied als geheel staat het uitgangspunt voorop dat de (gewenste) functies zoveel mogelijk worden verweven. Dit uitgangspunt komt tot uitdrukking in de bestemmingen waar veelal meerdere functies naast elkaar zijn toegestaan.

Indien waarden of belangen binnen een plangebied het primaat hebben boven andere wordt het principe van verweving van functies losgelaten.

Naast een verweving van functies dient dit bestemmingsplan bij te dragen aan conservering, herstel en ontwikkeling van de wenselijke functies. Het bestemmingsplan is er op gericht niet in het buitengebied passende functies te weren maar in andere sectoren de gewenste ontwikkelingen rechtstreeks toe te staan.

De gemeente ziet toe op een juiste toepassing van de uitvoering van volgens dit plan toegelaten (bouw)werkzaamheden en werken.

De handhaving van de in dit plan vervatte normen is een onmisbaar sluitstuk van het planologisch beleid.

Indien sectorwetgeving- of plannen, zowel van gemeentelijke als van andere overheden of particuliere initiatieven, bijdragen aan het planologisch beleid wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de in dit plan vervatte algemene vrijstellings- en wijzigingsbevoegdheden. Daarbij mag geen afbreuk worden gedaan aan de in het plan opgenomen waarden.

Natuur en landschap

Een van de peilers van het beleid in het buitengebied betreft het stoppen van een verdere teruggang van natuur en landschap. In de afgelopen decennia is mede door de intensivering van de landbouw het aantal kleinschalige landschapselementen (waaronder graften, heggen, poelen) afgenomen. Door luchtverontreiniging, uitdroging en andere voor natuur en landschap schadelijke ontwikkelingen, zoals oprukkende woonbebouwing is de kwaliteit van natuur en landschap verder verminderd. Een verdere aantasting van deze waarden dient te worden voorkomen.

Tevens wordt getracht de natuurlijk en landschappelijke waarden te ondersteunen en te reactiveren in die gebieden waar dat nodig en mogelijk is. Onderdeel van de hoofdstructuur is het stroomgebied van de Rode Beek, met de daarin uitmondende (droge) zijdalén. In de gebieden bestemd tot natuurgebied is het beleid gericht op het handhaven en vergroten van de dichtheid van en variatie in flora en fauna.

Het aanleggen van verbindingen tussen de ecologisch waardevolle elementen dient te worden bereikt door het (opnieuw) aanleggen van poelen, bosjes, graften en (meanderende) waterlopen. Het aanleggen van wildtunnels e.d. is overal binnen het plangebied mogelijk en wordt met name bevorderd op de plaatsen waar de noodzaak ertoe het grootst is.

De ontwikkeling van natuurlijke en landschappelijke waarden dient hand in hand te gaan met de andere in een gebied voorkomende functies waarbij, naarmate de natuurlijke en landschappelijke waarden steeds belangrijker worden, andere functies een ondergeschikter karakter krijgen.

Recreatie

Het aantal recreatievoorzieningen in de gemeente Brunssum en in overig Zuidoost-Limburg is te laag gelet op het inwonertal. Het gemeentelijk beleid is erop gericht dit tekort aan te vullen met nieuwe recreatieplaatsen. Bij het creëren van nieuwe recreatieve voorzieningen wordt rekening gehouden met de in een gebied voorkomende natuurlijke en landschappelijke waarden. Dit betekent allereerst dat de te vestigen recreatievoorzieningen op een aanvaardbare wijze in het landschap worden ingepast.

Intensieve recreatie is slechts toegestaan in de daarop toegesneden bestemmingen. Wanneer deze recreatie gepaard gaat met een omvangrijke bebouwing dient deze zoveel mogelijk aan het oog te worden onttrokken.

Het golfterrein vormt een recreatieve voorziening van formaat. Het in aanbouw zijnde verblijfscomplex vormt een goede aanvulling op de aanwezige faciliteiten.

Extensief medegebruik bestaande uit paden, picknickterreinen, wegbewijzingen, andere markeringen, trimbanen e.d. wordt zoveel mogelijk bevorderd in die gebieden waar dat mogelijk is. Met name de aanleg van bos en ander groen voor recreatief gebruik dient te worden gestimuleerd. Het beleid zal zorgdragen voor een optimale benutting van de reeds voor intensieve recreatie ingerichte ruimte. In het Schutterspark dienen in het bosgebied wat grotere voorzieningen ten behoeve van de extensieve recreatie mogelijk te zijn maar dient ook om in het tekort aan recreatieve voorzieningen van intensieve aard te voorzien de mogelijkheid te bestaan tot een verdere uitbreiding van de intensief recreatieve zone komen.

Bosbouw

Binnen het plangebied komen qua samenstelling en kwantiteit zeer diverse bosbestanden voor. Er wordt naar gestreefd deze diversiteit in stand te houden.

Het bronnenbos dient gehandhaafd, verder ontwikkeld en beschermd te worden. Gestreefd wordt naar een hieromheen gelegen zone met beheerslandbouw.

Ten behoeve van de opvang van de recreatieve druk zal ook de uitbreiding van bossen met een wezenlijke omvang binnen het plangebied kunnen plaatsvinden. Hierbij ligt de nadruk in ieder geval op de totstandkoming van een recreatief bos passend binnen de landgoedontwikkeling aan de westzijde. Aan de oostzijde dient de relatie met de Schinveldse bossen en de Teverenerheide zoveel mogelijk hersteld te worden mede met behulp van bosaanplant.

Landbouw

Er wordt naar gestreefd de positie van de landbouw in het buitengebied te behouden voor de toekomst voorzover en voorzolang de realisering van het bebossingsplan niet is aangezet en passend binnen de landgoedontwikkeling. Het economisch rendement van agrarische bedrijven dient, rekening houdend met de specifieke situatie ter plaatse, zo hoog mogelijk te worden. Dit neemt niet weg dat, afhankelijk van de specifieke situatie ter plaatse, uit het oogpunt van andere waarden en/of te realiseren plannen beperkingen aan de agrarische bedrijfsvoering (in de bedrijfseconomisch meest rendabele vorm) worden gesteld.

In beperkte delen zijn de hoogteverschillen zodanig dat erosie zou kunnen optreden. Het huidige gebruik als grasland dient te worden bestendigd.

Eventuele gewenste uitbreidingen van bedrijfskavels van agrarische bedrijven dienen plaats te vinden daar waar de landschappelijke en natuurlijke waarden het minst belangrijk zijn, aan milieuhygiënische eisen dient daarbij steeds te worden voldaan. Nieuwvestiging is niet toegestaan.

Uitbreiding van het bestaande landbouwareaal (qua totale omvang) is niet toegestaan. Intensieve veehouderij en glastuinbouw buiten het agrarische kavel wordt niet toegelaten.

Andere functies

Binnen dit bestemmingsplan komen naast de hierboven genoemde onderwerpen nog enkele functies voor die nadere aandacht verdienen zoals wonen, bedrijfsactiviteiten en verkeer.

Het is een algemeen provinciaal en gemeentelijk standpunt dat woningen uit het buitengebied worden geweerd. De bestaande woningen mogen echter blijven, kleine uitbreidingen van de woningen en bijbehorende bijgebouwen zijn toegestaan.

Bedrijven horen in het algemeen niet in een buitengebied thuis met uitzondering van agrarische bedrijven en agrarisch hulp- en nevenbedrijven. Andere bestaande bedrijfsactiviteiten worden thans nog geaccepteerd doch na vertrek wordt de bestemming van de gronden gewijzigd in of verblijfsaccommodatie of woondoeleinden, als ze gelegen zijn in gebieden met een landelijk karakter. De bedrijven aan de oostzijde nabij en langs de Waubacherweg worden eveneens positief bestemd. Op de lange termijn zal echter bekeken moeten worden of verplaatsing naar een bedrijventerrein van een aantal bedrijven niet de voorkeur geniet.

Voor zover vertrek of sanering vooralsnog niet wordt verwacht dient de bestaande bedrijven een beperkte uitbreidingsmogelijkheid te worden geboden.

De verkeersontsluitingen dienen qua aard en omvang aan te sluiten op de ter plekke aanwezige behoeften.

Hierbij dient in ieder geval acht te worden geslagen op de landschappelijke en de natuurlijke waarden. Hoe hoger de landschappelijke en natuurlijke waarden van de (naaste) omgeving hoe hoger de eisen worden die aan de inrichting van de verkeersaders worden gesteld. De verkeersveiligheid en de sociale veiligheid wordt in acht genomen bij de aanleg van wegen en paden.

Parkeren bij woningen, bedrijven en intensieve recreatieve verblijfsaccommodaties dient op eigen terrein te geschieden.

Parkeren van auto's, fietsen e.d. ten behoeve van extensief/recreatief verblijf dient te geschieden op daarvoor overzichtelijk en aan de landschappelijke omgeving aangepaste terreinen.

Wegen en andere artefacten die uit cultuurhistorisch oogpunt van belang zijn dienen ook in de toekomst te worden gehandhaafd. Aanpassingen zijn slechts geoorloofd indien de cultuurhistorische elementen worden gehandhaafd.

Water

Het beleid is erop gericht goede randvoorwaarden te scheppen voor het bereiken van een goede kwantiteit en kwaliteit van in het plangebied voorkomende (grond)water. Dit betekent dat het beleid instemt met de door waterbeheerders gestelde doelen met dien verstande dat ruimtelijke eisen van natuurlijke en landschappelijke aard beperkingen aan dat specifieke beleid kunnen opleggen.

Er wordt gestreefd naar een natuurlijke afvloeiing van het in dit gebied voorkomende regenwater en het aan de oppervlakte komend grondwater. Kanalisatie van beken en beekdalen met een tijdelijke afvoer wordt vermeden en voor zover reeds in het verleden kanalisatie heeft plaatsgevonden wordt deze, voor zover dat mogelijk is, ongedaan gemaakt.

Het (opnieuw) meanderen van beken draagt bij aan een ontwikkeling van in natte gebieden voorkomende specifieke vegetatie, bevordert een hoge(re) grondwaterstand en voorkomt het verdwijnen van droogtegevoelige vegetatie.

De inpassing van de plassen en poelen in het landschap dient optimaal te zijn. Voorzover de in (de omgeving van) de poelen en plassen voorkomende waarden zulks toelaten dient extensief recreatief gebruik in elk geval toegelaten te zijn. Intensief recreatief gebruik zal in principe slechts kunnen voorkomen in specifiek daarop gerichte bestemmingen.

In het plangebied wordt geen grondwater onttrokken. Aangezien een hoge grondwaterstand vereist is voor de bijzondere waarden en voor een grotere veelzijdigheid van flora en fauna dient de bestaande grondwaterstand te worden gehandhaafd.

Getracht wordt het nitraatgehalte in het grondwater niet verder te laten stijgen. Wanneer zulks mogelijk is dient het nitraatgehalte te worden teruggedrongen.

Bodem

Ten aanzien van de bodem is het beleid gericht op conservering. Dit betekent dat de samenstelling van de bodem dient te worden gehandhaafd en dat verontreiniging, uitputting of aantasting van de bodem dient te worden voorkomen.

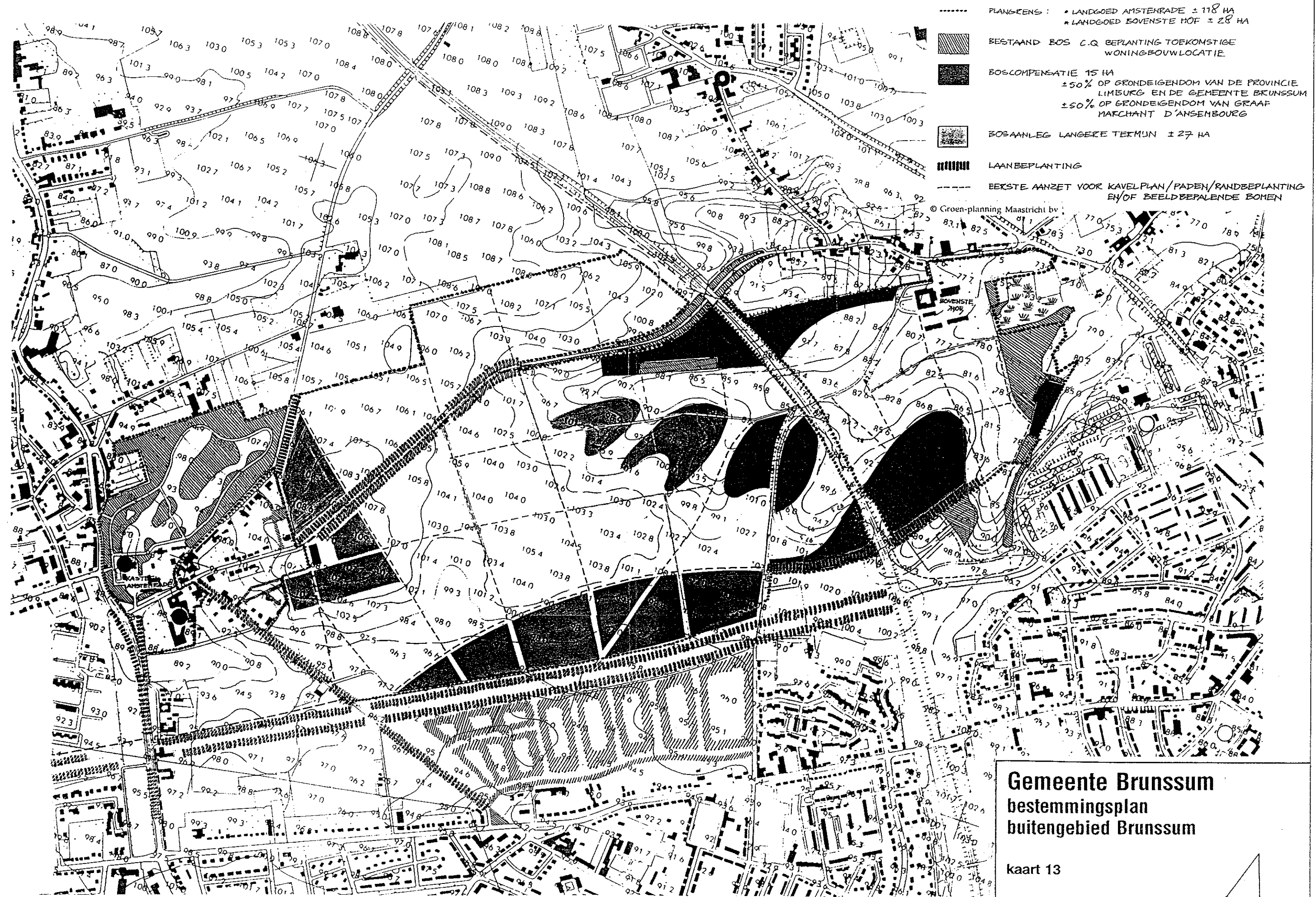
Bodemerrosie dient waar feitelijk gevaar bestaat, te worden tegengegaan door erosieremmende gewassen, waar dat niet mogelijk is dient de aandacht ernaar uit te gaan poelen, graften en heggen opnieuw in het landschap te introduceren.

Nagestreefd wordt dat de grondgebruikers deze herintroductie zoveel mogelijk voor eigen rekening nemen. Via cultuurtechnische maatregelen (door landbouwers zelf te ondernemen) en het aanleggen van groenstroken wordt een normale afvoer van hemelwater bereikt.

In het oostelijk deelgebied zullen allerlei winningsactiviteiten nog geruime tijd voortduren. Op welke termijn de afwerking voltooid is, is nu nog niet duidelijk. Op de lange termijn streeft het beleid zoveel mogelijk naar een aansluiting op de visie in het GÖB (Grensoverschrijdend Ecologische Basisplan) waar voor het groevegebied zuidelijk van de Waubacherweg en het terrein noordelijk van deze weg voorzien is in de aanplant van nieuw bos.

Bebouwing

In het buitengebied worden zware eisen gesteld aan nieuwe op te richten bouwwerken. In de eerste plaats betekent dit dat bouwwerken dienen te worden gewoerd die qua aard en afmetingen niet in de bestemming of niet in de omgeving passen. Dichtslibbing van het landschap door bouwwerken dient te worden voorkomen. Het open karakter van het landschap dient, waar dit aanwezig is, te worden gehandhaafd.

4.2. Uitwerking per deelgebied

Deelgebied-Noord

- Algemeen kader

Het Streekplan duidt het Deelgebied-Noord aan als kerngebied van de eerste orde. De mate van planologische bescherming van natuurlijke en landschappelijke waarden dient hier hoog te zijn, juist vanwege de vrij geïsoleerde ligging tussen bebouwde - en niet bebouwde antropogene gebieden.

Dit onderdeel van het buitengebied bestaat uit de Streekplan-deelgebieden 8.5., met de verwevingscategorieën natuur 2, landschap 2, recreatie en toerisme 1, bosbouw, en deelgebied 9.2. met de categorieën natuur 1, landschap 1, recreatie en toerisme 2 en bosbouw.

Het Deelgebied-Noord herbergt, ondanks de geïsoleerde ligging, de recreatieve druk en de afgravingen, nog steeds een diversiteit aan natuurwaarden. De landschapsecologische relaties tussen het Deelgebied-Noord, de aangrenzende regio's en Duitsland zijn problematisch.

Landbouw komt in dit deelgebied nauwelijks of niet voor. Recreatieve voorzieningen zijn geconcentreerd in het Schutterspark. De vraag naar recreatieve medegebruiksmogelijkheden (met name wandelen, paardrijden en vissen) en kleinschalige elk-weer-voorzieningen is groot. Er is een te geringe spreiding van recreatieve uitloop wegens een onvoldoende ontsluiting, recreatieve inrichting en landschappelijke aantrekkelijkheid van de Oostelijke Mijnstreek.

Maatregelen in Deelgebied-Noord zijn met name gericht op recreatie en natuur.

In deelgebied 8.5. betreft dit het aanleggen en/of uitzetten van fietsroute(s), voor deelgebied 9.2. de aanleg en inrichting van sportvisserijaccommodatie en de ontwikkeling tot natuurbos.

De Streekplanuitwerking Oostelijk Zuid-Limburg geeft voor het Buitengebied-Noord de volgende karakteristiek:

Het grootste deel van dit deelgebied bestaat uit bos en heide. Nieuwaanleg van bos is in dit (bestaand) kerngebied niet aan de orde. Het noordelijk deel biedt goede mogelijkheden voor recreatief medegebruik.

Met name betreft het hier recreatief medegebruik van natuurlijke, landschappelijke en agrarische gebieden, alsmede van bestaand en nieuw multifunctioneel (accent natuur) bos.¹

Het zuidelijk deel (Schutterspark en omgeving) maakt deel uit van het stedelijk recreatiegebied in Oostelijk Zuid-Limburg.

"Het betreft hier een gebied, expliciet t.b.v. recreatieve uitloop ingericht, met daarin voorzieningen van uiteenlopende aard. Primair t.b.v. de eigen bevolking.

Binnen deze functie kan deze gebiedscategorie variëren van een stadsparkontwikkeling met een grote variatie aan voorzieningen (hoge dichtheid aan openlucht recreatieve routevormen, speel- en ligweiden, sportieve accommodatie etc.) tot een economisch te exploiteren dagrecreatief object (horecavoorziening, zwemaccommodatie, dagcamping etc.)²

¹ Provincie Limburg, Streekplanuitwerking Oostelijk Zuid-Limburg

² Provincie Limburg, Streekplanuitwerking Oostelijk Zuid-Limburg, Deel 1 plan, Maastricht 1991, pag. 40

Het Beheersplan van het Recreatieschap Oostelijk Zuid-Limburg onderscheidt in Deelgebied-Noord de volgende deelgebieden met functietoedeling (zie kaart 14):

<u>Deelgebied</u>	<u>Functietoedeling en gewenst recreatief gebruik</u>
1. Veengebied Breukberg	: natuurbehoudsfunctie is primair, deels geen recreatief gebruik, deels extensief recreatief gebruik
2. Breukberg	: houtproductie-, natuurbehoudsfunctie en extensief recreatieve functie nevens geschikt
3. Kattekoulen	: zie 2
4. Roode Beekdal Schutterspark	: natuurbehoudsfunctie is primair, zeer beperkt recreatief gebruik
5. De Hofpoel	: houtproductie-, natuurbehoudsfunctie en extensief recreatieve functie nevens geschikt
6. De Keiberg en Middelste Kemp	: houtproductie-, natuurbehoudsfunctie en extensief recreatieve functie nevens geschikt
7. Concentratiepunt Schutterspark	: intensief recreatief gebruik, houtproductiefunctie is ondergeschikt

De Roode Beek is volgens het GÖB in Deelgebied-Noord het bepalende element. In de huidige situatie is de beek gekanaliseerd en genormaliseerd. Renaturalisering van de beek en het beekdal is één van de belangrijkste elementen voor de verbetering van de ecologische infrastructuur. De waterminnende vegetatie en fauna krijgt door de meanderende werking van de beek en de overstromingen weer de beschikking over passende biotopen, die door de gerenaturaliseerde beek met elkaar verbonden zijn. Het bestemmingsplan dient de renaturalisatie van het beekstelsel ruimte te bieden.

Het bestaande bos in Deelgebied-Noord dient behouden en verder ontwikkeld te worden. Ten westen van het bedrijventerrein Bouwberg kan door aanplant van bos met inheemse soorten aaneenschakeling van ecologische belangrijke gebieden plaatsvinden.

- Bestemmingsplan

Als kerngebied van de 1e orde (Streekplan) wordt het noordelijk gedeelte van het deelgebied-Noord, waar mogelijk, een maximale bescherming gegeven via de bestemming natuurgebied. Het zuidelijk deel heeft sinds lang een recreatieve functie. Mogelijkheden tot herinrichting en eventueel uitbreiding worden sinds enige jaren overwogen waartoe ook verschillende initiatieven zijn ontwikkeld. Het huidige Schutterspark wordt als zodanig bestemd (recreatieve doeleinden), waarbij wordt aangegeven dat rekening moet worden gehouden met landschappelijke en natuurlijke waarden.

Het zuid-oostelijk deel heeft in het vigerende plan een recreatieve bestemming, maar is nu voorzien van de bestemming natuurgebied met wat meer mogelijkheden voor recreatieve voorzieningen. Omdat verschillende initiatieven ook dit gebied bij de ontwikkeling betrekken is met een wijzigingsbevoegdheid de omzetting van natuurgebied naar recreatieve doeleinden mogelijk onder voorwaarden ten aanzien van natuur en landschap. Een belangrijk element in het deelgebied wordt gevormd door de Rode Beek. In de betreffende bestemming is de ecologische functie van de beek benadrukt. Het differentiatievlak Nat Beekdal dient extra bescherming te bieden waar de onderliggende bestemming die mogelijkheid niet heeft. Dat is met name het geval in de bestemming recreatieve doeleinden.

1. Veengebied Breukberg
2. Breukberg
3. Kattekoulen
4. Rode Beekdal en Schutterspark
5. De Hofpoel
6. De Keiberg en Middelste Kemp
7. Concentratiepunt Schutterspark
8. Aardverschuivingsgebied
9. Koffiepoel
10. Middenberg
11. Bronnengebied
12. Tweede heide, Hazenveld, Toyelberg en Sternbachheide
13. Engelenberg
14. Houtberg
15. Rumpenerven
16. Haaskamp
17. Galgenberg
18. Heikop
19. Bronnenbos
20. Assengebied
21. Brandenburg
22. Cranenpoelen
23. Vossenbergh
24. Beekdal

Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 14

functietoedeling en
gewenst recreatief gebruik

bron: recreatieschap oostelijk zuid-Limburg
beheersplan 1984

Nieuwvestiging van burgerbouw, bedrijfsbebouwing en agrarische bebouwing is in het deelgebied niet toegestaan (beperkte uitbreiding, waar van toepassing, wel).

Deelgebied-Zuid

- Algemeen kader

Dit deel van het buitengebied kent volgens het Streekplan een situatie die vergelijkbaar is met Deelgebied-Noord. Het gebied van de Brunssummerheide is door vergravingen, bebouwing en wegen volledig ingesloten. De gebruiksintensiteit van de Brunssummerheide is te groot.

Het grootste deel van Deelgebied-Zuid, met uitzondering van de slikvijvers bij de steenfabriek in het noordwestelijk deel en het zwembad, de camping en de sportterreinen in het zuidwestelijk deel, wordt in het Streekplan en in de Streekplanuitwerking aangeduid als kerngebied van de 1e orde. Bij herinrichting van de slikvijvers wordt bosbouw voorgestaan. Het gemeentelijk beleid wenst echter ook een reservering ten behoeve van de sportvelden van de voetbalvereniging Limburgia mocht de noodzaak tot verplaatsing urgent worden. Op het gebied rond het zwembad, de camping en de sportterreinen, ligt het accent op recreatie. Het laatstgenoemde gebied maakt deel uit van het stedelijk recreatiegebied met verblijfsrecreatieve faciliteiten.

Het reeds enige malen genoemde Beheersplan van het Recreatieschap Oostelijk Zuid-Limburg onderscheidt de volgende deelgebieden en de bijbehorende functietoedeling (zie kaart 14):

<u>Deelgebied</u>	<u>Functietoedeling en gewenst recreatief gebruik</u>
8. Aardverschuivingsgebied	: natuurbehoudsfunctie is primair, geen recreatief gebruik
9. Koffiepoel	: natuurbehoudsfunctie is primair, zeer beperkt recreatief gebruik
10. Middenberg	: natuurbehoudsfunctie is primair, zeer beperkt recreatief gebruik
11. Bronnengebied	: natuurbehoudsfunctie primair, geen recreatief gebruik
12. Tweede Heide, Hazenveld, Toyelberg, Sternbachheide	: natuurbehoudsfunctie is primair, beperkt recreatief gebruik
13. Engelenberg	: houtproductie-, natuurbehoudsfunctie en extensief recreatief gebruik nevengeschikt
14. Houtberg	: houtproductie-, natuurbehoudsfunctie en extensief recreatief gebruik nevengeschikt
15. Rumpenerven	: deels natuurbehoudsfunctie primair met extensief recreatief gebruik, deels intensief recreatief gebruik
16. Haaskamp	: houtproductie-, natuurbehoudsfunctie en extensief recreatief gebruik nevengeschikt
17. Galgenberg	: houtproductiefunctie en intensief recreatief gebruik nevengeschikt
18. Heikop	: extensieve recreatiefunctie is primair

Ook in Deelgebied-Zuid geldt volgens het Grensoverschrijdend Ecologisch Basisplan dat, voor zover de Roode Beek gekanaliseerd en genormaliseerd is, renaturering mogelijk dient te zijn. Het gebied waar de Roode Beek doorheen stroomt heeft een belangrijke natuurfunctie en maakt deel uit van de ecologische infrastructuur, met heide in het brongebied (dat door beheersmaatregelen, kappen van niet-inheems bos deel kan gaan uitmaken van een groot internationaal heide- en vennengebied) en bosgebied meer stroomafwaarts, waar behoud en ontwikkeling wordt voorgestaan. In het overgangsgebied naar meer stedelijk gebruik aan de westzijde van Deelgebied-Zuid kan door aanplant van bos met inheemse soorten de buffering naar de belangrijkste delen van de ecologische infrastructuur plaatsvinden en op termijn integratie met en uitbreiding van de biotoop.

- Bestemmingsplan

Het grootste gedeelte van het Deelgebied-Zuid is in het Streekplan aangeduid als kerngebied van de eerste orde. Het gebied langs de westzijde van het buitengebied-zuid (zwembad de Zeekoelen, trimbaan, Heermtuin, sportterreinen, slikvijver, parkeerplaats) en het gebied rond de manege zijn niet bebouwde antropogene gebieden.

De Roode Beek is het belangrijkste vormende element. In het Buitengebied-Zuid heeft deze beek een natuurlijker verloop.

Het vrij meanderende karakter dient beschermd te worden, en waar niet aanwezig dienen voorwaarden hiervoor geschapen te worden. In de natte gebieden dient de natuurbehoudsfunctie primair te zijn. Het Bronnengebied, het Aardverschuivingsgebied, de Koffiepoel en de Middenberg vormen de kerngebieden.

In de twee eerstgenoemde gebieden dient recreatief medegebruik uitgesloten te worden. In de laatstgenoemde gebieden is een beperkt (extensief mede-)gebruik mogelijk, het betreft hier de meer centraal gelegen gebieden in Deelgebied-Zuid. In de gebieden op enige afstand van de Roode Beek zijn de natuurfunctie, de extensieve recreatieve functie en de bosbouwfunctie nevens geschikt aan elkaar. In het gebied van de Heikop aan de oostzijde is de extensieve recreatieve functie primair, uitbreiding van het jeugdvakantiecentrum dient strikt genormeerd te worden. Het gebied Galgenberg blijft een intensief recreatieve functie behouden.

Het Rumpenerven heeft deels een natuurbehoudsfunctie, deels een intensieve, deels een extensieve recreatieve functie.

De bestaande intensief recreatieve functies aan de westzijde van het Deelgebied-Zuid die behoren tot het stedelijk recreatiegebied worden positief bestemd. Dat geldt ook voor de manege nabij de Roode Beek en de bebouwing en omliggend gebied van de Heikop en kleine bebouwingseenheden langs de Nieuwenhagerweg. Een gedeelte van de westzijde (slikvijvers) is opgenomen in de bestemming natuurgebied met een recreatieve functie waar eventueel ruimte kan zijn voor sportvelden. Nieuwvestiging van burgerbouw, bedrijfsbebouwing en agrarische bebouwing is in het Deelgebied-Zuid niet toegestaan. Beperkte uitbreiding van de bestaande gebouwen wel.

Deelgebied-Oost

- Algemeen kader

Het Deelgebied-Oost is gelegen binnen de Streekplan deelgebieden 9.3 en 9.5. In het deelgebied 9.3. gelden de categorieën natuur 2 en recreatie 1, landschap 2 en bosbouw. Het omvat vooral het golfterrein. Deelgebied 9.5 is onderdeel van het Brunssummerheidegebied waar natuur 1, recreatie 2, landschap 1 en bosbouw gelden. Een groot deel van het Deelgebied-Oost wordt in de Streekplanuitwerking aangegeven als stedelijk recreatiegebied t.b.v. golfsport.

De nu bestaande graaf- en ontgrondings- en winningsactiviteiten worden in het Streekplan vooral aangegeven als bedrijfsterrein en als restcapaciteit bedrijfsterrein. De Streekplanuitwerking echter geeft de functie bestaand bos en heide aan. Met uitzondering van het gebied van en rondom Rutte Recycling, waar een industriële bestemming is gelegd, heeft het gebied een natuurfunctie door nieuw bos of natuurontwikkeling. Het eerder genoemde Beheersplan onderscheidt de volgende deelgebieden:

<u>Deelgebied</u>	<u>Functietoedeling en gewenst recreatief gebruik</u>
21. Brandenberg	: natuurfunctie primair, recreatie ondergeschikt
22. Cranenpoel/ Ora et Labora	: natuurfunctie ondergeschikt, recreatie primair

In het kader van het Beheersplan is voor het noordelijk deel van het gebied 22 nog geen visie ontwikkeld. Aangegeven wordt dat realisatie van een groene verbindingszone na afwerking het meest gewenst is. Ook het eerder gemelde GÖB geeft de noodzaak aan te komen tot een natuurontwikkeling waarmee aangesloten wordt op de ontwikkelingen aan Duitse zijde.

Uit het boven kort geschetste overzicht van de verschillende beleidsstandpunten blijkt dat ten aanzien van het oostelijk deelgebied geen eenduidige visie bestaat. Uit alle visies blijkt echter wel het belang van Schinveldse bossen, Schutterspark en Brunssummerheide en wordt de wens uitgesproken een ecologische verbinding te leggen tussen de verschillende gebieden, in eerste instantie tot uitdrukking komend in een geprojecteerde zone van 300 m. langs de grens, in andere studies (GÖB) over het gehele gebied.

In 1989 is door Groenplanning Maastricht b.v. een Cascoplan opgesteld ten behoeve van wat genoemd wordt de grote en de kleine concessie. In het Cascoplan (kaart 15) wordt aangegeven wat de fysieke en planologische randvoorwaarden zijn en wordt een ontwikkelingsrichting geschetst voor zowel de bestemming als de landschappelijke inrichting en modellering.

Het Cascoplan voorziet in een terrasvormige opbouw van het gebied, waarbij het uiteindelijke hoogteverschil tussen Steenberg en Waubacherberg in 3 stappen wordt overbrugd. Voor de inrichting zijn twee varianten opgesteld, variërend vooral in de ruimte die gereserveerd wordt voor bedrijfsterreinen. De reservering betreft een potentiële uitbreiding van het Navo-depot en een reservering Aan de Gansepool aansluitend aan het bedrijventerrein Bouwberg. In de minimale variant is ook langs de Waubacherweg een strook ten behoeve van bedrijven geprojecteerd (kaart 16).

Getoetst aan latere visies moet een duidelijke voorkeur uitgaan naar de minimale variant waarin overigens aan de noodzaak van de op het hoogste vlak voorziene uitbreiding van het Navo-depot getwijfeld kan worden.

Voor een zuidelijk deelgebied is, aansluitend aan het bestaande golfterrein, in 1994 een gedetailleerd plan voor de eindtoestand opgesteld waarin een uitbreiding van de golfbaan met 9 volwaardige holes geprojecteerd is. Ook het gebied van de groeve Mols is in dit plan betrokken.

- Bestemmingsplan

Een deel van het Deelgebied-Oost is aangewezen als kerngebied van de eerste orde, ten dele als contactzone. Voor de gebieden langs de Nieuwenhagerweg staat de bescherming van natuur en landschap voorop. Daar zal dan ook de geëigende bestemming natuurgebied gegeven worden.

Datzelfde geldt ook voor de verspreide bosschages op het golfterrein. De bestemmingen uit het bestemmingsplan Brandenburg worden in dat opzicht overgenomen, waarbij ook het in aanbouw zijnde verblijfscomplex wordt geregeld.

Voor de noordelijk gelegen gebieden worden de huidige industriële activiteiten positief opgenomen in de bestemming groevegebied en de bestemming bedrijfsdoeleinden voor de aanwezige bedrijven noordelijk van de Waubacherweg: Mineralen Koller, loonbedrijf Scheren, Rutten Opslag en Rutte Recycling. De bestaande ontgrondingen zullen over het algemeen de planperiode overschrijden. Als uitvloeisel van een vigerende regeling uit het bestemmingsplan Brandenburg, die overigens ook is opgenomen in het inrichtingsplan (kaart 16), is met een wijzigingsbevoegdheid een manege ten zuidoosten van de bestemming groevegebied c.q. een omzetting in bedrijfsterrein mogelijk gemaakt. Afhankelijk van het uiteindelijke inrichtingsplan behoort ook een natuurfunctie tot de mogelijkheden.

Deelgebied-West

- Algemeen kader

Het noordoostelijk deel van Deelgebied-West met het dal van de Merkelbekerbeek is in het Streekplan aangewezen als kerngebied van de tweede orde en behoeft daarom een ander soort planologische bescherming dan de meer zuidwestelijk daarvan gelegen contactzone van de eerste orde.

In het eerste gebied ligt de nadruk meer op handhaving en versterking van de kwaliteit en diversiteit van de aanwezige natuurwaarden, natuur- en landschapselementen. In het tweede gebied ligt de nadruk meer op natuurbouw teneinde de verbinding tussen kerngebieden te versterken.

Deelgebied-West valt binnen het Streekplan-deelgebied 13.1. met de verwevingscategorien natuur 2, landschap 2, landbouw 1, recreatie en toerisme 1 en bosbouw.

Voor de zone waarin het Deelgebied-West is gelegen geldt volgens het Streekplan, dat natuurwaarden voornamelijk worden gekoppeld aan steilranden en beekdalen, waar bronbossen en kalkmoerassen (kunnen) voorkomen en die een goede biotoop bieden voor hamster, das en amfibieën.

Het netwerk van kleine landschapselementen is grotendeels vervallen, waardoor de diverse deelgebieden (ook ten gevolge van bebouwing en infrastructuur) onderling zijn geïsoleerd. Aanwezige natuurlijke vegetaties worden bedreigd door eutrofiëring en inspoeling van meststoffen vanuit het hoger gelegen plateau.

Landschappelijk gezien is dit gebied door de jaren heen weinig veranderd en heeft het een belangrijke cultuurhistorische betekenis. Uitzondering is het volkstuintencomplex de Lemmender waar inmiddels de bouwsels door opgaande beplanting aan het zicht zijn onttrokken.

In dit gebied is het agrarisch productieniveau laag, bedrijven hebben vaak weinig oppervlakte rond de bedrijfsbebouwing, kleine kaveloppervlaktes en verspreid liggende kavels. De waterhuishoudkundige situatie is niet optimaal (wateroverlast en -schade). Binnen de plangrens van Deelgebied-West komen enkele agrarische bedrijven voor, vooral geconcentreerd in de kern de Kling.

Op recreatief gebied zijn er tekorten t.a.v. extensieve activiteiten als wandelen, fietsen en vissen. De landschappelijke aantrekkelijkheid voor recreatie in dit gebied is onvoldoende.

Het noordoostelijk deel van Deelgebied-West, het dal van de Merkelbekerbeek wordt in de Streekplanuitwerking aangeduid als te ontwikkelen kerngebied c.q. natuurontwikkelingszone. In deze gebieden is de spontane vestiging van planten en dieren kenmerkend.

Het bestaande bronnenbos van de Merkelbekerbeek krijgt in het beheers- en begrenzingsplan een extra bescherming door het creëren van een (buffer)zone met beheerslandbouw waarin recreatief medegebruik mogelijk is.

In deze zone wordt gestreefd naar een relatief extensief beheer door de agrariërs om negatieve beïnvloeding van natuur en bos te verminderen en om in deze gebieden een zekere dooradering met natuurwaarden (in perceelsranden) en kleine landschapselementen in stand te houden en te ontwikkelen. Intensief agrarisch gebruik van de gronden is van deze optiek bezien dan ook ongewenst.

Het (zuid)westelijk deel van Deelgebied-West biedt mogelijkheden voor de aanleg van nieuw, multifunctioneel bos met accent op recreatie. In dit bos dient een zonering plaats te vinden van intensief naar extensief. De meest extensief te gebruiken delen sluiten aan op natuurgebieden. De meest intensieve delen sluiten aan op de stedelijke woonzones. Om een goed inzicht te krijgen in de herinrichtingsmogelijkheden van het gehele gebied is in 1994 een structuurvisie opgesteld uitgaande van een bos- en parkachtige ontwikkeling gecombineerd met een beekdalontwikkeling. Nadien is dit ontwerp verder uitgewerkt (kaart 13) ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling tot landgoed.

In het gebied "Bovenste Hof" worden enkele geïsoleerde bos- en natuurgebiedjes met belangrijke vochtige biotopen beschermd en met elkaar verbonden door een (buffer)zone, waarin beheersovereenkomsten zijn of worden afgesloten met de grondeigenaren. In de Streekplanuitwerking en het beheers- en begrenzingsplan is dit reeds opgenomen.

Deze hellende graslandpercelen zouden door bepaalde landbouwkundige activiteiten het brongebied (negatief) kunnen beïnvloeden. In deze beheersgebieden wordt er desondanks naar gestreefd de landbouw blijvend een bestaan te bieden.

De bedrijfsvoering dient echter tegelijkertijd gericht te zijn op doeleinden van natuur en landschap. Daartegenover dient een financiële vergoeding te staan.

Het Beheersplan voor de bos- en natuurgebieden in eigendom en/of beheer van het Recreatieschap Oostelijk Zuid-Limburg 1984 bestrijkt het Buitengebied-West niet.

Op basis van de criteria zoals in dit plan gebruikt en de bestaande analyse van dit gebied is de volgende functietoedeling gemaakt (zie kaart 14):

<u>Deelgebied</u>	<u>Functietoedeling en gewenst recreatief gebruik</u>
19. Bronnenbos	: natuurbehoudsfunctie is primair, geen recreatief gebruik
20. Assengebied	: houtproductie, natuurbehoudsfunctie en extensieve recreatie
23. Vossenbergh	: natuurbehoudsfunctie is primair
24. Beekdal	: natuurbehoud, renaturering

In het Grensoverschrijdend Ecologisch Basisplan wordt eveneens het dal van de Merkelbekerbeek in dit deel van het buitengebied van belang geacht. Het bestaande bronbos dient behouden en verder ontwikkeld te worden. In het dal van de Merkelbekerbeek met bijbehorende droogdalen dient aanplant plaats te vinden van bos met inheemse soorten. De uitloper van het plateaugebied tussen Amstenrade en Treebeek kan via extensief gebruik voor de landbouw behouden blijven. De landgoedontwikkeling zal de cultuurhistorische en landschappelijke waarden verder vergroten.

- Bestemmingsplan

Het dal van de Merkelbekerbeek en met name het bronbos waar deze beek ontspringt wordt in de beleidsnota's aangeduid als natuurlijk en landschappelijk waardevol. Het bronbos heeft vanwege de grote floristische en faunistische waarden en potenties dan ook een optimale bescherming. Deze bescherming wordt gegeven door de bestemming natuurgebied.

Het weidegebied, dat rondom het bronbos is gelegen, is opgenomen als toekomstig beheersgebied in het beheers- en begrenzingenplan en heeft eveneens bescherming om verstoring en vervuiling van het brongebied te voorkomen, vooral in de directe omgeving van het bronbos. Het gebied dat de aanloop vormt voor het beekdal van de Merkelbekerbeek en het dal van de Merkelbekerbeek zelf krijgt de bestemming agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarden. Het volkstuincomplex met een aparte letter aangegeven en positief geregeld in de bestemming recreatieve doeleinden.

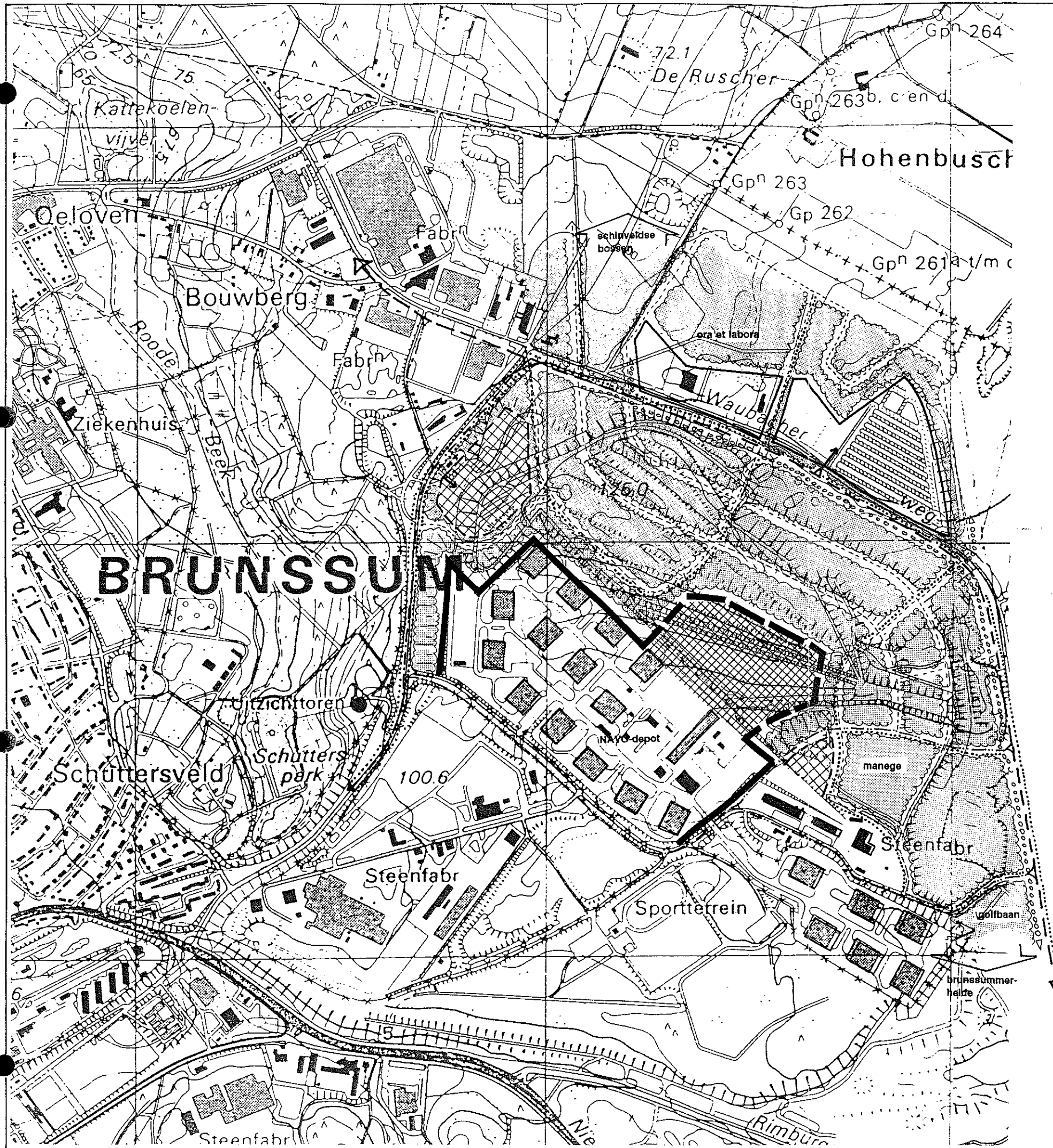
Met het oog op het beleid van de landelijke, provinciale en regionale overheid, gericht op vergroting van de toeristisch-recreatieve capaciteit van Oostelijk Zuid-Limburg en versterking van de landschappelijke en natuurlijke waarden wordt gestreefd naar de aanleg van een landgoed dat ook een extensief recreatief karakter krijgt. De in het kader van de landgoedontwikkeling (Natuurschoonwet, Rangschikkingsbesluit) noodzakelijke bospercelen zijn rechtstreeks bestemd als bosgebied. De herinrichting van Merkelbekerbeek en de aanwezige bufferzones zijn opgenomen in een dubbele bestemming primair oppervlaktewater.

De bestaande functies in de kern de Kling zijn positief bestemd. Het betreft over het algemeen woningen, enkele agrarische bedrijven, een aannemerij, winkel en horeca. Het gebied omvat ook het voormalige klooster nu asielcentrum, dat opgenomen is onder de bestemming bijzondere doeleinden. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven, woningen of andersoortige functies is ongewenst.

Een deel van Deelgebied-West is via de toepassing van een wijzigingsbevoegdheid om te zetten in een multifunctioneel bos passend binnen de landgoedontwikkeling. Het agrarisch grondgebruik is rechtstreeks geregeld.

Het is van belang te wijzen op de mogelijkheid om in de toekomst een nieuwe randweg aan te kunnen leggen die het noordelijk en oostelijk gerichte doorgaande verkeer van de bestaande woonstraten moet halen. Deze route (S22) dient in eerste instantie aan te sluiten op de S20 en de Kennedyweg, maar zal in de toekomst in de gemeentelijke visie via een by-pass aangesloten moeten worden op de N274. Bovendien kunnen deze infrastructurele ingrepen niet los worden gezien van de noodzakelijke maatregelen aan de zuidzijde van de gemeente, namelijk de noodzakelijke aansluiting van de S20 op de Heerenweg via de eerste aanzet van de Zwart 1. Het gemeentelijk beleid is nadrukkelijk gericht op een integrale aanpak van de infrastructurele aspecten en acht het aanleggen van de S22 tot aan de S20 zonder andere maatregelen elders in de gemeente (doortrekking naar de N274 aanleg deel Zwart 1) ongewenst.

Op kaart 16 A zijn de gewenste infrastructurele maatregelen opgenomen. Voor het onderhavige bestemmingsplan betekent dit dat het gewenst is, de gronden ten behoeve van de aangegeven tracés in de toekomst vrij te houden.

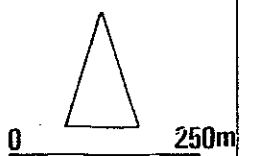

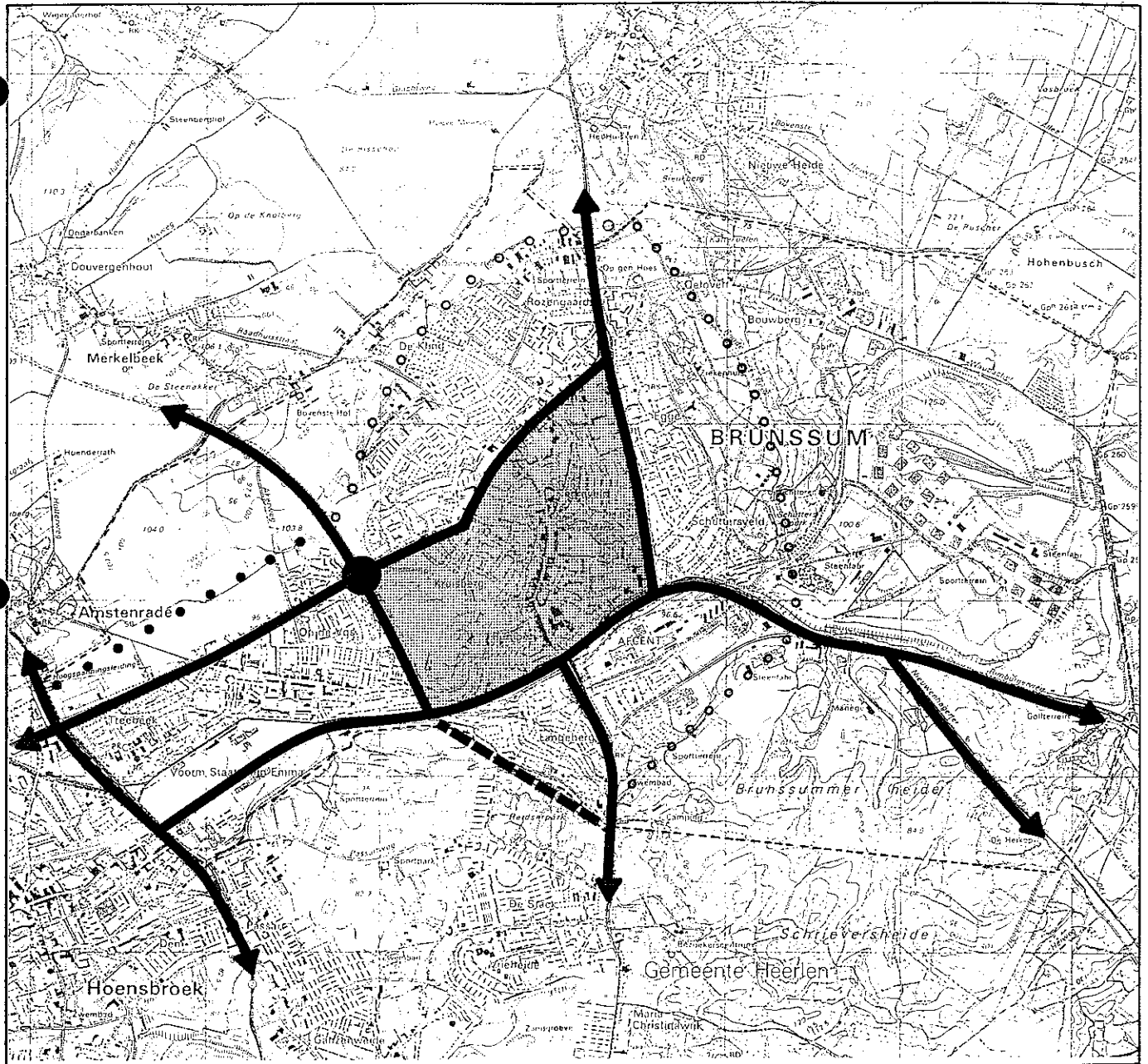
- militaire terreinen
- uitbreiding militaire terreinen
- bedrijven- handelsterreinen
- uitbreiding bedrijven- handelsterreinen
- interlokale ontsluitingsweg
- lokale ontsluitingsweg
(accent bestemmingsverkeer)
- hoofdbosontsluitingen
- zone met diverse
recreatieve routes
- bos (snelgroeiend hout)
- talud
- laanbeplanting

Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

kaart 16

schetsontwerp
DSM-terreinen
minimale variant

- hoofdstructuur
- aanleg nieuwe hoofdstructuur
- gering doorgaand verkeer
- volledig aansluiten van wegen
- toekomstige S 22
- mogelijke reserveringen

gewenste infrastructuur

kaart 16A

0 1000 m

4.3. Concrete bestemmingsregeling

4.3.1. Algemeen

Wat betreft de juridische regeling is aangesloten bij de methode verwoord in de Handleiding Plannen Buitengebied van de provincie Limburg. Voor de belangrijkste bestemmingen zijn beschrijvingen in hoofdlijnen opgenomen waarin de belangrijkste beleidsintenties zijn samengevat en op de specifieke bestemming zijn toegesneden.

Bij dit bestemmingsplan hoort een plankaart. De plankaart bestaat uit 2 delen, een met de deelgebieden Noord, Oost en Zuid en een die deelgebied West omvat.

De plankaart geeft de hoofdbestemmingen aan op schaal 1 : 5.000. De belangrijkste daarvan zijn agrarisch gebied, agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarden, bosgebied en natuurgebied. Ook de overige bestemmingen zijn weergegeven met bebouwing van enige schaal in het buitengebied.

Daarnaast zijn de dubbele bestemmingen aangegeven zoals beschermingszones en leidingstroken. De dubbele bestemmingen hebben voorrang boven de onderliggende bestemmingen. De voorrang is een apart artikellid aangegeven. Tevens zijn de differentiatievlakken aangegeven die een verbijzondering vormen van de onderliggende bestemming. De op de plankaart weergegeven differentiatievlakken zijn nat beekdal, extensieve dagrecreatie, geen recreatief medegebruik en landgoed.

4.3.2. Hoofdbestemmingen

Natuurgebieden

Onder deze bestemming vallen de gebieden waarvoor deze bestemming vigeert, aangevuld met de reservatengebieden en de bosgebieden.

In de natuurgebieden mag alleen met vrijstelling worden gebouwd en is het aanlegvergunningstelsel maximaal. In bepaalde delen is recreatief medegebruik niet toegestaan. In een beperkt deel van het Schutterspark en het westelijk deel van het zuidelijk deelgebied zijn wat grotere extensieve voorzieningen mogelijk.

Bosgebied

De bestemming Bosgebied is gelegd op de ten behoeve van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet noodzakelijke bospercelen volgens de op de toelichtende kaart voorgezande ontwikkelingsrichting.

Agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarden

Deze bestemming is gelegd op die gronden waar sprake is van een zodanige kwaliteit dat het agrarisch en recreatieve gebruik beperkingen zijn opgelegd, zowel t.a.v. de bebouwingsmogelijkheden als t.a.v. overige gebruiksmogelijkheden. Het betreft over het algemeen de niet als natuurgebied bestemde droogdalen en waardevolle hellinggebieden.

Gehoord de adviescommissie agrarische vestigingen kunnen Burgemeester en Wethouders de bestemming agrarisch gebied met landschappelijke en/of natuurlijke waarden veranderen in groenstroken in het kader van de erosiebestrijding en landschapsbouw. Met een wijzigingsbevoegdheid kan de bestemming omgezet worden in de bestemming Bosgebied passend binnen de landgoedontwikkeling. Een wijzigingsbevoegdheid is opgenomen ten behoeve van het vergroten onder voorwaarden van de bestemming agrarische bedrijfsdoel-einden.

Evenals voor de bestemming agrarisch gebieden gelden verdere beperkingen die bepaald worden door de dubbele bestemmingen.

Agrarisch gebied

Agrarische gebieden die landschappelijk gezien minder waardevol zijn en waar derhalve minder zwaar wegende eisen, c.q. beperkingen opgelegd worden aan de landbouw, zijn gelegen in het noordwestelijke deelgebied. Het betreft dan vooral de plateaugebieden.

De minder strenge eisen en beperkingen aan de landbouw in agrarisch gebied komen tot uiting in de gebruiksvoorschriften. In het agrarisch gebied mogen in beperkte mate bouwwerken worden opgericht ten behoeve van een doelmatige bedrijfsvoering.

Door middel van een wijzigingsbevoegdheid, gebaseerd op artikel 11 W.R.O., kunnen Burgemeester en Wethouders onder een aantal in dit plan gegeven voorwaarden, de bestemming wijzigen in de bestemming agrarische bedrijfsdoeleinden t.b.v. de uitbreiding van een agrarisch bedrijf. Ook hier geldt een wijzigingsbevoegdheid ten behoeve van de aanleg van bos.

De beperkingen die in het agrarisch gebied gelden hebben rechtstreeks te maken met de daarin onderscheiden waarden en de bepalingen die gelden t.a.v. de dubbele bestemmingen. Kleine landschapselementen zijn beschermd door een aanlegvergunning.

Via een vrijstellingsbevoegdheid zijn boogkassen toegestaan met een maximale hoogte van 1,50 m.

4.3.3. Waarden (kaart 17)

Zoals aangegeven zijn in de hoofdbestemmingen specifieke waarden onderscheiden die tot doel hebben bescherming te geven aan specifieke waarden en belangen.

Contactzones

Binnen de door het Streekplan en de Streekplanuitwerking als contactzone van de eerste orde opgenomen gebieden zijn stroken afgebakend die specifiek geschikt zijn voor instandhouding en herstel van de verbinding tussen de kerngebieden.

Verharding en bebouwing dient in deze zones te worden tegengegaan en aan een aanlegvergunning gebonden. Omdat de contactzones vrijwel de gehele oppervlakte van de bestemming ALN beslaan zijn de gewenste beperkingen opgenomen in de bestemming ALN.

Beheersgebieden

Het betreft gebieden die opgenomen zijn in het Begrenzings- en Inrichtingenplan Zuid-Limburg Noord (1995), als (toekomstig) beheersgebied rondom het Bronnenbos. De gewenste beperkingen zijn mede opgenomen in de bestemming ALN.

Bronnenveld

Die gebieden die aangemerkt zijn als kwelzones zijn specifiek aangegeven en van een passende bescherming voorzien. De bronnenvelden zijn opgenomen in de bestemming natuurgebied en zijn daardoor afdoende beschermd.

Beekdalen

In het plangebied zijn de beekdalen (droge en natte) van de Merkelbekerbeek en de Roode Beek van essentieel belang. Behoud en bescherming van deze beekdalen is zowel landschapsvisueel als natuurwetenschappelijk gewenst. In deze gebieden dienen de eventuele renatureringswerkzaamheden uitgevoerd te kunnen worden.

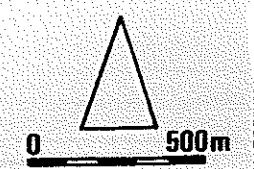

- beekdal
- bronnenveld
- contactzone
- bufferzone natuurgebieden
- natuurontwikkeling

**Gemeente Brunssum
bestemmingsplan
buitengebied Brunssum**

kaart 17

waarden

De beekdalen zijn afdoende beschermd door de onderliggende bestemmingen met uitzondering van een gedeelte in het gebied -noord waar het als differentiatievlak is opgenomen in de bestemming recreatieve doeleinden.

4.3.4. Overige bestemmingen

Agrarische bedrijfsdoeleinden

Voor de bestaande agrarische bedrijven is de uitbreidingsmogelijkheid geregeld in de bestemming agrarische bedrijfsdoeleinden. Binnen of om deze bestemming is een bebouwingsgrens aangegeven.

De bedrijfsgebouwen dienen binnen deze grens opgericht te worden.

Belangrijk punt bij bestemmingsplannen voor buitengebieden is altijd de mate waarin de agrarische bedrijven mogen uitbreiden.

De mate van uitbreiding die gegeven kan worden hangt, in principe af van:

- a. de huidige omvang van het bedrijf (volwaardig, respectievelijk bijna volwaardig - niet volwaardig);
- b. de aard van het bedrijf (akkerbouw en/of veeteelt; fruitteelt; intensieve veeteelt e.d.);
- c. leeftijd en opvolgingssituatie van de betrokken agrariër;
- d. liggingsfactoren:
 - in bebouwde kom, lintbebouwing of vrij gelegen;
 - landschappelijke beperkingen;
 - wegen, waterlopen, leidingen (-stroken);
 - erosie-gevoelige gebieden en contactzones.

Per agrarisch bedrijf mag 1 bedrijfswoning worden opgericht, met vrijstelling een tweede bedrijfswoning.

De maat van de gebouwen is aan regels onderworpen. Ook voor het gebruik van de gronden en het gebruik van de opstallen is dat het geval.

Burgemeester en Wethouders kunnen de bestemming agrarische bedrijfsdoeleinden wijzigen in een andere bestemming als het agrarisch bedrijf aan de bedrijfsvoering wordt onttrokken.

Woondoeleinden

Geconcentreerd aan de noordzijde ligt bebouwing die geen andere dan de woonfunctie heeft.

Soms heeft deze bebouwing van het begin af aan een woonfunctie gehad, in andere gevallen betreft het van functie veranderende bebouwing (agrarisch naar wonen).

Legaal tot stand gekomen burgerbebouwing dient uit het oogpunt van rechtszekerheid voor de burger gelegaliseerd te worden, tenzij het beleid gericht is op amovering binnen de termijn waarvoor het plan geldt (circa 10 jaar).

De gelegaliseerde burgerbouw is geregeld door middel van een perceelsbestemming waar is aangegeven hoeveel woningen aanwezig zijn; met een lijn is de voorgevelrooilijn vastgelegd.

Bijzondere doeleinden

Deze bestemming betreft de gebouwen en terreinen van het IVN, het asielcentrum, de boswachterij van de Taakopdracht en enkele opslagloodsen.

Bedrijfsdoeleinden

De bedrijven zoals die nu aanwezig zijn, zijn als zodanig geregeld. Met vrijstelling mogen bedrijven in de milieucategorieën 2 en 3, zoals opgenomen in de Staat van bedrijfsactiviteiten, eveneens worden gevestigd. Het gaat vooral om de noordelijk van de Waubacherweg gelegen bedrijven: Koller, Scheren, Rutten Rutte Recycling, de steenkool-wasserijen en een aannemersbedrijf in het westelijk plandeel.

Verblijfsaccommodatie 1 en 2

Deze bestemming regelt de aanwezige verblijfsaccommodaties, waarbij in 1 geen caravans zijn toegestaan in 2 wel.

Recreatieve doeleinden

Deze bestemming is gegeven aan het zuidelijk deel van het Schutterspark. Indien men over wil gaan tot het oprichten van verblijfsrecreatieve accommodaties dient dat te gebeuren op het aangegeven vlak. Ook de aanwezige manege en de in het westelijk plandeel gelegen volkstuinten zijn onder deze bestemming gebracht.

Detailhandel en horeca

Betreft een slager en een horecabedrijf in de Kling. Ook woondoeleinden zijn hier toegestaan.

Golfaccommodatie

Betreft de gebieden van het golfterrein inclusief de aan de noordzijde voorziene uitbreiding.

Overige bestemmingen

Overige bestemmingen als sportaccommodatie, watergang, verkeersdoeleinden en dergelijke zijn op de gebruikelijke manier geregeld.

4.3.5. Dubbele bestemmingen

De dubbele bestemmingen zijn in een aparte paragraaf van de gebruiksvoorschriften opgenomen. In feite zijn deze bestemmingen prioritair, d.w.z. gaan ze in belang vooraf aan de daaronder gelegen directe bestemmingen.

- **Beschermingszone a:** geldt de op de plankaart aangeduide hogedrukgastransport- en gasvoedingsleiding.
- **Beschermingszone b:** geldt de op de plankaart aangeduide rioolwatertransportleiding.
- **Beschermingszone c:** geldt de op de plankaart aangeduide hoogspanningsleiding.
- **Beschermingszone d:** geldt de op de plankaart aangegeven bestemming waterlopen.
- **Beschermingszone e:** geldt de op de plankaart aangeduide hoofdwaterleiding.
- **Primair oppervlaktewater:** geldt de herinrichtingszone en regenwaterbuffers bij de Merkelbekerbeek.

4.3.6. Aanduidingen

Nader te noemen aanduidingen zijn:

- **Bebouwingsgrens verkeersdoeleinden:** deze grens mag in de richting van de weg niet overschreden worden voor het oprichten van gebouwen, behoudens bij deze voorschriften toegelaten afwijkingen.
De bebouwingsgrens verkeersdoeleinden voor secundaire en tertiaire wegen is vanwege de schaal van de plankaart op de dwarsprofielen aangegeven.
- **Rivier- of beekprofiel:** dit profiel geeft aan zowel de gronden bestemd tot watergang als de aan weerszijden van deze gronden gelegen strook van 5,00 m. waarbinnen geen bouwwerken, wegen, parallelriolen, nutsvoorzieningen en transportleidingen mogen worden opgericht c.q. aangelegd.
- **Diverse leidingen:** deze zijn als aanduiding op de plankaart opgenomen; binnen een in de voorschriften aangegeven strook uit het hart van deze leidingen mogen, behoudens vrijstelling door Burgemeester en Wethouders, gehoord de beheersinstantie van de betreffende leiding, geen gebouwen en/of andere bouwwerken worden opgericht c.q. werken of werkzaamheden worden verricht.
- **Straalverbinding en invliegfunnel:** de straalverbinding en de invliegfunnel zijn als aanduiding op de plankaart opgenomen. De daar toegestane maximale bouwhoogte is in een algemene bepaling in de voorschriften opgenomen. Datzelfde geldt ook voor de meldings- en hinderbepalende vlakken van Maastricht Airport.
- **KE-contouren:** de geluidscontouren van het vliegveld Teveren zijn als aanduiding op plankaart B opgenomen.
- **Archeologische attentiegebieden:** zijn als aanduiding op de plankaart opgenomen (zie bijlage 1).

5. MAATSCHAPPELIJKE EN ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID EN OVERLEG

Het plan heeft in het kader van het artikel 6a W.R.O.-overleg van 02.09.1996 tot 30.09.1996 ter inzage gelegen. Op 09.06.1996 is een hoorzitting gehouden. Een verslag is als bijlage 4 toegevoegd. Schriftelijke reacties zijn niet binnengekomen. In het kader van het artikel 10 B.r.o.-overleg zijn de in aanmerking komende instanties benaderd. De ingekomen reacties en de beantwoording zijn in bijlage 2 opgenomen. Het plan is in de vergadering d.d. 02.10.1996 in de Provinciale Planologische Commissie behandeld. Het commentaar en de reactie daarop zijn in bijlage 3 weergegeven.

054.73 T

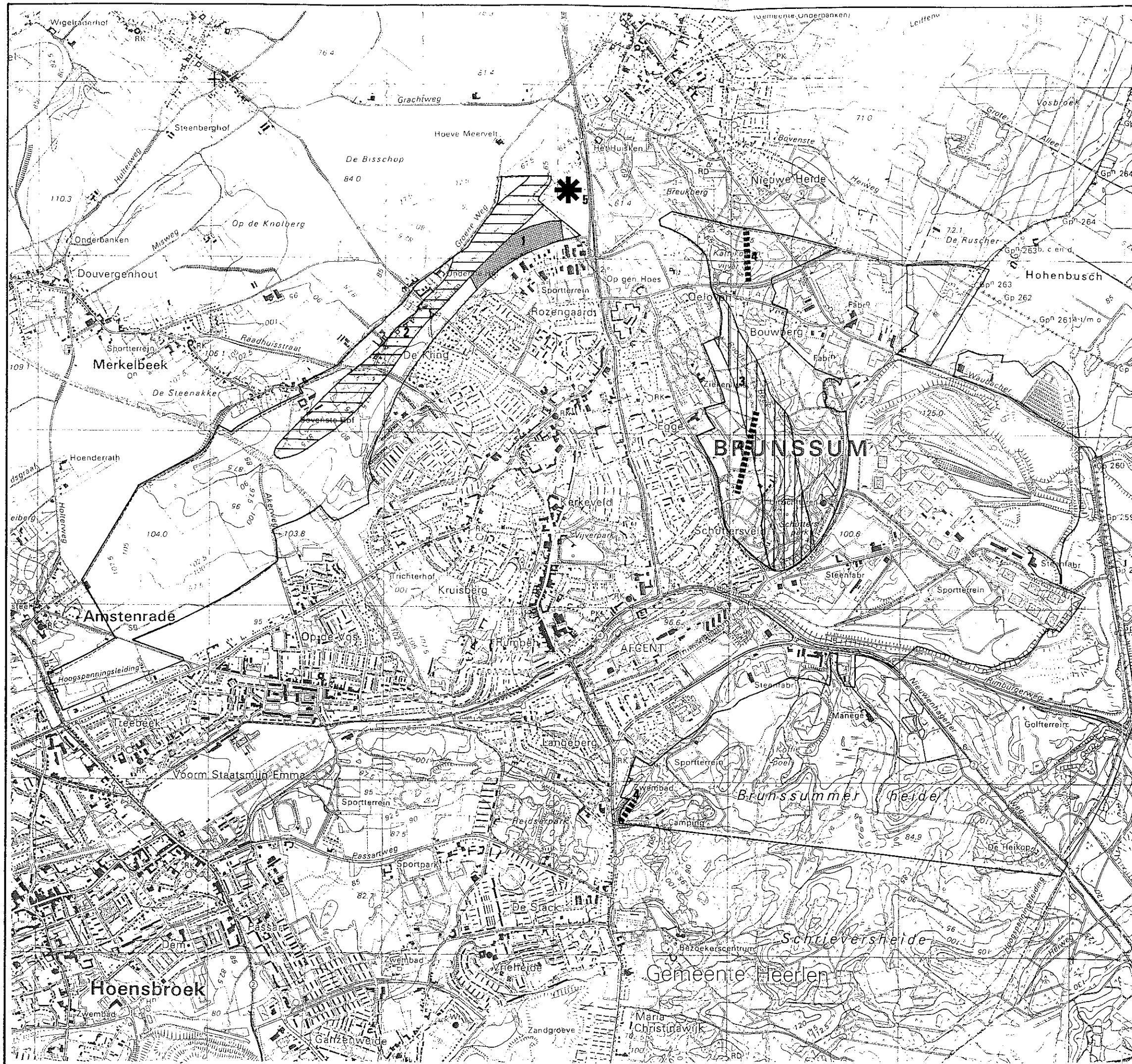
Gemeente Brunssum

Toelichting
deel uitmakende van het
bestemmingsplan
Buitengebied

Bijlage 1

Archeologische attentiegebieden

Brunssum/Maastricht,
juli 1995

- 1** zone waar romeinse vondsten mogelijk zijn
- 2** Merkelsbeek
- 3** Rode beek
- 4** restant (middeleeuwse) landweer
- 5** motte Vossenbergtoren

Gemeente Brunssum bestemmingsplan buitengebied Brunssum

bijlage

archeologische attentiegebieden

